

Številka: 007-99/2022/41

Ljubljana, 4. 2. 2022

EVA 2021-1545-0001

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Predlog Zakona o spodbujanju digitalne vključenosti – nujni postopek – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela naslednji

SKLEP

Vlada Republike Slovenije je sprejela predlog Zakona o spodbujanju digitalne vključenosti in ga posreduje v obravnavo Državnemu zboru Republike Slovenije po nujnem postopku.

Mag. Janja Garvas Hočevar
v. d. generalnega sekretarja

Prilogi:

- predlog zakona

Sklep prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenija
- Služba Vlade Republike Slovenije za digitalno preobrazbo
- Služba Vlade RS za zakonodajo

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

Zakon je namenjen pridobivanju in krepitvi digitalne vključenosti prebivalstva. Digitalna vključenost ima med drugim za posledico, da je prebivalstvu prihranjen marsikateri nepotreben osebni stik (zlasti stiki z institucijami in organi javnega sektorja), obenem pa omogoča navezovanje medosebnih stikov

na daljavo, ki jih sicer ne bi bilo.

V razmerah pandemije COVID-19 je zmanjševanje množine fizičnih stikov ključnega pomena za njeno obvladovanje. S povečano digitalno vključenostjo je torej mogoče, da se število nepotrebnih fizičnih stikov pomembno zmanjša, hkrati pa se ne ogroža poslovanja, pravne varnosti in učinkovitosti, kar vse prispeva k obvladovanju pandemije ob hkratnem ohranjanju poklicnih in gospodarskih aktivnosti in vzdrževanje potrebne ravni poslovanja prebivalstva z institucijami javnega sektorja in gospodarskimi subjekti. S povečano digitalno vključenostjo se tudi omogoča, da se kljub pandemiji ohranjajo in krepijo medosebni socialni stiki brez fizične bližine, kar prispeva k socialni vključenosti in duševnemu zdravju.

Za obvladovanje pandemije je treba vložiti vse legitimne napore in Zakon o spodbujanju digitalne vključenosti je eden od njih. Ker pandemija še traja in je njen nadaljnji razvoj nepredvidljiv, se predlaga, da se predlog zakona obravnava po nujnem postopku, da bi se preprečile težko popravljive posledice za delovanje države. Ta predlog zakona je podobno kot nekateri drugi zakoni, ki so že bili sprejeti po nujnem postopku, usmerjen tudi k preprečevanju širjenja okužb in omilitvi posledic bolezni COVID-19. Zakon bo z zmanjševanjem fizičnih stikov pomembno pripomogel k obvladovanju širjenja virusa SARS-COV-2 in omilitvi negativnih posledic nefarmakoloških ukrepov (zlasti omejitve zasebnih druženj) na duševno zdravje, ter omilil negativne posledice na delovanje gospodarstva in celotne družbe, ki bi nastale zaradi možnih nadaljnjih omejitev poslovanja in siceršnjih interakcij prebivalstva. Če se zaradi potencialnih novih epidemioloških valov in njihove nevarnosti zgodi, da se šolanje začasno spet preseli v virtualno okolje (bodisi splošno za vse šole bodisi za posamezne razrede), je Digitalni bon '22, ki se izdaja na podlagi tega zakona, ukrep, ki bo učencem in dijakom ter njihovim družinam omogočil normalno udeležbo v izobraževalnem procesu.

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- Mark Boris Andrijanič, minister za digitalno preobrazbo
- mag. Peter Geršak, državni sekretar na Službi Vlade Republike Slovenije za digitalno preobrazbo
- dr. Nina Gržinič Frelih, sekretarka na Službi Vlade Republike Slovenije za digitalno preobrazbo
- mag. Miha Skubic, sekretar na Službi Vlade Republike Slovenije za digitalno preobrazbo
- Mojca Štruc, podsekretarka na Službi Vlade Republike Slovenije za digitalno preobrazbo

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

V pripravo gradiva so bili vključeni člani medresorske delovne skupine, vsi uslužbenci državnih organov:

- mag. Mojca Gregorič, podsekretarka, Ministrstvo za gospodarstvo, razvoj in tehnologijo
- mag. Miša Osterc, podsekretarka (namestnica), Ministrstvo za gospodarstvo, razvoj in tehnologijo
- Hermina Štupar, višja svetovalka, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
- dr. Magdalena Šverc, sekretarka, (namestnica), Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve
- dr. Igor Pesek, sekretar, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
- Ana Čepin, podsekretarka, Kabinet predsednika vlade.

V fazi snovanja gradiva so s svojimi predlogi in pripombami sodelovali tudi člani Strateškega sveta za digitalizacijo (SSD).

Delovanje delovne skupine in sodelovanje članov SSD ni povzročilo javnofinančnih izdatkov.

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

Mark Boris Andrijanič, minister za digitalno preobrazbo

mag. Peter Geršak, državni sekretar na Službi Vlade Republike Slovenije za digitalno preobrazbo

dr. Nina Gržinič Frelih, sekretarka na Službi Vlade Republike Slovenije za digitalno preobrazbo

mag. Miha Skubic, sekretar na Službi Vlade Republike Slovenije za digitalno preobrazbo

5. Kratek povzetek gradiva:

Zakon pomeni celostno ureditev področja spodbujanja digitalne vključenosti prebivalstva, ki s

sprejemom postaja strateška prioriteta Republike Slovenije. Digitalna vključenost prebivalstva je predpogoj družbenega razvoja, ki ga omogoča digitalna preobrazba gospodarstva, javne uprave in širšega javnega sektorja ter družbe v celoti. Zakon je temelj za to, da spodbujanje digitalne vključenosti postane obveznost vsakokratne izvršilne oblasti.

Da se poveča digitalna vključenost prebivalstva Slovenije, so v zakonu določajo konkretni cilji digitalne vključenosti. Izmed štirih stebrov digitalne vključenosti – dostopnosti in razpoložljivosti informacijsko komunikacijske infrastrukture in digitalnih storitev, aktivnega državljanstva v informacijski družbi, digitalnih kompetenc in zaupanja – se zakon usmerja predvsem v pridobivanje in krepitev digitalnih kompetenc in poznavanje prednosti digitalnih tehnologij in storitev. Kot posledica tega se predpostavlja, da se bo povečala tudi samozavest, kritična, odgovorna in varna uporaba digitalnih tehnologij in storitev. Na dostopnost in razpoložljivost informacijsko komunikacijske infrastrukture se zakon ne nanaša, saj to področje pokriva Zakon o elektronskih komunikacijah.

Cilji, ki se bodo z izvajanjem zakona dosegli, so:

- krepitev zavesti o prednostih uporabe digitalnih orodij za življenje posameznika in družbo kot celoto ter krepitev zaupanja v digitalne tehnologije,
- spodbujanje zanimanja za naravoslovna in tehniška znanja, še posebej na področju digitalnih tehnologij (računalniško programiranje, robotika, umetna inteligenca in podobno),
- krepitev razumevanja o digitalnih tehnologij in njihovi odgovorni ter varni uporabi,
- pridobivanje in dvig ravni osnovnih digitalnih kompetenc prebivalstva tako, da ima osnovne digitalne kompetence do leta 2028 vsaj 80 % prebivalstva v Republiki Sloveniji, starega med 16 in 74 let,
- dvig usposobljenosti za uporabo digitalnih kompetenc višjih ravni zahtevnosti,
- povečanje števila zaposlenih z digitalnimi kompetencami,
- povečanje zanimanja za srednješolske, višješolske in visokošolske programe, ki vključujejo specialne digitalne kompetence, in zmanjševanje razlik med spoloma na tem področju,
- dvig podjetnosti v povezavi z digitalnimi kompetencami in razvoj podjetništva, temelječega na digitalnih kompetencah.

Dosegli pa se bodo s pomočjo treh vrst ukrepov:

- spodbude za dvig digitalnih kompetenc,
- promocija pomembnosti digitalnih kompetenc in ustrezne uporabe digitalnih tehnologij in
- spodbude za nakup računalniške opreme.

Uporaba teh ukrepov bo sistematična in načrtovana, saj zakon vsaki dve leti nalaga izvedbo analize digitalne vključenosti in sprejem načrta ukrepov spodbujanja digitalne vključenosti. Tako pri načrtovanju kot pri izvajanju ukrepov spodbujanja digitalne vključenosti pristojne organe vodijo načela spodbujanja digitalne vključenosti.

Načelo ciljnih skupin in stopnjevitosti digitalnih kompetenc usmerja k temu, da se ukrepe spodbujanja namenja posameznim ciljnim skupinam (zakon določa 9 ciljnih skupin: predšolski otroci, šoloobvezni otroci, dijaki, študenti višješolskih in visokošolskih programov, učitelji in predavatelji, odrasli, upokojeanci in invalidi), pri katerih se želi doseči ciljno raven digitalnih kompetenc (z zakonom so opredeljene tri ravni digitalnih kompetenc: osnovne, zahtevnejše in profesionalne digitalne kompetence).

Načelo enakopravne dostopnosti in načelo ekonomičnosti usmerjata k temu, da se ukrepi spodbujanja oblikujejo na nediskriminatoren način in tako, da se z razpoložljivimi sredstvi doseže

največji možni učinek.

Načelo mednarodne primerljivosti je pomembno zlasti za načrtovanje spodbujanja digitalne vključenosti, pri katerem je osnovno vodilo primerljivost s stopnjo razvitosti digitalnih kompetenc v primerljivih državah, zlasti članicah EU. Načrtovanje spodbujanja digitalne vključenosti usmerja tudi načelo horizontalnosti in medresorskega sodelovanja, ki temelji na spoznanju, da je spodbujanje digitalne vključenosti najučinkovitejše, če je povezano z ostalimi resornimi politikami in ukrepi, zlasti s področja izobraževanja, gospodarstva in javne uprave.

Izmed navedenih vrst ukrepov se posebej izpostavlja digitalni bon, ki se v temeljih zgleduje po turističnem bonu in bonu '21. Namenjen je pridobitvi osnovne računalniške opreme za pripadnike ciljnih skupin, ki jih določi uredba vlade. Ta v uredbi določi tudi vrednost in veljavnost tega sredstva neposrednih finančnih spodbud prebivalstvu, ter druge podrobnosti, glede katerih zakon omogoča, da se podzakonsko urejanje prilagaja stvarnosti in potrebam.

Zaradi izjemnega povečanja potrebe po digitalni vključenosti, ki ga narekujejo zaostrene razmere pandemije COVID-19, se s tem zakonom za leto 2022 izda tudi Digitalni bon '22.

Z doseženim namenom bo zakon pripomogel tudi k uresničitvi ciljev Dolgoročne podnebne strategije Slovenije do leta 2050, ki jo je Državni zbor RS sprejel v resoluciji ReDPS50, Uradni list RS, št. 119/21, ter prizadevanjem EU za zeleni in digitalni prehod.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinancijska sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA
c)	administrativne posledice	DA
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	DA
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	DA
e)	socialno področje	DA
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	DA

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

Na podlagi Zakona o spodbujanju digitalne vključenosti se lahko izvajajo ukrepi spodbujanja digitalne vključenosti, ki so po svojem obsegu odvisni od vsakokratnega državnega proračuna.

Sredstva za izvajanje predlaganega zakona se zagotavljajo v finančnem načrtu Službe Vlade Republike Slovenije, pristojne za digitalno preobrazbo. Pravice porabe so v Spremembi proračuna RS za leto 2022 in v Sprejetem proračunu RS za leto 2023 in so načrtovane v finančnem načrtu Službe Vlade Republike Slovenije, pristojne za digitalno preobrazbo, in sicer 31.500.000,00 EUR za leto 2022 in 28.050.000,00 EUR za leto 2023 na proračunskih postavkah 221015 – Digitalna povezanost in 221016 – E-vključenost.

Okvirna ocena stroškov potrebnih za vzpostavitev informacijske podpore za digitalni bon s strani FURS znaša cca 300.000,00 EUR.

Za izvajanje ukrepov so na voljo proračunska sredstva (Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2022 in 2023 (ZIPRS2223) (Uradni list RS, št. 187/2021).

V spodnji preglednici so navedeni zneski, ki jih državni proračun predvideva za leti 2022 in 2023. Ker proračuna za leti 2024 in 2025 ni, sta stolpca 't+2' in 't+3' prazna.

– I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu

	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna	0	0	0	0
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov	0	0	0	0
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna	0	0	0	0
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov	0	0	0	0
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva	0	0	0	0

II. Finančne posledice za državni proračun

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
1545 - Služba Vlade Republike Slovenije za digitalno preobrazbo	1545-21-0003 Digitalna vključenost na nivoju države	221016 E-Vključenost	28.456.637 EUR	25.006.637 EUR
1545 - Služba Vlade Republike Slovenije za digitalno preobrazbo	1545-21-0002 Digitalna povezljivost na nivoju države	221015 Digitalna povezljivost	3.043.363 EUR	3.043.363 EUR
SKUPAJ			31.500.000 EUR	28.050.000 EUR

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
/				
SKUPAJ				

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:		
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
/		
SKUPAJ		

OBRAZLOŽITEV:

- Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu**
/
- Finančne posledice za državni proračun**
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:
 Ukrep digitalni bon oz. e-vključenost se bo izvajal na podlagi Zakona o spodbujanju digitalne vključenosti s strani Službe Vlade Republike Slovenije, pristojne za digitalno preobrazbo, iz proračunskih postavk navedenih v II.a poglavja 7.a.

 Predlog zakona bo imel finančne posledice za državni proračun in sicer se bodo iz državnega proračuna izplačevale spodbude za dvig digitalne vključenosti.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:
 /
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:
 /

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:
/

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:	
- pristojnosti občin,	NE
- delovanje občin,	NE
- financiranje občin.	NE

Osnutek predloga zakona je bil 24. 12. 2021 predložen v javno obravnavo na državnem portalu RS, e-Uprava, v rubriki e-Demokracija. Zainteresirana javnost je bila pozvana, da poda predloge in pripombe o zakonskem osnutku v 30 dneh od objave, to je do 23. 1. 2022.

Mnenja, pripombe in predloge so v okviru javne obravnave predložili:

- Skupnost občin Slovenije (SOS),
- Združenje mestnih občin (ZMOS).

K splošnim pripombam:

ZMOS ugotavlja, »da predlog zakona ne vpliva neposredno na pristojnosti in položaj občin«, zato podrobnejših pripomb nimajo. Predlagajo v razmislek o možnih načinih sodelovanja z občinami, npr. z vidika podpore pri izvajanju ukrepov preko obstoječih storitev za občane (predšolska vzgoja, starejši, marginalizirane skupine itd.). Podobno SOS navaja, da se zavedajo pomena digitalizacije, ter da občine članice izražajo »željo po vključenosti občin, lokalne samouprave in potreb občanov na področju občinskih storitev v dokumente in predpise v povezavi z digitalizacijo«. To pa presega okvire zakonske materije in se nanaša na drugo področno zakonodajo.

K 7. členu SOS predlaga, da bi se DESI indeks uvedel tudi za občine. Tako bi se te na področju digitalne vključenosti lahko primerjale z ostalimi evropskimi občinami. Pri tem SDP predloga v tem zakonu ne more upoštevati, ker je DESI indeks standardiziran in predpisan s kazalniki, ki veljajo za

vse vključene države.

K 8. členu predloga SOS, da je organ za digitalno družbo tudi kontaktna točka za digitalizacijo občin, kot pomoč in podpora pri že obstoječih rešitvah oziroma pri testiranju in razvoju novih vsebin. Pri čemer ugotavljajo, da bi bilo smotno, da država preko SOS ali v okviru organa za digitalno družbo poskrbi za digitalne potrebe občin. V kolikor bi se ta služba ustanovila na SOS, bi SOS sodeloval z organom za digitalno službo. Za samo ustanovitev je potrebna pomoč države v obliki financiranja. SDP ugotavlja, da pobuda presega okvire zakonske materije in se nanaša na drugo področno zakonodajo.

K 9. členu, da je lahko področje predšolske vzgoje ena izmed nalog skupne kontaktne točke (kot izhaja iz predloga za 8. člen) za občine, to prav tako presega okvire zakonske materije tega zakona. Podobno pa tudi naslednji predlog SOS, da se uvrsti javne uslužbenke (tako državne, kot občinske) kot eno izmed skupin za neposredne spodbude, saj gre pri tem za obveznosti delodajalca. Kot posamezniki pa se državljani lahko vključujejo v spodbude kot jih predvideva zakon.

K 10. členu sledi predlog SOS, da se doda dodaten odstavek, v katerem bi opredelili, da se analiza kompetenc pripravi tudi za lokalne skupnosti, je delno sprejet tudi v okviru drugih pobud javnosti, kot je predvideno, da se analiza naredi za celotno družbo, kar se natančneje predpiše pri pripravi analize.

K 18. členu predlog SOS, da bi bil digitalni bon namenjen tudi za občine oziroma javne uslužbenke, s katerim se bo dvignila digitalna kompetenca, pa je odgovor enak kot pri členu 9 in tega ni možno upoštevati, saj gre pri tem za obveznosti delodajalca.

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

DA

Osnutek predloga zakona je bil 24. 12. 2021 predložen v javno obravnavo na državnem portalu RS, e-Uprava, v rubriki e-Demokracija. Zainteresirana javnost je bila pozvana, da poda predloge in pripombe o zakonskem osnutku v 30 dneh od objave, to je do 23. 1. 2022.

Izvedena so bila srečanja preko AVK:

- 27. 1. 2022 s predstavniki gospodarstva (zbornice);
- 28. 1. 2022 s predstavniki invalidskih organizacij in povezano strokovno javnostjo;
- 31. 1. 2022 s predstavniki vodstva Univerze v Ljubljani.

Mnenja, pripombe in predloge so v okviru javne obravnave predložili:

- Društvo Svetloba - društvo obolelih za redkimi boleznimi oči na genetski osnovi;
- Društvo za trajnostni razvoj Duh časa;
- FDD - Forum za digitalno družbo in DIGITAS;
- Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije (JŠRIPS);
- Mreža nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo;
- NSIOS - Nacionalni svet invalidskih organizacij Slovenije;
- Obrtna zbornica Slovenije OZS;
- Očesna Klinika, UKC Ljubljana;
- Prof. dr. Marko Hawlina, dr. med. predsednik Strokovnega sveta za oftalmologijo pri Slovenskem zdravniškem društvu;
- SEK – Svet za elektronske komunikacije RS
- Študentska organizacija Univerze v Ljubljani;
- Tomaž Wraber, nekdanji predsednik Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije (ZDSSS);
- Trgovska zbornica Slovenije;
- UNI LJ, Rektor;
- UNI LJ, FF; Prof. dr. Hotimir Tivadar;

- Zavod Medgeneracijsko središče Komenda;
- Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije – ZDOPS;
- Združenje gluhoslepih Slovenije - DLAN;
- ZDUS - Zveza društev upokojencev Slovenije;
- ZSSS - Zveza svobodnih sindikatov Slovenije;
- Svet za elektronske komunikacije RS (SEK)
- in posamezniki.

K splošnim pripombam:

Predlogi v tem delu različnih predlagateljev se nanašajo na različne dele zakona in splošno podajajo mnenja o vsebini in strukturi predloga zakona. Mnenja v tem delu, ki smo jih prejeli, v nadaljevanju povzemamo kot si sledijo po členih. Mnenj, da so cilji neustrezni in nemerljivi, ter da namen ni dovolj jasen oz. se predlagajo konceptualni popravki oz. se celo predlaga, da se spiše nov zakon, ni bilo možno upoštevati. Podobno je tudi s predlogom o spremembi načel, ki ostajajo, kot so bila prvotno zastavljena. Predlog o digitalizaciji prijav na javne razpise je sicer zelo dober, vendar ni predmet tega zakona. Vsa mnenja, ki so bila podana, je predlagatelj pregledal in se z njimi seznanil kljub temu, da niso bila vsa oddana v roku, ki je bil predviden. Pomemben sklop razmišljanj in mnenj, ki smo jih prejeli s strani nevladnih organizacij in mrež se nanašajo na razmerje med profitno in neprofitno zasebno iniciativo (gospodarstvo in nevladne organizacije), kar pa ni skladno z namenom in idejo zakona, ki želi biti sistemski in vključevati najširši sektorski pristop, ne da bi posegal v že zakonsko določene pristojnosti. Upoštevano je bilo mnenje o razmisleku glede klasifikacije digitalnih kompetenc, kar se je nanašalo na izrazoslovje in vsebino. Nadalje pojasnjujemo, da dostopnost do interneta opredeljuje drug zakon (ZEKom).

Predlog, da se vzporedno s sprejemom predloga ZSDVklj pripravi tudi načrt/akcijski plan za vzpostavitev infrastrukture, ki bo omogočala digitalno vključenost prebivalstva in gospodarstva v vseh krajih Slovenije, je predlog, ki se ne nanaša na ta zakon, pač pa na izvrševanje Zakona o elektronskih komunikacijah.

Dodatno smo k členu 1 prejeli še predlog dopolnitve 1. odstavka tako, da se za besedno zvezo ».....digitalne vključenosti« doda besedna zveza »in dvig digitalne pismenosti« ter da se za besedno zvezo ».....tudi spodbuda« doda besedna zveza »fizičnim osebam«. Upoštevani niso bili predlogi, da se v 1. člen doda besedna zveza »in dvig digitalne pismenosti«, besedna zveza »in primerjalni napredek digitalne razvitosti« pa nadomesti z besedno zvezo »ter doseči večji napredek digitalne razvitosti«. Predlagani koncept digitalnih kompetenc digitalno pismenost že zajema, obstoječi pojmi pa dovolj jasno definirajo namen zakona.

Glede pripombe, da je le en cilj merljiv; da so cilji splošni in ne naslavljajo digitalnega razkoraka v slovenski družbi in izključenosti glede na ciljne skupine, menimo, da to ne drži. Prav z namenom naslavljanja razkoraka digitalne vključenosti v slovenski družbi smo oblikovali 9 ciljnih skupin, ki jih bomo na osnovi načrta spodbujanja digitalne vključenosti, ki bo pripravljen na podlagi dvoletne analize digitalne vključenosti, naslavljali z ustreznimi ukrepi.

K 2. členu smo prejeli predloga, da v besedilo zakona vnesemo tudi usposabljanje in opremljenost invalidov ter da se med cilje zakona doda alineja »dvig digitalne vključenosti socialno šibkih družbenih skupin in invalidov«. Predlogov nismo upoštevali neposredno, saj navedeni cilji niso ločeni po posameznih ciljnih skupinah in veljajo v celoti tudi za ciljno skupino invalidov in socialno šibke družbene skupine. Prejeli smo še predlog, da se tretja alineja »Krepitev razumevanja o digitalnih tehnologijah in njihovi odgovorni ter varni uporabi« spremeni v »Krepitev poznavanja temeljnih človekovih pravic v digitalnem okolju in razumevanje negativnih posledic digitalnih tehnologij«. Predloga nismo upoštevali, saj menimo, da že obstoječa terminologija jasno določa opisan cilj zakona. Nekaj predlogov se je nanašalo na spremembo dela besedila četrte alineje

drugega odstavka, in sicer da naj se črta besedilo »med 16 in 74 let« ter se ga nadomesti z besedilom »nad 16 let«. Predloga nismo upoštevali, saj je ta skupina določena glede na Digitalni Kompas (ki za kazalnik uporablja DESI), kar nam zagotavlja mednarodno primerljivost. Prejeli smo še predlog spremembe 7. alineje drugega odstavka in sicer tako, da bi se glasila »Spodbujanje razvoja ključnih kompetenc posameznikov s pomočjo digitalnih orodji.« Predloga nismo upoštevali, saj menimo, da obstoječe besedilo cilj zakona naslavlja točneje od predloga.

K 3. členu smo prejeli predlog, da vključimo nov prvi odstavek oz. točko, ki se glasi: »Z digitalno vključenostjo opredeljujemo aktivnosti spodbujanja socialne vključenosti posameznikov v digitalno in informacijsko razviti družbi.« Zastavljena definicija digitalne vključenosti že naslavlja aktivno vključenost posameznikov v informacijsko družbo, vendar pa obsega tudi druge stebre digitalne vključenosti, zato predloga nismo upoštevali. Predlagano je bilo, da se v opredelitvi digitalnih kompetenc nadomesti neuveljavljen termin »digitalna medijska znanja« z ustreznjšim terminom »medijska pismenost«, da se v opredelitev osnovnih digitalnih kompetenc doda kritičen odnos do digitalnih vsebin, storitev in aplikacij ter medijska pismenost ter da pojasnimo in utemeljimo, zakaj med napredne digitalne kompetence sodijo znanja in spretnosti učiteljev. Odgovarjamo, da smo definicijo digitalnih kompetenc zastavili drugače kot je bilo predvideno v izhodiščnem predlogu zakona. Digitalne kompetence učiteljev so umeščene med zahtevnejše, ker predvidevajo, da pedagoški delavci s pomočjo digitalnih šolskih učnih gradiv izvajajo učni proces samostojno, pri tem pa je predvideno, da se prilagajajo drugim in rešujejo zahtevnejše probleme ali predlagajo nove ideje in procese, kar DigComp opredeljuje z ravni od 5-8.

K 7. členu smo prejeli predlog, da bi se DESI indeks uvedel tudi za občine, češ da bi se tako tudi občine na področju digitalne vključenosti lahko primerjale z ostalimi evropskimi občinami. Razširitev DESI indeksa ni v domeni predloga zakona, saj je DESI indeks standardiziran na ravni EU.

K 8. členu smo prejeli predlog, da je organ za digitalno družbo tudi kontaktna točka za digitalizacijo občin, kot pomoč in podpora pri že obstoječih rešitvah oziroma pri testiranju in razvoju novih vsebin. Predloga nismo upoštevali, saj prenos pristojnosti ni predviden.

K 9. členu: pomemben delež pripomb in mnenj najrazličnejših deležnikov se nanaša na predlog sprememb ciljnih skupin in njihovega poimenovanja. Upoštewane so bile vse pripombe, dodani so invalidi kot ločena skupina. Predlog, da se vključi tudi skupino »drugi starejši ljudje« pa je brezpredmeten, ker so že vključeni v skupino 7. Ostale skupine so preurejene in natančneje definirane. S tem je zajeta celotna populacija.

Pripomba k 10. členu, da je potrebno analizo razširiti in jo opraviti za celotno družbo je bila upoštevana. Podrobno se ureja z uredbo.

Predlog k 11. členu, da se pred sprejemom na Vladi RS predlog načrta obravnava v Ekonomsko socialnem svetu RS ni bil upoštevan, ker se materija nanaša na specifične okvire zakona, ki je izven okvirov predloga.

Komentar k 12. členu, naj zakon uredi tudi digitalno dostopnost, ni bil upoštevan, ker to področje ureja Zakon o elektronskih komunikacijah.

Številne pripombe in predloge k 14. členu, ki govori o subvencijah, so bile večinsko upoštewane. Besedilo je bilo prilagojeno tako, da so možni prejemniki širše določeni. Dodatno so izpostavljene invalidske organizacije. Predlogi za krčenje podeljevanja subvencij niso bili upoštevani.

Predlog k 15. členu za vključitev pogodbenega dela in upoštevanje stroška najema prostorov ipd. ni upoštevan. Zakon tega ne izključuje, opisuje samo osnovne pogoje in merila, njihovo podrobnejšo

določitev prepušča javnim razpisom. Podobno tudi predlog, da se ločeno določi invalide, saj so posredno že vključeni v 2. odstavku oz. se določa z razpisi. Upoštevan je bil tudi predlog, da se med možne prejemnike doda ustanove. Upoštevan je bil tudi predlog, da se k merilom doda pogoj računalniška oprema, s čimer pogoji niso presplošni.

Glede predloga k 16. in 17. členu, da se natančneje določi, kateri organ se smatra pod pojmom »pristojni organ« - kot je to opredeljeno v prvem odstavku 8. člena, je pristojni organ tisti organ, ki je pristojen za informacijsko družbo. Trenutno zakonodaja določa, da je to Služba Vlade Republike Slovenije za digitalno preobrazbo.

K 18. členu smo prejeli številne predloge, ki so bili v veliki večini upoštevani oz. bi lahko bili upoštevani v naslednjih letih, predvsem glede digitalizacije postopka. Dodana je skupina invalidov. Predlog, da se v digitalni bon na tem mestu doda usposabljanja pa ni upoštevan, saj so usposabljanja predvidena kot subvencije izvajalcem izobraževalnih programov. Zadržek je z vidika, da če bi vsem omogočili dobropis za udeležbo na usposabljanjih, potem pa za to ni ponudbe, je to slabše, kot zagotovitev pogojev, za povečanje razpoložljivost mest za usposabljanja. Pobuda se preveri za nove edicije bona oz. v razpisih v prihodnjih letih.

K 19. in 20. členu prejete pripombe, da se povsod, kjer se predlog zakona sklicuje na blago, doda sklic tudi na »storitve« (tudi v 19., 20., 21., 22., 24., 25. in 26. členu), nismo upoštevali, saj je bil digitalni bon zasnovan kot spodbuda za pridobitev ustrezne opreme, spodbudam za storitve pa so namenjeni ukrepi subvencioniranja.

K 21. členu smo prejeli pripombo, da je v členu opredeljen način unovčitve digitalnih bonov, pri čemer ni jasno določeno, kdaj se bo preverjalo izpolnjevanje pogojev - predlog da bi bilo treba v tem delu dopolniti na način, da se preverjanje izvaja že ob nakupu oz. naročilu blaga (v nasprotnem primeru (če se bo to izvajalo ob dobavi) lahko pride do situacij, ki bodo dobavne verige pretrgane). Odgovarjamo, da je dikcija ustrezna, saj so v informacijskem sistemu že vneseni le upravičenci do digitalnega bona, zato se ob nakupu preverja le (preostala) vrednost bona.

K 23. členu smo prejeli pripombo, da ni jasno, zakaj je med podatki navedena letnica rojstva, če je že vključena v podatek o EMŠO. V 23. členu smo oblikovali drugačno dikcijo.

Dodaten predlog navaja, da v 23. členu ni jasno določeno, kako se bo podatek anonimiziralo ali kako naj bi iz anonimiziranih podatkov ugotavljali učinkovitost digitalnega bona. Odgovarjamo, da podatek anonimizira sistem FURS, in sicer z namenom ugotavljanja porabe digitalnih bonov (zanimali nas bodo podatki kot so npr. koliko bonov je bilo porabljenih, kako je bila poraba teritorialno razporejena ipd.).

Dodatno smo k 23. členu prejeli še predlog, da se EMŠO kot obvezen podatek črta. Odgovarjamo, da gre za usklajenost z zahtevami Ministrstva za finance, zato tega predloga ne moremo upoštevati.

K 24. členu (sedaj 27. člen) smo prejeli več pobud, da vključimo študente vseh študijskih smeri. Predlog smo upoštevali. Na predlog, da bi bilo boljše od bona za 150 eurov za računalniško opremo kritje stroškov priključka na internet odgovarjamo, da predloga ne moremo upoštevati, ker vidimo težave v periodičnem odplačevanju stroškov priključka na internet, česar koriščenje digitalnega bona, kakor je bil od vsega začetka zasnovan, ne omogoča.

Prejeli smo tudi predlog, da se med prejemnike digitalnega bona '22 vključi tudi invalide, posledično ljudi z gluhoslepoto. Čeprav invalidov zaradi omejenosti proračunskih sredstev nismo neposredno uvrstili med prejemnik digitalnega bona '22, smo v luči zavedanja, da so prejemniki digitalnega bona '22 tudi invalidi iz ciljnih skupin, ki so opredeljene kot prejemniki digitalnega bona '22, dopolnili nabor računalniške opreme, za katero je mogoče koristiti digitalni bon '22 tudi s specializirano računalniško opremo za digitalno vključenost invalidov.

Pobuda, da se med kvalifikatorje možnih ponudnikov blaga doda tudi dejavnost iz klasifikacija SKD

47.910 (Trgovina na drobno po pošti ali po internetu), ni bila upoštevana. Subjektu s to registrirano poslovno dejavnostjo ni onemogočeno, da registrira tudi z zakonom določenih dejavnosti.

Med predlogi je bila tudi omogočitev nakup pametnega telefona in programske opreme. Predloga o vključitvi pametnih telefonov ne moremo upoštevati zaradi specifičnih ciljev zakona, od programske opreme pa smo v nabor dodali komplete za učenje programiranja, zajeta pa je tudi med specializirano opremo za invalide.

Dodatno smo prejeli predlog, da bi se sredstva povišala na 200 eurov, česar ne moremo upoštevati zaradi proračunskih omejitev. Na predlog, da bi se morale priloge zbirati preko sistemsko vodenih zbirnih dokumentov, odgovarjamo, da bodo obrazci tudi spletni, v prihodnje, ko bo za to zrel ekosistem, pa vse bolj digitalizirani. Na številne pobude po vključitvi specializirane računalniške opreme za invalide, odgovarjamo, da smo v nabor vključili tudi to.

Na predlog, da bi moral biti digitalni bon za nakup osnovne računalniške dostopen za socialno šibke družbene skupine, invalide in starejše brez pogoja izobraževanja odgovarjamo, da smo med ciljne skupine vključili invalide, da digitalni bon za nakup osnovne računalniške opreme naslavlja tako socialno šibke kot invalide in druge ter da je digitalni bon za nakup računalniške opreme za starejše pogojevan z udeležbo na usposabljanjih, ker pri tej ciljni skupini statistika odkriva največji primanjkljaj digitalnih kompetenc – namen zakona pa je, da te razkorake učinkovito odpravlja.

Dodatno smo prejeli predlog, da bi lahko upravičenci digitalni bon unovčili za servisne storitve za popravilo računalniške opreme in nakup rezervnih delov za računalniško opremo. Predloga nismo upoštevali, saj to ni v skladu s cilji zakona.

Prejeli smo tudi več predlogov, da se na seznam računalniške opreme uvrstijo tudi slušalke z mikrofonom in podobna orodja. Nabor opreme smo smiselno dopolnili.

Nadalje smo na 24. člen (sedaj 27. člen) prejeli predlog, da se v nabor opreme vključijo aktivnosti razvoja, prilagajanja, slovenjenja in nameščanja odprtokodne programske opreme ter usposabljanja za njihovo uporabo. V sklopu digitalnega bona smo omogočili nakup kompletov za učenje programiranja, vključno z enoploščnim računalnikom in programsko opremo za razvojna okolja.

Na predlog o vzpostavitvi pogojev za usposabljanje vseh skupin invalidov, še zlasti slepih in slabovidnih za doseganje čim višje možne digitalne kompetence, odgovarjamo, so invalidi vključeni posredno že v drugih predvidenih ukrepih na tem področju.

Nadalje pojasnjujemo, da so invalidi na predlog javnosti in ministrstev vključeni med ciljne skupine v 9. členu, kot prejemniki digitalnega bona (24. člen, ki je po dopolnitvah postal 27. člen) pa so že zajeti v okviru določenih ciljnih skupin. Nakup materialne in tudi programske opreme, je po zakonu možna v ciljno usmerjene skupine izdelkov, kot to določa zakon oziroma vsakokratni razpis. Možnost združevanja sredstev pri nabavi materialne ali programske opreme pa je omogočena.

Glede predloga, da bi namesto predlaganega digitalnega bona lahko država omogočala subvencije za nabavo računalniške opreme/programske opreme/izobraževanja, dodajamo, da je to za digitalni bon '22 že natančno opredeljeno, za nadaljnje edicije pa se z razpisi določi vsebino in ciljne skupine.

Na predlog, da se revitalizacija rabljene računalniške opreme vključi v ta zakon ugotavljamo, da to ni predmet tega zakona in tako v zakon ne more biti vključeno.

Predlog, da se za besedo »upokojenci« doda besedilo »ter drugi starejši ljudje«, ni upoštevan, saj so drugi starejši ljudje zajeti v 7. skupini.

Predlog, da se določi rok, do katerega mora FURS vzpostaviti informacijski sistem, ni bil upoštevan.

Dodatno smo prejeli predlog, da bi med prejemnike digitalnega bona '22 vključili tudi pripadnike 6. točke 9. člena. Odgovarjamo, da je za zagotovitev opreme pripadnikom 6. točke 9. člena odgovoren delodajalec.

Izpostavljeno je bilo dejstvo, da potrebujejo slepi in slabovidni, da bi lahko v vsakodnevnem življenju programsko in elektronsko opremo tudi dejansko uporabljali, še vzporedno izobraževanje o informacijsko komunikacijskih tehnologijah. To izobraževanje pa morajo izvajati za to usposobljeni profili, in sicer: tiflopedagogi in informatiki, ki imajo opravljena specialna usposabljanja za delo s tovrstno invalidnostjo. Odgovarjamo, da bomo ukrepe usposabljanj naslavljali prek javnih razpisov, ki bodo lahko podrobneje določali tudi takšne pogoje in merila.

Prejeli smo predlog, da se v zakonu vzpostavijo ustrezne podlage za izvajanje izobraževanja slepih in slabovidnih o informacijsko komunikacijskih tehnologijah. Odgovarjamo, da je to mogoče, če bodo

organizacije izpolnjevale pogoje za kandidiranje na razpisih v sklopu predvidenih subvencij 14. člena.

K 26. (sedaj 25.) členu je bil podan predlog za znižanje glob z več strani. Predlog je bil upoštevan, najvišje globe so znižane za polovico, ostale pa sorazmerno.

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

DA

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

NE

Mark Boris Andrijanič
MINISTER

PREDLOG
(EVA 2021-1545-0001)

ZAKON

o spodbujanju digitalne vključenosti

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Slovenija je glede na Indeks digitalnega gospodarstva in družbe 2021 (v nadaljevanju DESI 2021) na 13. mestu med državami članicami EU in je glede na preteklo leto napredovala za tri mesta. Verjamemo, da lahko ta položaj še izboljšamo in z ustreznimi ukrepi Slovenijo do leta 2030 pripeljemo med prvih pet digitalno najbolj naprednih držav v Evropi.

Po DESI 2021 se je Slovenija na področju povezanosti uvrstila na 9. mesto v EU. Nekoliko se je povečalo število gospodinjstev, pokritih s fiksnimi zelo visoko zmogljivimi omrežji. Širokopasovna dostopov na omrežja naslednje generacije pokrivajo 88 % gospodinjstev. Pri človeškem kapitalu je Slovenija tik nad povprečjem EU. Slovenija je med državami EU na 8. mestu pri vključevanju digitalne tehnologije v podjetja. Slovenija je sprejela tudi nacionalni načrt odzivanja na kibernetiske incidente, s katerim so bili poenoteni postopki obvladovanja kibernetiskih incidentov in so deležniki dobili smernice za usklajen odziv. Na področju digitalnih javnih storitev je država uspešna v kazalniku odprtih podatkov, saj je uvrščena na deseto mesto v EU. Slovenski uporabniki interneta aktivno uporabljajo storitve e-uprave (77 %) v primerjavi s povprečno 64 % v EU.

DESI 2021 ne spremlja več podatkov o uporabi interneta, iz podatkov DESI 2020 pa izhaja, da živi v Sloveniji višji delež ljudi od evropskega povprečja, ki niso še nikoli uporabljali interneta. Delež uporabnikov interneta ter delež uporabnikov spletnih tečajev, spletnega bančništva in spletnega nakupovanja pa je nižji od evropskega povprečja. Ravni osnovnih digitalnih spretnosti in znanj ostajajo pod povprečjem, saj 45 % prebivalcev v starosti od 16 do 74 let nima osnovnih digitalnih spretnosti in znanj, pri čemer je v skupini med 55 – 64-letniki 32 % oseb brez digitalnih spretnosti (SURS 2019¹).

Zaostanek se kaže pri vključenosti žensk v digitalno gospodarstvo, natančneje pri pomanjkanju žensk v IKT poklicih, kar je predstavljeno v dokumentu Women in Digital Scoreboard 2021², kazalniku EK, ki meri in ocenjuje vključenost žensk v poklice, kjer so v ospredju digitalne spretnosti. Pri pregledu stanja, ki obsega 12 kazalnikov v okviru treh področij: uporaba interneta, internetne uporabniške spretnosti, strokovnih znanj, spretnosti ter zaposlovanja na tem področju, izhaja, da se je Slovenija uvrstila na 14. mesto, tik pod povprečje držav članic. V primerjavi z letom 2020 beležimo padec za 1 mesto, v primerjavi z letom 2019 pa za 5 mest. Največji upad je zabeležen ravno pri področju strokovnega znanja, spretnosti in zaposlovanja, saj smo iz odličnega 3. mesta v 2019, zdrsili na 10. mesto v letu

¹ <https://www.stat.si/StatWeb/news/Index/8818>

² <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/women-digital-scoreboard-2021>

2021.

Na podlagi podatkov SURS³, je imelo v prvem četrtletju leta 2021 dostop do interneta 93 % državljanov (v prvem četrtletju 2020 pa 90 %); redno ga je uporabljalo 89 % državljanov (v prvem četrtletju 2020 pa 87 %). Odstotek ljudi, ki interneta niso uporabljali tudi v času, ko so se delo, izobraževanje in celo socialni stiki preselili na splet, je bil v letu 2021 8 % (v letu 2020 pa 11 %). Najmanjši delež uporabnikov interneta je v starostni skupini od 65 do 74 let, in sicer 62 % v letu 2021, kar je precej več kot v letu 2020, ko je bil ta delež 51 %. V tej skupini je tudi največji delež takih, ki interneta do zdaj še nikoli niso uporabljali, in sicer 31 % v letu 2021 (v letu 2020 pa 44 %).

OECD⁴ ugotavlja, da so digitalne spretnosti odraslih v Sloveniji nizke, ob tem pa ugotavlja še, da so nizke tudi investicije v izobraževanje odraslih.

UMAR⁵ ugotavlja, da je epidemija covid-19 v letu 2020 močno zaznamovala gospodarstvo Slovenije in izrazito posegla v kakovost življenja ljudi, prinesla pa je tudi nekatere nove priložnosti. Obenem so se nekateri nerešeni razvojni izzivi tekom pandemije še zaostрили. To je tesno povezano s prenizkimi investicijami na določenih področjih, pri čemer zlasti izstopajo majhna vlaganja v različne oblike neoprijemljivega kapitala (tudi IKT in usposabljanje zaposlenih), ki je pomemben dejavnik produktivnosti sodobnih gospodarstev. UMAR še ugotavlja, da postaja vse večji izziv zagotavljanje t. i. znanja in spretnosti prihodnosti (npr. v povezavi z digitalno in zeleno preobrazbo ter staranjem prebivalstva). Med ukrepi za okrevanje med drugim priporoča (i) večja vlaganja v človeške vire in razvoj kadrov prihodnosti, vključno s prekvalifikacijo zaposlenih in (ii) krepitev vseživljenjskega učenja in prilagajanja delovnih mest za daljšo delovno aktivnost in večjo vključenost starejših v družbo.

UMAR v Poročilu o razvoju 2021 še piše, da so pri trenutnem razvoju človeških virov, pomembnih za tehnološki razvoj gospodarstva, prisotne nekatere pomanjkljivosti. Slovenija je pri razvoju človeških virov v obdobju 2012-2019 povečevala zaostanek za vodilnimi državami članicami EU. Neugodna gibanja so povezana z manjšo vključenostjo odraslih v vseživljenjsko učenje in zmanjšanjem števila novih doktorjev znanosti s področij naravoslovja in tehnike. Tudi število diplomantov naravoslovja in tehnike zaradi manjših generacij mladih leta 2019 ni doseglo ravni iz leta 2012, čeprav se je njihov delež v skupnem številu diplomantov povečal. Povečal se je tudi delež vpisanih na naravoslovje in tehniko, a je bilo zaradi manjših generacij število vpisanih leta 2019 tudi v tem primeru nižje kot leta 2012, zato je treba še bolj intenzivno spodbujati vpis na naravoslovje in tehniko, tudi žensk, ki se sicer redkeje vpisujejo na ta študij. UMAR izpostavlja, da so vlaganja v digitalna znanja in spretnosti, ki so bistvenega pomena za digitalno preobrazbo gospodarstva, trenutno premajhna.

Krovni strateški razvojni dokument v Sloveniji, ki opredeljuje nadaljnji razvoj, je Strategija razvoja Slovenije 2030⁶. Dokument navaja kot strateške usmeritve visoko produktivno gospodarstvo, ki ustvarja visoko dodano vrednost in terja vseživljenjsko učenje in sodelovanje vseh delov družbe. Strategija izpostavlja tudi pomen tehnološkega napredka in razvoja, inovacije in izkoriščanje digitalnega potenciala, ki ga ponujajo nove tehnologije.

³ <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/9704>

⁴ 2020 OECD Economic survey of Slovenia, julij 2020 (str.43-44). Dostopno na:

<https://www.oecd.org/economy/surveys/slovenia-2020-OECD-economic-survey-overview.pdf>

⁵ Poročilo o razvoju 2021, UMAR. Dostopno na:

https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/razvoj_slovenije/2021/slovenski/POR2021_skupaj.pdf

⁶ https://www.gov.si/assets/vladne-sluzbe/SVRK/Strategija-razvoja-Slovenije-2030/Strategija_razvoja_Slovenije_2030.pdf

Strategija Digitalna Slovenija 2020⁷ ugotavlja, da je eden največjih primanjkljajev v Sloveniji prav področje usposobljenosti prebivalstva za vključitev v informacijsko družbo, kar narekuje pripravo in izvedbo številnih ukrepov za izboljšanje stanja na tem področju. Le z odpravo ugotovljenih vrzeli pri digitalnih znanjih, spretnostih, številu in usposobljenosti strokovnjakov za IKT in povezljivosti bo mogoče zagotoviti, da bodo vsem državljanom v polnosti dostopne storitve, ki jih omogočajo digitalne tehnologije, in da postanejo sooblikovalci razvoja digitalne družbe. Da lahko le državljani z digitalnimi kompetencami v celoti izkoriščajo prednosti digitalne preobrazbe in se uspešno vključujejo v digitalno družbo, ugotavlja tudi prenovljena strategija Digitalna Slovenija 2030, ki je trenutno v postopku sprejemanja.

Slovenska strategija pametne specializacije oz. S4 je razvojni dokument, ki nalaga večja vlaganja na področja, kjer ima Slovenija kritično maso znanja, kapacitet in kompetenc ter na katerih ima inovacijski potencial. Dokument za programsko obdobje 2014-2020 navaja, da je za uvajanje pametnih tovarn ter pametnih mest in skupnosti potreben dvig ravni digitalizacije, za kar je nujno potrebno izboljšanje digitalne vključenosti prebivalstva.

Evropska komisija je v začetku leta 2020 predstavila strategijo "Evropa, pripravljena na digitalno dobo"⁸, s katero naj bi Evropa postala globalno pomembna igralka na digitalnem področju, in sicer ob ohranitvi visokih varnostnih in etičnih standardov. Pod okriljem nove strategije je Evropska komisija objavila tri ključne dokumente. Prvi med njimi je Oblikovanje digitalne prihodnosti Evrope⁹, ki določa, da se bo Komisija v naslednjih petih letih osredotočila na tri ključne cilje za zagotovitev, da bodo digitalne rešitve, ob spoštovanju naših vrednot, Evropi pomagale na poti digitalne preobrazbe, ki deluje v korist ljudem: tehnologija, ki deluje za ljudi; pravično in konkurenčno gospodarstvo; odprta, demokratična in trajnostna družba.

Julija 2020 je EK predstavila Evropski program znanj in spretnosti za trajnostno konkurenčnost¹⁰, socialno pravičnost in odpornost, ki določa ambiciozne in merljive cilje v zvezi z izpopolnjevanjem (tj. izboljšanjem obstoječih znanj in spretnosti) in prekvalifikacijo (usposabljanjem v novih znanjih in spretnostih), tudi na področju digitalnih kompetenc, kar naj bi se doseglo v naslednjih petih letih.

Konec septembra 2020 je Evropska komisija v Sporočilu Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in odboru regij o uresničitvi evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025¹¹ poudarila, da je izobrazba temelj osebne izpolnitve, zaposljivosti ter aktivnega in odgovornega državljanstva. Komisija je v sporočilu predlagala, da se že obstoječa prizadevanja okrepijo ter da se evropski izobraževalni prostor nadalje razvije v šestih razsežnostih: 1. Kakovost, 2. Vključevanje in enakost spolov, 3. Zeleni in digitalni prehod, 4. Učitelji in vodje usposabljanja, 5. Visokošolsko izobraževanje, 6. Geopolitična razsežnost. Kot je poudarila, so digitalna znanja nujno potrebna, zlasti v svetu po covidu-19, saj bo določena mera digitalne usposobljenosti potrebna praktično pri kakršnem koli nadaljnjem učenju in na delovnih mestih v vseh sektorjih, pri čemer v povprečju dve petini Evropejcev in Evropejk v starosti od 16 do 74 let teh spretnosti nima.

⁷ <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MJU/DID/Strategija-razvoja-informacijske-druzbe-2020.pdf>

⁸ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age_en

⁹ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/shaping-europe-digital-future_sl

¹⁰

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/ip_20_1196?fbclid=IwAR1TDKknjR3_Qmw1gZ5u_iSGuSzIVdXdw8V1iMOM8BoDy5oUoNtH73Jt0IQ%2Fsmo

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0625&from=SL>

Da bi odpravili vrzeli v digitalnih spretnostih z vidika vseživljenjskega učenja ter okrepili digitalno zmogljivost in odpornost evropskih sistemov izobraževanja in usposabljanja, je Komisija predlagala nov akcijski načrt za digitalno izobraževanje, ki vsebuje ambiciozne ukrepe z dvema strateškima prednostnima nalogama: spodbujati razvoj evropskega ekosistema digitalnega izobraževanja ter krepiti digitalne kompetence in spretnosti za digitalno preobrazbo.

Na najvišji politični ravni sta bila leta 2021 sprejeta Evropski steber socialnih pravic in Akcijski načrt za evropski steber socialnih pravic. Prvi določa 20 ključnih načel in pravic, ki so bistvenega pomena za pravične in dobro delujoče trge dela ter sisteme socialnega varstva, drugi pa načela pretvarja v konkretne ukrepe v korist državljanov in predlaga krovne cilje, ki naj bi jih EU dosegla do leta 2030. Med drugim določa, da "bi moralo vsaj 80 % oseb, starih od 16 do 74 let, imeti osnovna digitalna znanja in spretnosti, kar je predpogoj za vključevanje in udeležbo na trgu dela in v družbi v digitalno preoblikovani Evropi".

Evropsko računsko sodišče v dokumentu Ukrepi EU za obravnavanje nizke ravni digitalnih znanj in spretnosti¹² zapisalo, da EU že od leta 2010 izvaja več pobud, s katerimi se obravnavajo digitalna znanja in spretnosti, da pa je v zadnjih letih tako v posameznih državah članicah kot v EU napredek na tem področju majhen. Digitalni razkorak ni problem le med različnimi skupinami znotraj posameznih držav, temveč tudi med državami z odličnimi in slabimi rezultati. Kot še povzema Evropsko računsko sodišče, je EU za obdobje po 2020 prvič določila jasno ciljno vrednost na področju doseganja digitalnih kompetenc, za kar pa bodo potrebne letne naložbe v višini 48 milijard evrov, ki jih bo treba zagotoviti iz zasebnih in tudi iz nacionalnih ter mednarodnih javnih virov.

Vizijo, cilje in možnosti za uspešno digitalno preobrazbo Evrope do leta 2030 je Evropska komisija marca 2021 predstavila v dokumentu Evropsko digitalno desetletje¹³: digitalni cilji za leto 2030, kjer je predlagan dogovor o sklopu digitalnih načel za hitro uvedbo pomembnih med-državnih projektov in pripravo zakonodajnega predloga, ki določa trden okvir upravljanja, za spremljanje napredka – digitalni kompas. Ta temelji na štirih glavnih točkah: digitalno usposobljeno prebivalstvo in visoko kvalificirani strokovnjaki na digitalnem področju; varne, učinkovite in trajnostne digitalne infrastrukture; digitalna preobrazba podjetij in digitalizacija javnih storitev. Kot cilja za leto 2030 med drugim določa vsaj 80 % prebivalstva med 16. in 74. letom starosti z vsaj osnovnimi digitalnimi spretnostmi in vsaj 20 milijonov zaposlenih v IKT v EU, z ravnovesjem med moškimi in ženskami. Septembra 2021 je Evropska komisija objavila predlog Sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi političnega programa "Pot v digitalno desetletje" do leta 2030, katerega namen je doseganje, pospeševanje in oblikovanje uspešne digitalne preobrazbe EU gospodarstva in družbe.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Zakon pomeni celostno ureditev področja spodbujanja digitalne vključenosti prebivalstva, ki s sprejemom postaja strateška prioriteta Republike Slovenije. Digitalna vključenost prebivalstva je predpogoj družbenega razvoja, ki ga omogoča digitalna preobrazba gospodarstva, javne uprave in širšega javnega sektorja ter družbe v celoti. Zakon je temelj za to, da spodbujanje digitalne vključenosti postane obveznosti vsakokratne izvršilne oblasti.

¹² https://www.eca.europa.eu/lists/ecadocuments/rw21_02/rw_digital_skills_sl.pdf

¹³ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_en

Da se poveča digitalna vključenost prebivalstva Slovenije, so v zakonu določajo konkretni cilji digitalne vključenosti. Izmed štirih stebrov digitalne vključenosti – dostopnosti in razpoložljivosti informacijsko komunikacijske infrastrukture in digitalnih storitev, aktivnega državljanstva v informacijski družbi, digitalnih kompetenc in zaupanja – se zakon usmerja predvsem v pridobivanje in krepitev digitalnih kompetenc in poznavanje prednosti digitalnih tehnologij in storitev. Kot posledica tega se predpostavlja, da se bo povečala tudi samozavest, kritična, odgovorna in varna uporaba digitalnih tehnologij in storitev. Na dostopnost in razpoložljivost informacijsko komunikacijske infrastrukture se zakon ne nanaša, saj to področje pokriva Zakon o elektronskih komunikacijah.

Cilje zakon izrecno izpostavlja (drugi odstavek 2. člena):

- krepitev zavesti o prednostih uporabe digitalnih orodij za življenje posameznika in družbo kot celoto ter krepitev zaupanja v digitalne tehnologije,
- spodbujanje zanimanja za naravoslovna in tehniška znanja, še posebej na področju digitalnih tehnologij (računalniško programiranje, robotika, umetna inteligenca in podobno),
- krepitev razumevanja o digitalnih tehnologijah in njihovi odgovorni ter varni uporabi,
- pridobivanje in dvig ravni osnovnih digitalnih kompetenc prebivalstva tako, da ima osnovne digitalne kompetence do leta 2028 vsaj 80 % prebivalstva v Republiki Sloveniji, starega med 16 in 74 let,
- dvig usposobljenosti za uporabo digitalnih kompetenc višjih ravni zahtevnosti,
- povečanje števila zaposlenih z digitalnimi kompetencami,
- povečanje zanimanja za srednješolske, višješolske in visokošolske programe, ki vključujejo specialne digitalne kompetence, in zmanjševanje razlik med spoloma na tem področju,
- dvig podjetnosti v povezavi z digitalnimi kompetencami in razvoj podjetništva, temelječega na digitalnih kompetencah.

Z doseženim namenom bo zakon pripomogel k uresnitvi ciljev vseh prej navedenih programskih dokumentov, kot tudi ciljev Dolgoročne podnebne strategije Slovenije do leta 2050, ki jo je Državni zbor RS sprejel v resoluciji ReDPS50, Uradni list RS, št. 119/21, ter prizadevanjem EU za zeleni in digitalni prehod ter drugim prizadevanjem EU za zeleni in digitalni prehod (več glej v poglavju 6.2). Strateški dokumenti, k uresnitvi katerih bo zakon pozitivno prispeval, so navedeni v poglavju 6.5 *Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja*.

Kratkoročno pa krepitev digitalne vključenosti zasleduje tudi cilj zmanjšanja števila nepotrebnih fizičnih stikov v času širjenja nalezljivih bolezni na način, da se hkrati ne ogroža poslovanja, pravne varnosti in učinkovitosti. To prispeva k obvladovanju pandemije ob hkratnem ohranjanju poklicnih in gospodarskih aktivnosti in vzdrževanju potrebne ravni poslovanja prebivalstva z institucijami javnega sektorja in gospodarskimi subjekti.

2.2 Načela

Spodbujanje digitalne vključenosti bo sistematično in načrtovano. Zakon nalaga, da se na vsaki dve leti izvede analiza digitalne vključenosti, na podlagi katere se sprejme načrt ukrepov spodbujanja digitalne vključenosti. Tako pri načrtovanju kot pri izvajanju ukrepov pa bodo pristojni organ vodila naslednja načela:

- **Načelo ciljnih skupin in stopnjevitosti digitalnih kompetenc** usmerja k temu, da se ukrepe spodbujanja namenja posameznim ciljnim skupinam, pri katerih se želi doseči ciljno raven digitalnih kompetenc.
- **Načelo enakopravne dostopnosti in načelo ekonomičnosti** usmerjata k temu, da

se ukrepi spodbujanja oblikujejo na nediskriminatoren način in tako, da se z razpoložljivimi sredstvi doseže največji možni učinek.

- **Načelo mednarodne primerljivosti** je pomembno zlasti za načrtovanje spodbujanja digitalne vključenosti. Osnovno vodilo načrtovanja je primerljivost s stopnjo razvitosti digitalnih kompetenc v primerljivih državah, zlasti članicah EU.
- **Načelo horizontalnosti in medresorskega sodelovanja** temelji na spoznanju, da je spodbujanje digitalne vključenosti učinkovitejše, če je integrirano v ostale resorne politike in ukrepe, zlasti s področja izobraževanja, gospodarstva in javne uprave.

2.3 Poglavitne rešitve

Zakon naslavlja družbeno komponento digitalne preobrazbe, zato prebivalstvo Republike Slovenije razdeljuje na devet ciljnih skupin, ki so jim ukrepi spodbujanja namenjeni: predšolski otroci, šoloobvezni otroci, dijaki, študenti višješolskih in visokošolskih programov, učitelji na vseh izobraževalnih stopnjah, odrasli, invalidi in upokojenci (9. člen). Členitev skupin je potrebna, da se ukrepe lahko prilagaja specifičnim potrebam posamezne skupine prebivalstva. Z različnimi ukrepi lahko namreč dosegamo različne ravni digitalnih kompetenc.

Z zakonom (3. člen) so opredeljene tudi tri ravni digitalnih kompetenc: osnovne, zahtevnejše in profesionalne. Na tem področju obstaja več mednarodnih delitev, zakonska členitev pa služi zakonskemu opredeljevanju in izvedbenemu oblikovanju posameznih vrst ukrepov, s katerimi se bodo dosegale ciljne ravni digitalnih kompetenc pri različnih ciljnih skupinah. Zakon tako določa, da so osnovne digitalne kompetence tiste, ki jih evropski okvir digitalnih kompetenc DigComp definira na prvih štirih ravneh kompetenc kot temeljne in vmesne. Zahtevnejše digitalne kompetence so tiste, ki jih evropski okvir digitalnih kompetenc DigComp definira kot napredne in visoko specializirane (ravni od 5-8), profesionalne digitalne kompetence pa zakon opredeljuje kot kompetence razvoja digitalnih tehnologij, rešitev in storitev ter njihovo prilagajanje.

Vsaki dve leti bo pristojni organ – organ, pristojen za informacijsko družbo – izvedel analizo digitalne vključenosti in na njeni podlagi predlagal vladi sprejetje načrta ukrepov spodbujanja digitalne vključenosti. Analiza bo omogočala vpogled v raven digitalne vključenosti in učinkovitost izvedenih ukrepov spodbujanja, načrt pa bo glede na ciljno raven razvitosti digitalnih kompetenc pri posameznih ciljnih skupinah vseboval kombinacijo ukrepov spodbujanja. Podrobnejšo vsebino analize in načrta bo določila vlada z uredbo (10. in 11. člen).

Zakon opredeljuje naslednje vrste ukrepov spodbujanja (12. člen): spodbude za dvig digitalnih kompetenc, promocija digitalnih kompetenc, digitalnih tehnologij in njihove rabe ter spodbude za nakup računalniške opreme.

Spodbude za dvig digitalnih kompetenc (14. in 15. člen) se bodo izvajale s subvencijami izvajalcem različnih vrst izobraževanj in usposabljanj, namenjenih različnim ciljnim skupinam za pridobitev ali ohranitev različnih ravni digitalnih kompetenc.

Spodbud za dvig digitalnih kompetenc bodo ciljne skupine deležne tudi prek ukrepov resornih ministrstev, ki jih bodo ti načrtovali v svojih politikah, pri oblikovanju katerih bo s priporočili in mnenji sodeloval tudi organ, pristojen za informacijsko družbo (16. člen).

Naročanje izobraževalnih in promocijskih kampanj ter subvencioniranje promocijskih projektov sodita med ukrepe promocije digitalnih kompetenc, digitalnih tehnologij in njihove rabe (17. člen).

Nakup računalniške opreme se spodbuja z digitalnim bonom (18. do 23. člen). Gre za dobroimetje, ki ga upravičenec lahko unovči pri ponudniku blaga, ta pa vrednost unovčenega bona prejme iz državnega proračuna. Namenjen je pridobitvi računalniške opreme za pripadnike ciljnih skupin, ki jih določi vlada, če je na tak način mogoče doseči večjo digitalno vključenost te ciljne skupine. Vlada poleg ciljne skupine v uredbi določi tudi morebitne posebne pogoje za njegovo pridobitev, vrednost in čas veljavnosti vsakokratnega digitalnega bona, računalniško opremo, nakupu katere je vsakokratni digitalni bon namenjen, in druge podrobnosti, glede katerih zakon določa, da se lahko podzakonsko urejajo, in se tako vsakokrat izdani digitalni boni prilagajajo stvarnosti in potrebam. Zakon določa način unovčevanja digitalnega bona ter zbirko osebnih podatkov, ki se uporabljajo za potrebe inšpekcijskega nadzora, za analizo učinkovitosti digitalnega bona pri doseganju ciljev in za analizo digitalne vključenosti.

Zaradi izjemnega povečanja potrebe po digitalni vključenosti, ki ga narekujejo zaostrene razmere pandemije COVID-19, se prvi digitalni bon – Digitalni bon '22 – izda na podlagi tega zakona (27. člen). Namenjen je nakupu v zakonu določene računalniške opreme v vrednosti 150 eurov, ki ga pridobijo dijaki srednjih šol, študenti višješolskih in visokošolskih študijskih programov 1., 2. in 3. stopnje in udeleženci izobraževalnega programa, subvencioniranega iz proračunskih postavk e-vključenost 221016 in digitalna povezljivost 221015 državnega proračuna za leto 2022, ki so odrasli, stari 55 let in več, ali upokojenci. Podatke o slednjih pristojnemu organu sporočijo izvajalci subvencioniranih izobraževalnih programov (na obrazcu iz Priloge 2). Glede načina unovčevanja in drugih pravil v zvezi z digitalnim bonom se zakon v 27. členu sklicuje na splošno ureditev iz 18. do 23. člena. Unovčevanju Digitalnega bona '22 sta namenjeni tudi Priloga 1 in Priloga 3, v katerih sta pripravljena obrazca izjav, na podlagi katerih digitalni bon unovči zastopnik upravičenca oziroma na podlagi katerih se združijo digitalni boni sorojencev.

V VI. in VII. poglavju so določbe o nadzoru nad izvrševanjem zakona in kazenske določbe, v VIII. poglavju posebni določbi, v IX. Poglavju pa prehodne in končna določba. S prehodnimi določbami je določeno, da se uredba iz tretjega odstavka 10. člena sprejme v šestih mesecih po uveljavitvi zakona, prvi načrt spodbujanja pa do konca junija 2023. Končna določba predvideva, da se zakon uveljavi 15. dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Zakon je nastal kot posledica predloga 24. ukrepa Strateškega sveta za digitalizacijo iz prvega paketa ukrepov. Predlog ukrepa se glasi:

»Uvede se digitalni bon, ki je namenjen spodbujanju vseživljenjskega učenja na področju digitalnih veščin. V prvi fazi bodo do digitalnih bonov upravičeni upokojenci. Digitalni bon bodo upravičenci lahko unovčili pri ponudnikih izobraževanj oz. tečajev, ki bodo izbrani s pomočjo javnega razpisa. Pri izvajanju le-teh bo poseben poudarek namenjen uporabi spletnih storitev javne uprave.«

2.4 Usklajenost predloga zakona samoupravnimi lokalnimi skupnostmi, civilno družbo in subjekti, ki so na poziv predlagatelja sodelovali pri pripravi predloga zakona

Osnutek predloga zakona je bil 24. 12. 2021 predložen v javno obravnavo na državnem portalu RS, e-Uprava, v rubriki e-Demokracija. Zainteresirana javnost je bila pozvana, da poda predloge in pripombe o zakonskem osnutku v 30 dneh od objave, to je do 23. 1. 2022.

Mnenja, pripombe in predloge so v okviru javne obravnave predložili:

- Skupnost občin Slovenije (SOS),

- Združenje mestnih občin (ZMOS).

K splošnim pripombam:

ZMOS ugotavlja, »da predlog zakona ne vpliva neposredno na pristojnosti in položaj občin«, zato podrobnejših pripomb nimajo. Predlagajo v razmislek o možnih načinih sodelovanja z občinami, npr. z vidika podpore pri izvajanju ukrepov preko obstoječih storitev za občane (predšolska vzgoja, starejši, marginalizirane skupine itd.). Podobno SOS navaja, da se zavedajo pomena digitalizacije, ter da občine članice izražajo »željo po vključenosti občin, lokalne samouprave in potreb občanov na področju občinskih storitev v dokumente in predpise v povezavi z digitalizacijo«. To pa presega okvire zakonske materije in se nanaša na drugo področje zakonodaje.

K 7. členu SOS predlaga, da bi se DESI indeks uvedel tudi za občine. Tako bi se te na področju digitalne vključenosti lahko primerjale z ostalimi evropskimi občinami. Pri tem SDP predloga v tem zakonu ne more upoštevati, ker je DESI indeks standardiziran in predpisan s kazalniki, ki veljajo za vse vključene države.

K 8. členu predloga SOS, da je organ za digitalno družbo tudi kontaktna točka za digitalizacijo občin, kot pomoč in podpora pri že obstoječih rešitvah oziroma pri testiranju in razvoju novih vsebin. Pri čemer ugotavljajo, da bi bilo smotno, da država preko SOS ali v okviru organa za digitalno družbo poskrbi za digitalne potrebe občin. V kolikor bi se ta služba ustanovila na SOS, bi SOS sodeloval z organom za digitalno službo. Za samo ustanovitev je potrebna pomoč države v obliki financiranja. SDP ugotavlja, da pobuda presega okvire zakonske materije in se nanaša na drugo področje zakonodaje.

K 9. členu, da je lahko področje predšolske vzgoje ena izmed nalog skupne kontaktne točke (kot izhaja iz predloga za 8. člen) za občine, to prav tako presega okvire zakonske materije tega zakona. Podobno pa tudi naslednji predlog SOS, da se uvrsti javne uslužbenke (tako državne, kot občinske) kot eno izmed skupin za neposredne spodbude, saj gre pri tem za obveznosti delodajalca. Kot posamezniki pa se državljani lahko vključujejo v spodbude kot jih predvideva zakon.

K 10. členu sledi predlog SOS, da se doda dodaten odstavek, v katerem bi opredelili, da se analiza kompetenc pripravi tudi za lokalne skupnosti, je delno sprejet tudi v okviru drugih pobud javnosti, kot je predvideno, da se analiza naredi za celotno družbo, kar se natančneje predpiše pri pripravi analize.

K 18. členu predlog SOS, da bi bil digitalni bon namenjen tudi za občine oziroma javne uslužbenke, s katerim se bo dvignila digitalna kompetenca, pa je odgovor enak kot pri členu 9 in tega ni možno upoštevati, saj gre pri tem za obveznosti delodajalca.

Osnutek predloga zakona je bil 24. 12. 2021 predložen v javno obravnavo na državnem portalu RS, e-Uprava, v rubriki e-Demokracija. Zainteresirana javnost je bila pozvana, da poda predloge in pripombe o zakonskem osnutku v 30 dneh od objave, to je do 23. 1. 2022.

Izvedena so bila srečanja preko AVK:

- 27. 1. 2022 s predstavniki gospodarstva (zbornice);
- 28. 1. 2022 s predstavniki invalidskih organizacij in povezano strokovno javnostjo;
- 31. 1. 2022 s predstavniki vodstva Univerze v Ljubljani.

Mnenja, pripombe in predloge so v okviru javne obravnave predložili:

- Društvo Svetloba - društvo obolelih za redkimi boleznimi oči na genetski osnovi;

- Društvo za trajnostni razvoj Duh časa;
- FDD - Forum za digitalno družbo in DIGITAS;
- Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije (JŠRIPS);
- Mreža nevladnih organizacij za vključujočo informacijsko družbo;
- NSIOS - Nacionalni svet invalidskih organizacij Slovenije;
- Obrtna zbornica Slovenije OZS;
- Očesna Klinika, UKC Ljubljana;
- Prof. dr. Marko Hawlina, dr. med. predsednik Strokovnega sveta za oftalmologijo pri Slovenskem zdravniškem društvu;
- Študentska organizacija Univerze v Ljubljani;
- SEK – Svet za elektronske komunikacije RS;
- Tomaž Wraber, nekdanji predsednik Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije (ZDSSS);
- Trgovska zbornica Slovenije;
- UNI LJ, Rektor;
- UNI LJ, FF; Prof. dr. Hotimir Tivadar;
- Zavod Medgeneracijsko središče Komenda;
- Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije – ZDOPS;
- Združenje gluhoslepih Slovenije - DLAN;
- ZDUS - Zveza društev upokojencev Slovenije;
- ZSSS - Zveza svobodnih sindikatov Slovenije;
- Svet za elektronske komunikacije RS (SEK)
- in posamezniki.

K splošnim pripombam:

Predlogi v tem delu različnih predlagateljev se nanašajo na različne dele zakona in splošno podajajo mnenja o vsebini in strukturi predloga zakona. Mnenja v tem delu, ki smo jih prejeli, v nadaljevanju povzemamo kot si sledijo po členih. Mnenj, da so cilji neustrezni in nemerljivi, ter da namen ni dovolj jasen oz. se predlagajo konceptualni popravki oz. se celo predlaga, da se spiše nov zakon, ni bilo možno upoštevati. Podobno je tudi s predlogom o spremembi načel, ki ostajajo, kot so bila prvotno zastavljena. Predlog o digitalizaciji prijav na javne razpise je sicer zelo dober, vendar ni predmet tega zakona. Vsa mnenja, ki so bila podana, je predlagatelj pregledal in se z njimi seznanil kljub temu, da niso bila vsa oddana v roku, ki je bil predviden. Pomemben sklop razmišljanj in mnenj, ki smo jih prejeli s strani nevladnih organizacij in mrež se nanašajo na razmerje med profitno in neprofitno zasebno iniciativo (gospodarstvo in nevladne organizacije), kar pa ni skladno z namenom in idejo zakona, ki želi biti sistemski in vključevati najširši sektorski pristop, ne da bi posegal v že zakonsko določene pristojnosti. Upoštevano je bilo mnenje o razmisleku glede klasifikacije digitalnih kompetenc, kar se je nanašalo na izrazoslovje in vsebino. Nadalje pojasnujemo, da dostopnost do interneta opredeljuje drug zakon (ZEKom).

Predlog, da se vzporedno s sprejemom predloga ZSDVKlj pripravi tudi načrt/akcijski plan za vzpostavitev infrastrukture, ki bo omogočala digitalno vključenost prebivalstva in gospodarstva v vseh krajih Slovenije, je predlog, ki se ne nanaša na ta zakon, pač pa na izvrševanje Zakona o elektronskih komunikacijah.

Dodatno smo k členu 1 prejeli še predlog dopolnitve 1. odstavka tako, da se za besedno zvezo ».....digitalne vključenosti« doda besedna zveza »in dvig digitalne pismenosti« ter da se za besedno zvezo »....tudi spodbuda« doda besedna zveza »fizičnim osebam«. Upoštevani niso bili predlogi, da se v 1. člen doda besedna zveza »in dvig digitalne pismenosti«, besedna zveza »in primerjalni napredek digitalne razvitosti« pa nadomesti z besedno zvezo »ter doseči večji napredek digitalne razvitosti«. Predlagani koncept digitalnih kompetenc digitalno pismenost že zajema, obstoječi pojmi pa dovolj jasno definirajo namen zakona.

Glede pripombe, da je le en cilj merljiv; da so cilji splošni in ne naslavlajo digitalnega razkoraka v slovenski družbi in izključenosti glede na ciljne skupine, menimo, da to ne drži. Prav z namenom naslavljanja razkoraka digitalne vključenosti v slovenski družbi smo oblikovali 9 ciljnih skupin, ki jih bomo na osnovi načrta spodbujanja digitalne vključenosti, ki bo pripravljen na podlagi dvoletne analize digitalne vključenosti, naslavljali z ustreznimi ukrepi.

K 2. členu smo prejeli predloga, da v besedilo zakona vnesemo tudi usposabljanje in opremljenost invalidov ter da se med cilje zakona doda alineja »dvig digitalne vključenosti socialno šibkih družbenih skupin in invalidov«. Predlogov nismo upoštevali neposredno, saj navedeni cilji niso ločeni po posameznih ciljnih skupinah in veljajo v celoti tudi za ciljno skupino invalidov in socialno šibke družbene skupine. Prejeli smo še predlog, da se tretja alineja »Krepitev razumevanja o digitalnih tehnologijah in njihovi odgovorni ter varni uporabi« spremeni v »Krepitev poznavanja temeljnih človekovih pravic v digitalnem okolju in razumevanje negativnih posledic digitalnih tehnologij«. Predloga nismo upoštevali, saj menimo, da že obstoječa terminologija jasno določa opisan cilj zakona. Nekaj predlogov se je nanašalo na spremembo dela besedila četrte alineje drugega odstavka, in sicer da naj se črta besedilo »med 16 in 74 let« ter se ga nadomesti z besedilom »nad 16 let«. Predloga nismo upoštevali, saj je ta skupina določena glede na Digitalni Kompas (ki za kazalnik uporablja DESI), kar nam zagotavlja mednarodno primerljivost. Prejeli smo še predlog spremembe 7. alineje drugega odstavka in sicer tako, da bi se glasila »Spodbujanje razvoja ključnih kompetenc posameznikov s pomočjo digitalnih orodij.« Predloga nismo upoštevali, saj menimo, da obstoječe besedilo cilj zakona naslavlja točneje od predloga.

K 3. členu smo prejeli predlog, da vključimo nov prvi odstavek oz. točko, ki se glasi: »Z digitalno vključenostjo opredeljujemo aktivnosti spodbujanja socialne vključenosti posameznikov v digitalno in informacijsko razviti družbi.« Zastavljena definicija digitalne vključenosti že naslavlja aktivno vključenost posameznikov v informacijsko družbo, vendar pa obsega tudi druge stebre digitalne vključenosti, zato predloga nismo upoštevali. Predlagano je bilo, da se v opredelitvi digitalnih kompetenc nadomesti neuveljavljen termin »digitalna medijska znanja« z ustreznnejšim terminom »medijska pismenost«, da se v opredelitev osnovnih digitalnih kompetenc doda kritičen odnos do digitalnih vsebin, storitev in aplikacij ter medijska pismenost ter da pojasnimo in utemeljimo, zakaj med napredne digitalne kompetence sodijo znanja in spretnosti učiteljev. Odgovarjamo, da smo definicijo digitalnih kompetenc zastavili drugače kot je bilo predvideno v izhodiščnem predlogu zakona. Digitalne kompetence učiteljev so umeščene med zahtevnejše, ker predvidevajo, da pedagoški delavci s pomočjo digitalnih šolskih učnih gradiv izvajajo učni proces samostojno, pri tem pa je predvideno, da se prilagajajo drugim in rešujejo zahtevnejše probleme ali predlagajo nove ideje in procese, kar DigComp opredeljuje z ravni od 5-8.

K 7. členu smo prejeli predlog, da bi se DESI indeks uvedel tudi za občine, češ da bi se tako tudi občine na področju digitalne vključenosti lahko primerjale z ostalimi evropskimi občinami. Razširitev DESI indeksa ni v domeni predloga zakona, saj je DESI indeks standardiziran na ravni EU.

K 8. členu smo prejeli predlog, da je organ za digitalno družbo tudi kontaktna točka za digitalizacijo občin, kot pomoč in podpora pri že obstoječih rešitvah oziroma pri testiranju in razvoju novih vsebin. Predloga nismo upoštevali, saj prenos pristojnosti ni predviden.

K 9. členu: pomemben delež pripomb in mnenj najrazličnejših deležnikov se nanaša na predlog sprememb ciljnih skupin in njihovega poimenovanja. Upoštevane so bile vse pripombe, dodani so invalidi kot ločena skupina. Predlog, da se vključi tudi skupino »drugi starejši ljudje« pa je brezpredmeten, ker so že vključeni v skupino 7. Ostale skupine so preurejene in natančneje definirane. S tem je zajeta celotna populacija.

Pripomba k 10. členu, da je potrebno analizo razširiti in jo opraviti za celotno družbo je bila upoštevana. Podrobno se ureja z uredbo.

Predlog k 11. členu, da se pred sprejemom na Vladi RS predlog načrta obravnava v Ekonomsko socialnem svetu RS ni bil upoštevan, ker se materija nanaša na specifične okvire zakona, ki je izven okvirov predloga.

Komentar k 12. členu, naj zakon uredi tudi digitalno dostopnost, ni bil upoštevan, ker to področje ureja Zakon o elektronskih komunikacijah.

Številne pripombe in predloge k 14. členu, ki govori o subvencijah, so bile večinsko upoštevane. Besedilo je bilo prilagojeno tako, da so možni prejemniki širše določeni. Dodatno so izpostavljene invalidske organizacije. Predlogi za krčenje podeljevanja subvencij niso bili upoštevani.

Predlog k 15. členu za vključitev pogodbenega dela in upoštevanje stroška najema prostorov ipd. ni upoštevan. Zakon tega ne izključuje, opisuje samo osnovne pogoje in merila, njihovo podrobnejšo določitev prepušča javnim razpisom. Podobno tudi predlog, da se ločeno določi invalide, saj so posredno že vključeni v 2. odstavku oz. se določa z razpisi. Upoštevan je bil tudi predlog, da se med možne prejemnike doda ustanove. Upoštevan je bil tudi predlog, da se k merilom doda pogoj računalniška oprema, s čimer pogoji niso presplošni.

Glede predloga k 16. in 17. členu, da se natančneje določi, kateri organ se smatra pod pojmom »pristojni organ« - kot je to opredeljeno v prvem odstavku 8. člena, je pristojni organ tisti organ, ki je pristojen za informacijsko družbo. Trenutno zakonodaja določa, da je to Služba Vlade Republike Slovenije za digitalno preobrazbo.

K 18. členu smo prejeli številne predloge, ki so bili v veliki večini upoštevani oz. bi lahko bili upoštevani v naslednjih letih, predvsem glede digitalizacije postopka. Dodana je skupina invalidov. Predlog, da se v digitalni bon na tem mestu doda usposabljanja pa ni upoštevan, saj so usposabljanja predvidena kot subvencije izvajalcem izobraževalnih programov. Zadržek je z vidika, da če bi vsem omogočili dobropis za udeležbo na usposabljanjih, potem pa za to ni ponudbe, je to slabše, kot zagotovitev pogojev, za povečanje razpoložljivost mest za usposabljanja. Pobuda se preveri za nove edicije bona oz. v razpisih v prihodnjih letih.

K 19. in 20. členu prejete pripombe, da se povsod, kjer se predlog zakona sklicuje na blago, doda sklic tudi na »storitve« (tudi v 19., 20., 21., 22., 24., 25. in 26. členu), nismo upoštevali, saj je bil digitalni bon zasnovan kot spodbuda za pridobitev ustrezne opreme, spodbudam za storitve pa so namenjeni ukrepi subvencioniranja.

K 21. členu smo prejeli pripombo, da je v členu opredeljen način unovčitve digitalnih bonov,

pri čemer ni jasno določeno, kdaj se bo preverjalo izpolnjevanje pogojev - predlog da bi bilo treba v tem delu dopolniti na način, da se preverjanje izvaja že ob nakupu oz. naročilu blaga (v nasprotnem primeru (če se bo to izvajalo ob dobavi) lahko pride do situacij, ki bodo dobavne verige pretrgane). Odgovarjamo, da je dikcija ustrezna, saj so v informacijskem sistemu že vneseni le upravičenci do digitalnega bona, zato se ob nakupu preverja le (preostala) vrednost bona.

K 23. členu smo prejeli pripombo, da ni jasno, zakaj je med podatki navedena letnica rojstva, če je že vključena v podatek o EMŠO. V 23. členu smo oblikovali drugačno dikcijo.

Dodatni predlog navaja, da v 23. členu ni jasno določeno, kako se bo podatek anonimiziral ali kako naj bi iz anonimiziranih podatkov ugotavljali učinkovitost digitalnega bona. Odgovarjamo, da podatek anonimizira sistem FURS, in sicer z namenom ugotavljanja porabe digitalnih bonov (zanimali nas bodo podatki kot so npr. koliko bonov je bilo porabljenih, kako je bila poraba teritorialno razporejena ipd.).

Dodatno smo k 23. členu prejeli še predlog, da se EMŠO kot obvezen podatek črta. Odgovarjamo, da gre za usklajenost z zahtevami Ministrstva za finance, zato tega predloga ne moremo upoštevati.

K 24. členu (sedaj 27. člen) smo prejeli več pobud, da vključimo študente vseh študijskih smeri. Predlog smo upoštevali. Na predlog, da bi bilo boljše od bona za 150 eurov za računalniško opremo kritje stroškov priključka na internet odgovarjamo, da predloga ne moremo upoštevati, ker vidimo težave v periodičnem odplačevanju stroškov priključka na internet, česar koriščenje digitalnega bona, kakor je bil od vsega začetka zasnovan, ne omogoča.

Prejeli smo tudi predlog, da se med prejemnike digitalnega bona '22 vključi tudi invalide, posledično ljudi z gluhoslepoto. Čeprav invalidov zaradi omejenosti proračunskih sredstev nismo neposredno uvrstili med prejemnik digitalnega bona '22, smo v luči zavedanja, da so prejemniki digitalnega bona '22 tudi invalidi iz ciljnih skupin, ki so opredeljene kot prejemniki digitalnega bona '22, dopolnili nabor računalniške opreme, za katero je mogoče koristiti digitalni bon '22 tudi s specializirano računalniško opremo za digitalno vključenost invalidov.

Pobuda, da se med kvalifikatorje možnih ponudnikov blaga doda tudi dejavnost iz klasifikacija SKD 47.910 (Trgovina na drobno po pošti ali po internetu), ni bila upoštevana. Subjektu s to registrirano poslovno dejavnostjo ni onemogočeno, da registrira tudi z zakonom določenih dejavnosti.

Med predlogi je bila tudi omogočitev nakup pametnega telefona in programske opreme. Predloga o vključitvi pametnih telefonov ne moremo upoštevati zaradi specifičnih ciljev zakona, od programske opreme pa smo v nabor dodali komplete za učenje programiranja, zajeta pa je tudi med specializirano opremo za invalide.

Dodatno smo prejeli predlog, da bi se sredstva povišala na 200 eurov, česar ne moremo upoštevati zaradi proračunskih omejitev. Na predlog, da bi se morale priloge zbirati preko sistemsko vodenih zbirnih dokumentov, odgovarjamo, da bodo obrazci tudi spletni, v prihodnje, ko bo za to zrel ekosistem, pa vse bolj digitalizirani. Na številne pobude po vključitvi specializirane računalniške opreme za invalide, odgovarjamo, da smo v nabor vključili tudi to.

Na predlog, da bi moral biti digitalni bon za nakup osnovne računalniške dostopen za socialno šibke družbene skupine, invalide in starejše brez pogoja izobraževanja odgovarjamo, da smo med ciljne skupine vključili invalide, da digitalni bon za nakup osnovne računalniške opreme naslavlja tako socialno šibke kot invalide in druge ter da je digitalni bon za nakup računalniške opreme za starejše pogojevan z udeležbo na usposabljanjih, ker pri tej ciljni skupini statistika odkriva največji primanjkljaj digitalnih kompetenc – namen zakona pa je, da te razkorake učinkovito odpravlja.

Dodatno smo prejeli predlog, da bi lahko upravičenci digitalni bon unovčili za servisne storitve za popravilo računalniške opreme in nakup rezervnih delov za računalniško opremo.

Predloga nismo upoštevali, saj to ni v skladu s cilji zakona.

Prejeli smo tudi več predlogov, da se na seznam računalniške opreme uvrstijo tudi slušalke z mikrofonom in podobna orodja. Nabor opreme smo smiselno dopolnili.

Nadalje smo na 24. člen (sedaj 27. člen) prejeli predlog, da se v nabor opreme vključijo aktivnosti razvoja, prilagajanja, slovenjenja in nameščanja odprtokodne programske opreme ter usposabljanja za njihovo uporabo. V sklopu digitalnega bona smo omogočili nakup kompletov za učenje programiranja, vključno z enoploščnim računalnikom in programsko opremo za razvojna okolja.

Na predlog o vzpostavitvi pogojev za usposabljanje vseh skupin invalidov, še zlasti slepih in slabovidnih za doseganje čim višje možne digitalne kompetence, odgovarjamo, so invalidi vključeni posredno že v drugih predvidenih ukrepih na tem področju.

Nadalje pojasnjujemo, da so invalidi na predlog javnosti in ministrstev vključeni med ciljne skupine v 9. členu, kot prejemniki digitalnega bona (24. člen, ki je po dopolnitvah postal 27. člen) pa so že zajeti v okviru določenih ciljnih skupin. Nakup materialne in tudi programske opreme, je po zakonu možna v ciljno usmerjene skupine izdelkov, kot to določa zakon oziroma vsakokratni razpis. Možnost združevanja sredstev pri nabavi materialne ali programske opreme pa je omogočena.

Glede predloga, da bi namesto predlaganega digitalnega bona lahko država omogočala subvencije za nabavo računalniške opreme/programske opreme/izobraževanja, dodajamo, da je to za digitalni bon '22 že natančno opredeljeno, za nadaljnje edicije pa se z razpisi določi vsebino in ciljne skupine. Na predlog, da se revitalizacija rabljene računalniške opreme vključi v ta zakon ugotavljamo, da to ni predmet tega zakona in tako v zakon ne more biti vključeno.

Predlog, da se za besedo »upokojenci« doda besedilo »ter drugi starejši ljudje«, ni upoštevan, saj so drugi starejši ljudje zajeti v 7. skupini.

Predlog, da se določi rok, do katerega mora FURS vzpostaviti informacijski sistem, ni bil upoštevan.

Dodatno smo prejeli predlog, da bi med prejemnike digitalnega bona '22 vključili tudi pripadnike 6. točke 9. člena. Odgovarjamo, da je za zagotovitev opreme pripadnikom 6. točke 9. člena odgovoren delodajalec.

Izpostavljeno je bilo dejstvo, da potrebujejo slepi in slabovidni, da bi lahko v vsakodnevnem življenju programsko in elektronsko opremo tudi dejansko uporabljali, še vzporedno izobraževanje o informacijsko komunikacijskih tehnologijah. To izobraževanje pa morajo izvajati za to usposobljeni profili, in sicer: tiflopedagogi in informatiki, ki imajo opravljena specialna usposabljanja za delo s tovrstno invalidnostjo. Odgovarjamo, da bomo ukrepe usposabljanj naslavljali prek javnih razpisov, ki bodo lahko podrobneje določali tudi takšne pogoje in merila.

Prejeli smo predlog, da se v zakonu vzpostavijo ustrezne podlage za izvajanje izobraževanja slepih in slabovidnih o informacijsko komunikacijskih tehnologijah. Odgovarjamo, da je to mogoče, če bodo organizacije izpolnjevale pogoje za kandidiranje na razpisih v sklopu predvidenih subvencij 14. člena.

K 26. (sedaj 25.) členu je bil podan predlog za znižanje glob z več strani. Predlog je bil upoštevan, najvišje globe so znižane za polovico, ostale pa sorazmerno.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Za izvajanje ukrepov so proračunska sredstva na voljo.

Z zakonom bodo nastale finančne posledice za državni proračun za (so)financiranje izvajanja ukrepov spodbujanja pridobivanja in krepitve digitalnih kompetenc. Ocena stroškov je razdeljena v tri glavne sklope, in sicer se bodo glede na vrsto stroškov iz državnega proračuna financirali:

- Ukrepi spodbujanja digitalne vključenosti
- Stroški vzpostavitve in vzdrževanja informacijskega sistema FURS
- Stroški inšpekcijskega nadzora

Sredstva za izvajanje predlaganega zakona se zagotavljajo v finančnem načrtu Službe Vlade Republike Slovenije, pristojne za digitalno preobrazbo. Pravice porabe so v Spremembi proračuna RS za leto 2022 in v Sprejetem proračunu RS za leto 2023 in so načrtovane v finančnem načrtu Službe Vlade Republike Slovenije, pristojne za digitalno preobrazbo, in sicer 31.500.000,00 EUR za leto 2022 in 28.050.000,00 EUR za leto 2023 na proračunskih postavkah 221015 – Digitalna povezljivost in 221016 – E-vključenost.

Okvirna ocena stroškov potrebnih za vzpostavitev informacijske podpore za digitalni bon s strani FURS znaša cca 300.000,00 EUR.

Za izvajanje ukrepov so na voljo proračunska sredstva (Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2022 in 2023 (ZIPRS2223) (Uradni list RS, št. 187/2021).

Predlog zakona predvideva tudi nadzor nad izvajanjem tega zakona. Nadzor bodo opravljali inšpektorji Tržnega inšpektorata RS. Za nadzor sta predvidoma potrebna dva inšpektorja. Potreba po zagotovitvi dodatnih kadrov se bo presojala ob sprejemanju skupnega kadrovskega načrta za leti 2022 in 2023. Finančne posledice zaposlitve dveh novih tržnih inšpektorjev se ocenjujejo na približno 54.000 evrov letno z začetkom v letu 2023.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Sredstva za izvajanje ukrepov spodbujanja in za vzpostavitev in vzdrževanje informacijskega sistema FURS so zagotovljena v sprejetem državnem proračunu na proračunskih postavkah 221015 – Digitalna povezljivost in 221016 – E-vključenost.

Sredstva za zaposlitve dveh tržnih inšpektorjev so zagotovljena na proračunski postavki Tržnega inšpektorata RS za namen plač in materialnih stroškov.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Prikaz ureditve v pravnem redu EU

Evropska komisija je marca 2021 predstavila vizijo in poti za digitalno preobrazbo Evrope do leta 2030 - Digitalni kompas za digitalno desetletje EU¹⁴, septembra 2021 pa predlog o vzpostavitvi Programa politike 2030 "Pot do digitalnega desetletja"¹⁵ (DPP), kot enega od

¹⁴ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_sl#documents

¹⁵ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij "Digitalni kompas do leta 2030: evropska pot v digitalno desetletje", COM(2021) 118 final, dostopno je na <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELLAR%3A6785f365-1627-11ec-b4fe-01aa75ed71a1>

štirih temeljnih ciljev uspešne digitalne preobrazbe določa digitalno spretno prebivalstvo (vsaj 80 % prebivalstva med 16-74 ima vsaj osnovne digitalne spretnosti) in visoko digitalno spretno strokovnjake (vsaj 20 milijonov zaposlenih v IKT, z ravnovesjem med moškimi in ženskami). Komisija pripravlja tudi medinstitucionalno svečano izjavo, v katero bo zajela sklop digitalnih načel in pravic.

Pravni red EU spodbujanja digitalne vključenosti prebivalstva sicer ne naslavlja.

Prikaz ureditve v najmanj treh pravnih sistemih držav članic EU

Posamezne države članice so že sprejele podlage za spodbujanje digitalne vključenosti, nekaj dokumentov s tega področja je tudi meddržavnih.

Kraljevina Nizozemska

Statistični podatki Nizozemske razkrivajo, da je bil odstotek oseb z vsaj osnovnimi digitalnimi spretnostmi na Nizozemskem leta 2019 najvišji med vsemi članicami EU, in sicer 79 %. Ob tem, tako kot v Sloveniji, tudi na Nizozemskem ugotavljajo¹⁶, da nekateri državljani še nikoli niso uporabljali interneta – v Sloveniji je bil delež takšnih državljanov leta 2021 8 %, na Nizozemskem pa 6,9 %, pri čemer Nizozemci ugotavljajo še, da ima okrog 2,5 milijona (14 %) njihovih državljanov težave pri uporabi digitalnih naprav. Te izzive naslavlja z dvema načrtoma: Digitalna strategija Nizozemske¹⁷ in Državna digitalna strategija – NL DIGIbeter¹⁸. Cilj obeh načrtov je zagotovitev možnosti sodelovanja v (digitalni) družbi slehernemu državljanu, kar je cilj tudi v Sloveniji. Na Nizozemskem ta cilj zasledujejo z uresničevanjem ukrepov na štirih področjih: 1. Prilagoditvijo javnih storitev na uporabniku prijazen način, 2. Pomočjo ljudem pri prehodu na digitalno, 3. Razlago, kaj se zgodi, ko preidemo na digitalno, 4. Sodelovanjem s podjetji in drugimi organizacijami.

Leta 2020 je nizozemski parlament sprejel zakon o digitalni državni upravi¹⁹ (wet Digitale Overheid).

Republika Finska

Med najuspešnejše države na indeksu DESI se že vrsto let uvršča Finska (DESI 2021²⁰: 2. mesto), ki je trenutno tudi najboljša med vsemi članicami EU na področju človeškega kapitala (Slovenija²¹ je na tem področju uvrščena na 13. mesto med vsemi članicami EU). Na Finskem ima vsaj osnovne digitalne kompetence 76 % državljanov (v Sloveniji 55 %), 50 % državljanov ima več kot osnovne digitalne kompetence (v Sloveniji 31 %), delež diplomantov s področja IKT pa je 7,4 % (v Sloveniji 4,1 %). S ciljem doseganja takšnih rezultatov je tamkajšnja vlada že leta 2010 predstavila poročilo z naslovom »Produktivna in inovativna Finska – digitalna agenda za leta 2011–2020²²«, ki opredeljuje prihodnje cilje za razvoj informacijske družbe, skupaj z ukrepi, potrebnimi za njihovo doseganje. Ključni cilji so odpiranje dostopa do javnih podatkov in njihova učinkovita uporaba, spodbujanje k uporabniku usmerjenega razvoja storitev, zagotavljanje položaja starajočih se kot aktivnih državljanov in spodbujanje trajnostnega razvoja s prevzemanjem novih tehnologij.

¹⁶ <https://www.nldigitalgovernment.nl/wp-content/uploads/sites/11/2021/11/digital-inclusion-everyone-must-be-able-to-participate.pdf>

¹⁷ <https://www.nederlanddigitaal.nl/documenten/publicaties/2021/06/22/the-dutch-digitalisation-strategy-2021-eng>

¹⁸ <https://www.nldigitalgovernment.nl/wp-content/uploads/sites/11/2019/02/digital-government-agenda.pdf>

¹⁹ <https://www.digitaleoverheid.nl/nieuws/wet-digitale-overheid-aangenomen-door-tweede-kamer/>

²⁰ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi-finland>

²¹ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi-slovenia>

²² <https://www.i-policy.org/2011/01/fi-national-digital-agenda-2011-2020-focuses-on-increasing-productivity-through-the-development-of-information-society.html>

Že leta 2010 je na Finskem v veljavo vstopil zakon²³, ki vsakemu državljanu zagotavlja pravico do širokopasovnega dostopa do svetovnega spleta, medtem ko skušamo v Sloveniji gradnjo širokopasovnih omrežij na področjih, kjer ni tržnega interesa, spodbuditi s sofinanciranjem z javnimi sredstvi²⁴. V letu 2021 so se nordijski in baltski ministri, pristojni za digitalizacijo, v skupni izjavi²⁵ zavzeli za odločne prihodnje ukrepe za spodbujanje digitalne vključenosti. Kot so zapisali, lahko digitalizacija, če se izvaja učinkovito, izboljša vključenost v družbo. Poudarili so, da tamkajšnje družbe temeljijo na demokraciji, enakosti, človeškem kapitalu in družbeni odgovornosti ter da je treba v luči digitalne preobrazbe poskrbeti, da bodo ta načela spoštovana tudi v prihodnje. Slovenija na področju digitalne vključenosti sicer aktivno sodeluje v okviru EU, ni pa vpeta v dodatne meddržavne projekte na tem področju.

Zvezna republika Nemčija

Tudi v Nemčiji je imelo leta 2019 v primerjavi s Slovenijo vsaj osnovne digitalne spretnosti več državljanov, in sicer 70 % državljanov²⁶. Področje digitalne vključenosti v Nemčiji naslavlja Nacionalna strategija digitalnih spretnosti 2025²⁷, medtem ko v Sloveniji še čakamo na prenovljen strateški dokument razvoja informacijske družbe in je trenutno še vedno v veljavi Digitalna Slovenija 2020²⁸. Nemška nacionalna strategija digitalnih spretnosti med cilji za ukrepanje prepoznava tudi podporo in usposabljanje nosilcev stalnega izobraževanja in usposabljanj za digitalni prehod. Med nemškimi nacionalnimi strategijami s področja digitalizacije je mogoče najti še digitalno strategijo tamkajšnjega ministrstva za izobraževanje in raziskave²⁹, objavljeno leta 2019, katere cilji so: okrepiti digitalno izobraževanje in usposabljanje, ustvariti znanje in inovacije iz podatkov, zagotoviti tehnološko suverenost in znanstveno vodstvo, ustvariti varnost in zaupanje ter živeti in delati bolje in bolj trajnostno. Ob tem ne gre pozabiti na Berlinsko deklaracijo³⁰, katere podpisnica je sicer tudi Slovenija, katere namen je prispevati k digitalni preobrazbi, ki temelji na vrednotah, z obravnavanjem in končno krepitevijo digitalne participacije in vključenosti.

V začetku leta 2021 je v Nemčiji v veljavo stopil Zakon o digitalizaciji³¹, ki pa naslavlja predvsem področje digitalnega gospodarstva.

Republika Francija

V septembru 2018, ko v Franciji 6,7 milijona oz. 10 % prebivalstva ni uporabljajo interneta, je francoska vlada začela z izvajanjem nove Strategije digitalne vključenosti³², prek katere želi v naslednjih desetih letih izboljšati dostop do digitalnih znanj in infrastrukture. V Sloveniji je bil leta 2018 odstotek ljudi, ki ne uporabljajo interneta³³ višji kot v Franciji, področje vključujoče informacijske družbe pa je bilo v naši državi naslovljeno s poglavjem v strategiji Digitalna

²³ <https://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/2003/en20030393.pdf>

²⁴ <https://www.gov.si teme/elektronske-komunikacije/>

²⁵ <https://www.norden.org/en/declaration/common-statement-importance-promoting-digital-inclusion-central-part-digital>

²⁶ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi-germany>

²⁷ https://www.bmas.de/SharedDocs/Downloads/EN/Topics/Initial-and-Continuing-Training/national-skills-strategy.pdf?__blob=publicationFile&v=7

²⁸ <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MJU/DID/Strategija-razvoja-informacijske-druzbe-2020.pdf>

²⁹ <https://www.bildung-forschung.digital/digitalezukunft/de/unsere-ueberzeugungen/digitalstrategie-des-bmbf/die-digitalstrategie-des-bmbf/die-digitalstrategie-des-bmbf>

³⁰ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/berlin-declaration-digital-society-and-value-based-digital-government>

³¹ https://www.bmwi.de/Redaktion/DE/Downloads/Gesetz/gwb-digitalisierungsgesetz-zusammenfassung.pdf?__blob=publicationFile&v=4

³² <https://societenumerique.gouv.fr/plannational/#:~:text=L'Etat%20mobilise%2010%20millions,priv%C3%A9%20et%20les%20collectiv%C3%A9s%20territoriales>

³³ <https://www.stat.si/StatWeb/news/Index/7811>

Slovenija 2020³⁴. V njem je za štiriletno obdobje (2016 – 2020) podpore projektom digitalnega opismenjevanja in e-vključenost skupno predviden 1 milijonov evrov. Francozi so za to področje predvideli 10 milijonov evrov državnih sredstev ter 40 milijonov evrov zasebnih sredstev, njihov načrt je podprt tudi z ustreznimi programi financiranja in mehanizmi na ravni EU. Kot je razvidno iz besedila njihove strategije, želijo z dokumentom podpreti digitalno preobrazbo podjetij ter razvoj varne in na človeka osredotočene digitalne družbe. Cilji in prednostne naloge se nanašajo na zagotavljanje podpore in usposabljanja o temah, ki so pomembne za digitalno tehnologijo in kompetence 21. stoletja ter boj proti digitalnemu razkoraku. Še en močan poudarek načrta je doseganje digitalne vključenosti za vsaj eno tretjino francoskega prebivalstva v naslednjih desetih letih. Na področju digitalnih kompetenc³⁵ Francozi ciljno naslavlajo (i) delovno silo in (ii) vse državljane, ločijo pa tri ravni doseganja kompetenc, (i) osnovne, (ii) vmesne in (iii) napredne. Izvajanje njihovega načrta za digitalno vključevanje vsebuje tudi »Digital Pass³⁶«, ki omogoča upravičencem sodelovanje na 5 do 10 delavnicah za učenje različnih digitalnih spretnosti. V okviru omenjene strategije je zanimiva tudi izvedba letnega nacionalnega dogodka, ki udeležencem zagotavlja prostor za izmenjavo idej in zagotavlja odgovornost za politični proces, ki ga predvideva strategija digitalne vključenosti.

Leta 2016 je v Franciji v veljavo stopil Zakon za digitalno republiko³⁷, ki je nadomestil do takrat veljavni Zakon o zaupanju v digitalno gospodarstvo iz leta 2004. Nov zakon je oblikovan okrog treh področij: kroženje podatkov in znanja, zaščita posameznikov v digitalni družbi in dostop do digitalnega za vse.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Zakon ne uvaja novih upravnih postopkov.

Ukrepi spodbujanja se bodo izvajali z uveljavljenimi metodami dodeljevanja sredstev (javni razpisi, sklenitev neposrednih pogodb), promocija pa s postopki javnega naročanja. Digitalni boni in Digitalni bon '22 temeljita na že vzpostavljenih mehanizmi in pravilih unovčevanja turističnega bona in bona '21.

Podatki, ki so potrebni za izvedbo Digitalnega bona '22, se bodo zagotovili iz obstoječih javnih evidenc, ki jih vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport.

Zaradi novih nadzorstvenih pooblastil bo potrebno dodatno zaposlovanje na Tržnem inšpektoratu RS, predvideni sta dve dodatni zaposlitvi.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Unovčevanje digitalnih bonov bo od upravičencev zahtevalo, da voljo za unovčitev digitalnega bona izrazijo pisno na obrazcu, ter da izkažejo svojo istovetnost z osebnim dokumentom, ki vsebuje EMŠO. Če se bodo unovčevali združeni boni, bo moral unovčevalec z izpolnjenim obrazcem izjave (fizičnem ali elektronskem) izkazati, da so jih upravičenci res združili.

³⁴ <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MJU/DID/Strategija-razvoja-informacijske-druzbe-2020.pdf>

³⁵ <https://digital-skills-jobs.europa.eu/en/actions/national-initiatives/national-strategies/france-national-plan-digital-inclusion>

³⁶ <https://www.centre-inffo.fr/site-droit-formation/actualites-droit/un-pass-numerique-pour-faciliter-l-acces-au-numerique>

³⁷ <https://www.economie.gouv.fr/republique-numerique>

Dokumentacija za dodelitev spodbud, ki se bodo dodeljevale z uveljavljenimi postopki, bo določena z javnim razpisom.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki

Neposredne posledice za okolje

Zakon ne bo imel neposrednih posledic za okolje.

Posredne posledice za okolje

V Resoluciji o Dolgoročni podnebni strategiji Slovenije do leta 2050 (ReDPS50) (Uradni list RS, št. 119/21) je Državni zbor med glavnimi usmeritvami do leta 2050 navedel, da bo Slovenija spodbujala digitalizacijo, ki bo ključen element učinkovite rabe energije in drugih virov v logistiki, stavbah, proizvodnji, storitvenih dejavnostih, kmetijstvu in drugih sektorjih. Digitalizacija bo ključna tudi pri razogljčenju oskrbe z energijo, in sicer pri povezovanju sistemov oskrbe in rabe, zagotavljanju fleksibilnosti, zanesljivosti oskrbe z energijo, razvoju aktivnih odjemalcev itd. Digitalizacija bo ključen element uveljavljanja krožnega gospodarstva, usmerjena k izboljšanju snovne učinkovitosti in daljši življenjski dobi izdelkov (povezovanju storitev in proizvodnje, zasnove izdelkov ...) ter energetske učinkovitosti. Slovenija bo sektor informacijsko komunikacijskih tehnologij in uporabnike usmerjala k trajnostni digitalizaciji.

Zakon bo na srednji in dolgi rok močno pozitivno vplival na kakovost zraka in podnebne spremembe. Evropska komisija že več let sistematično preučuje povezave med digitalizacijo in okoljem, zlasti v okviru evropskega zelenega dogovora, pa tudi v okviru digitalne strategije in nove industrijske strategije za Evropo. Evropska komisija³⁸ je po objavi zelenega dogovora februarja 2020 zapisala, da so digitalne tehnologije ključnega pomena, da lahko EU postane podnebno nevtralna do leta 2050, kar je cilj evropskega zelenega dogovora. To pomeni, da so digitalne rešitve ključnega pomena v boju proti podnebnim spremembam in prehodu na zeleno gospodarstvo³⁹. Digitalna vključenost pomeni, da je kar največji delež prebivalstva vključen v rabo digitalnih tehnologij in storitev v vsakodnevnem zasebnem življenju in poklicnem udejstvovanju. Z njo se v prvi vrsti zmanjšuje potreba po transportu, kar pozitivno vpliva na kakovost zraka in podnebne spremembe. S povečevanjem digitalne vključenosti se omogoča čedalje večji delež uporabe naprednejših digitalnih tehnologij, ki v veliki množici procesov in interakcij omogočajo optimizacijo in avtomatizacijo, kar pomeni prihranke pri času, potrebnem transportu, povečujejo učinkovitost porabe energetske virov in podobno. Napredne digitalne tehnologije so ključne rešitve za doseg podnebne nevtralnosti ter pospeševanje zelenega in digitalnega prehoda v prednostnih sektorjih, kot so energetski, prometni, proizvodni, agroživilski in gradbeni sektor⁴⁰. Brez digitalne vključenosti prebivalstva ti cilji niso dosegljivi.

Zakon bo imel manjše negativne in pozitivne posledice na nastajanje odpadkov in ravnanje z njimi. Zakon spodbuja uporabo računalniške opreme, ki ima, zlasti ko gre za

³⁸ <https://www.consilium.europa.eu/sl/press/press-releases/2020/12/17/digitalisation-for-the-benefit-of-the-environment-council-approves-conclusions/>

³⁹ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/shaping-europe-digital-future_en

⁴⁰ Glej na primer: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/eu-countries-commit-leading-green-digital-transformation>

osebno računalniško opremo, relativno kratko življenjsko dobo. To pomeni, da se na srednji rok lahko pričakuje povečana količina odpadkov, ki sodijo v odpadno električno in elektronsko opremo (OEEO). Ravnanje s to vrsto odpadkov ureja Uredba o odpadni električni in elektronski opremi, ki s pravili ravnanja celotne verige subjektov življenjskega cikla (proizvajalec, distributer, končni uporabnik, izvajalec občinske gospodarske javne službe zbiranja določenih vrst komunalnih odpadkov, zbiralec, izvajalec priprave za ponovno uporabo in izvajalec obdelave) omogoča, da se dosežejo naslednji cilji:

- recikliranje 80 % in priprava za ponovno uporabo ter recikliranje 70 % zaslonov, monitorjev in opreme z zasloni, katerih površina je večja od 100 cm²,
- predelava 75 % in priprava za ponovno uporabo ter recikliranje 55 % majhne opreme (nobena zunanja dimenzija ni večja od 50 cm), v katero je med drugim vključena oprema za IT in telekomunikacije, veliki računalniki, oprema za zabavno elektroniko, oprema za reproduciranje zvoka ali slik, instrumente za spremljanje in nadzor in podobno;
- predelava 85 % in priprava za ponovno uporabo ter recikliranje 80 % velike opreme (katera koli zunanja dimenzija večja od 50 cm), v katero je med drugim vključena oprema za IT in telekomunikacije, veliki računalniki, oprema za zabavno elektroniko, oprema za reproduciranje zvoka ali slik, instrumente za spremljanje in nadzor in podobno⁴¹.

Zakon ima potencial za pozitivne spremembe na organizacijo dejavnosti v prostoru in njegovo rabo. Digitalna vključenost ima za posledico, da je vse več vsakodnevnih in poklicnih opravil mogoče opraviti na daljavo in od doma. Posledica tega je vse manjša potreba po prostoru, ki bi bil namenjen poslovnim rabam, njegova organizacija pa je zato lahko bodisi bolj razpršena bodisi bolj koncentrirana, kar je pač v danih razmerah bolj učinkovito.

Zakon bo imel pozitivne posledice na zmanjšanje posledic naravnih in drugih nesreč ter na zaščito, reševanje in pomoč ob nesrečah. Digitalna vključenost prebivalstva pomeni večji delež uporabe digitalnih tehnologij in storitev, namenjenih zmanjševanju posledic naravnih in drugih nesreč (na primer aplikacij za spremljanje suše v kmetijstvu, načrtovanje rabe prostora ipd.), ali takih, ki so namenjene zaščiti, reševanju in pomoči ob nesrečah (na primer alarmiranje o nevarnosti škodljivih naravnih pojavov, iskanje s pomočjo geolokacije in podobno).

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Zakon bo imel posredne pozitivne posledice za potrošnike in gospodinjstva ter gospodarstvo na splošno. Dvig stopnje digitalne vključenosti celotnega prebivalstva bo namreč omogočil večji delež digitalnega poslovanja podjetij in potrošnikov, s tem pa znižanje stroškov. Digitalna vključenost prebivalstva predstavlja tudi velik pozitiven učinek na zaposljivost in posledično odpravlja eno od ovir, ki poslovnim subjektom preprečujejo digitalno preobrazbo svojih poslovnih procesov. Obenem se z digitalno vključenostjo prebivalstva ustvarja močnejši pritisk na javno upravo, da svoje poslovanje dodatno prilagodi potrebam informacijske družbe, kar ima pozitivne posledice tudi za njeno poslovanje z gospodarstvom.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

V prihajajočem obdobju bo digitalizacija ena od ključnih izzivov, ki bo imela vpliv na trg dela.

⁴¹ Glej 9. člen Uredbe o odpadni električni in elektronski opremi (Uradni list RS, št. 55/15, 47/16, 72/18, 84/18 – ZIURKOE in 108/20)

Digitalni prehod gospodarstva in družbe bo povzročil spremembe v strukturi povpraševanja po kvalifikacijah in kompetencah prebivalstva. Vključevanje digitalizacije v delovne procese in druga področja človekovega življenja bo zahtevalo izpopolnjevanje odraslih na področju digitalnih spretnosti. Vseživljenjsko učenje pomembno vpliva na zagotavljanje trajnejših zaposlitev, omogoča lažji prehod med zaposlitvami in pozitivno vpliva na zmanjševanje dolgotrajne brezposelnosti.

Resolucija o družinski politiki Vsem družinam prijazna družba 2018-2028 in Program za otroke 2020-2025 med drugim poudarjata enake možnosti za vse otroke ter otrokove pravice in varnost v digitalnem okolju. Eden od glavnih ciljev Programa za otroke 2020-2025 je zagotoviti digitalno pismenost otrok.

Zakon bo imel posredne in neposredne pozitivne posledice na področju digitalne odvisnosti, saj bo mlade in ostale spodbujal k odgovorni in varni uporabi digitalnih tehnologij.

Zakon ne bo imel neposrednih posledic na zaposlenost in trg dela, standarde in pravice v zvezi s kakovostjo dela, socialno vključenost in zaščito določenih skupin, pravice iz starševskega varstva in družinskih prejemkov ter družinska razmerja, enakost spolov, enako obravnavo družbenih skupin glede na različne osebne okoliščine, sodno varstvo in učinkovito sodno varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin, upravljanje, udeležbo, dobro asimilacijo, dostop do sodišč, medije in etiko, javno zdravje in zdravstveno varstvo.

Posredno bo dvig stopnje digitalne vključenosti celotnega prebivalstva omogočilo pozitivne spremembe na vseh navedenih socialnih področjih, zlasti zaposlenosti, socialni vključenosti, zdravstvenem varstvu, velik potencial ima tudi za boljšo dostopnost do sodišč in učinkovitost upravnih in sodnih postopkov.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja:

Predlog zakona neposredno vpliva na doseganje strateških ciljev s področja digitalne vključenosti v skladu z evropskimi in nacionalnimi smernicami.

Cilje za uspešno digitalno preobrazbo Evrope do leta 2030 je Evropska komisija marca 2021 predstavila v dokumentu Evropsko digitalno desetletje: digitalni cilji za leto 2030, kjer kot enega od štirih ključnih področij za uspešno digitalno preobrazbo prepoznava digitalne kompetence državljanov. Dokument neposredno določa cilj, da bi morale imeti do leta 2030 vsaj 80 % odraslih osnovna digitalna znanja in spretnosti, v EU pa bi morale biti zaposlenih 20 milijonov strokovnjakov za IKT, pri čemer bi se moral delež žensk na takih delovnih mestih povečati.

Konec septembra 2020 je Evropska komisija v Sporočilu Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in odboru regij o uresničitvi evropskega izobraževalnega prostora do leta 2025⁴² poudarila, da je izobrazba temelj osebne izpolnitve, zaposljivosti ter aktivnega in odgovornega državljanstva in predlagala, da se že obstoječa prizadevanja okrepijo ter da se evropski izobraževalni prostor nadalje razvije.

Da bi odpravili vrzeli v digitalnih spretnostih z vidika vseživljenjskega učenja ter okrepiли digitalno zmogljivost in odpornost evropskih sistemov izobraževanja in usposabljanja, je

⁴² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0625&from=EN>

Komisija predlagala nov akcijski načrt za digitalno izobraževanje⁴³, ki vsebuje ambiciozne ukrepe z dvema strateškima prednostnima nalogama: spodbujati razvoj evropskega ekosistema digitalnega izobraževanja ter krepi digitalne kompetence in spretnosti za digitalno preobrazbo.

Z izvajanjem ukrepov spodbujanja digitalne vključenosti bo mogoče hitrejše napredovanje pri doseganju zastavljenih ciljev v okviru omenjenega evropskega strateškega dokumenta in tudi pri doseganju ciljev v nacionalnih dokumentih razvojnega načrtovanja:

- Strategija razvoja Slovenije⁴⁴, ki med razvojne cilje Slovenije uvršča znanje in spretnosti za kakovostno življenje in delo ter vključujoč trg dela in kakovostna delovna mesta.
- Strategija dolgožive družbe⁴⁵, ki določa, da se mora družba prilagoditi okolju digitalizacije ter med stebre dolgožive družbe med drugim uvršča prilagoditve na trgu dela, vključno z izobraževanjem in usposabljanjem ter vključenost v družbo in pri tem posebej uporabo IKT.
- Digitalna Slovenija 2020 - Strategija razvoja informacijske družbe do 2020⁴⁶, ki med drugim naslavlja digitalno podjetništvo, na področju vključujoče digitalne družbe pa kot enega največjih primanjkljajev Slovenije prepoznava usposobljenost prebivalstva za vključitev v informacijsko družbo (digitalno pismenost, e-spretnosti, število in usposobljenost strokovnjakov za IKT, dostopnost in zavedanje o pomenu IKT), govori o potrebi za razvoj kompetenc za izboljšanje zaposljivosti za razvoj podjetnosti in kreativnosti ter izpostavlja skupine, ki so na področju IKT znanj in spretnosti v najbolj depriviligiranem položaju.
- Slovenska strategija pametne specializacije S4⁴⁷, ki v poglavju o človeških virih prav tako izpostavlja pomen potrebnega znanja in kompetenc zaposlenih ter navaja, da potrebujemo v državi dovolj usposobljenega kadra, ki odgovarja potrebam gospodarstva.
- Slovenska industrijska strategija 2021-2030⁴⁸, ki v poglavju o pametnem razvoju izpostavlja potrebo po krepitvi digitalizacije in pametnih rešitev in prepoznava potrebo po izboljšanju digitalnih znanj in spretnosti delavcev ter krepitev kompetenc zaposlenih.

6.6 Presoja posledic za druga področja

/

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

- a) Predstavitev sprejetega zakona:
- promocija za upravičence do digitalnih bonov (mediji, spletna stran...),
 - promocija za upravičence do drugih ukrepov, npr. izobraževanj, (spletna

⁴³ https://ec.europa.eu/education/sites/default/files/document-library-docs/deap-communication-sept2020_en.pdf

⁴⁴ https://www.gov.si/assets/vladne-sluzbe/SVRK/Strategija-razvoja-Slovenije-2030/Strategija_razvoja_Slovenije_2030.pdf

⁴⁵ https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/kratke_analize/Strategija_dolgozive_druzbe/Strategija_dolgozive_druzbe.pdf

⁴⁶ <https://www.gov.si/assets/ministrstva/MJU/DID/Strategija-razvoja-informacijske-druzbe-2020.pdf>

⁴⁷ <https://www.gov.si/assets/vladne-sluzbe/SVRK/S4-Slovenska-strategija-pametne-specializacije/Slovenska-strategija-pametne-specializacije.pdf>

⁴⁸ <https://www.findinfo.si/download/razno/SIS-2021-2030-osnutek-16.9.2020.pdf>

stran, mediji...).

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Mehanizmi spremljanja učinkovitosti izvajanja ukrepov ter digitalne vključenosti prebivalstva so predvideni v zakonu: statistične raziskave in analiza, anonimne ankete, poročila prejemnikov spodbud in podobno.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

/

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

- Predstavitev na Strateškem svetu za digitalizacijo, 8. 12. 2021
- Javna objava na e-demokraciji (24. 12. 2021 do 23. 1. 2022) s pozivom k predložitvi pripomb in predlogov.

8. PODATEK O DELEŽNIKI, KI SO SODELOVALI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

V pripravo gradiva so bili vključeni člani medresorske delovne skupine, vsi uslužbenci državnih organov: mag. Mojca Gregorič (MGRT), mag. Miša Osterc (MGRT), Hermina Štupar (MDDSZ), dr. Magdalena Šverc (MDDSZ), dr. Igor Pesek (MIZŠ) in Ana Čepin (KPV). Za svoje sodelovanje niso prejeli posebnega plačila.

Pri pripravi zakona so kot zunanji strokovnjaki sodelovali člani Strateškega sveta za digitalizacijo. Za svoje sodelovanje niso prejeli plačila.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- **Mark Boris Andrijanič**, minister za digitalno preobrazbo
- **mag. Peter Geršak**, državni sekretar v Službi Vlade Republike Slovenije za digitalno preobrazbo

II. BESEDILO ČLENOV

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(vsebina zakona)

(1) Ta zakon določa načrtovanje in ukrepe za spodbujanje digitalne vključenosti prebivalstva Republike Slovenije.

(2) Ta zakon se ne uporablja za zagotavljanje razpoložljivosti in dostopnosti elektronsko komunikacijske infrastrukture (omrežij in druge fizične infrastrukture).

2. člen

(namen in cilji zakona)

(1) Namen zakona je povečanje digitalne vključenosti prebivalstva Republike Slovenije ter primerjalni napredek digitalne razvitosti gospodarstva in družbe Republike Slovenije.

(2) Cilji zakona so:

1. krepitev zavesti o prednostih uporabe digitalnih orodij za življenje posameznika in družbo kot celoto ter krepitev zaupanja v digitalne tehnologije,
2. spodbujanje zanimanja za naravoslovna in tehniška znanja, še posebej na področju digitalnih tehnologij (računalniško programiranje, robotika, umetna inteligenca in podobno),
3. krepitev razumevanja o digitalnih tehnologijah ter njihovi odgovorni in varni uporabi,
4. pridobivanje in dvig ravni osnovnih digitalnih kompetenc prebivalstva tako, da ima osnovne digitalne kompetence do leta 2028 vsaj 80 % prebivalstva v Republiki Sloveniji, starega med 16 in 74 let,
5. dvig usposobljenosti za uporabo digitalnih kompetenc višjih ravni zahtevnosti,
6. povečanje števila zaposlenih z digitalnimi kompetencami,
7. povečanje zanimanja za srednješolske, višješolske in visokošolske programe, ki vključujejo profesionalne digitalne kompetence, in zmanjševanje razlik med spoloma na tem področju,
8. dvig kompetenc podjetnosti v povezavi z digitalnimi kompetencami in razvoj podjetništva, temelječega na digitalnih kompetencah.

3. člen

(opredelitev izrazov)

Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo:

1. **Digitalna vključenost** je možnost posameznikov, da dostopajo do razpoložljive informacijsko komunikacijske infrastrukture ter digitalnih tehnologij, rešitev in storitev, jih kompetentno in varno uporabljajo, vanje zaupajo in tako aktivno sodelujejo v informacijski družbi.
2. **Digitalna kompetenca** je ena od osmih ključnih kompetenc. Nanaša se na samozavestno in kritično rabo digitalne tehnologije za pridobivanje in izmenjavo informacij, komunikacijo in reševanje osnovnih problemov na vseh življenjskih področjih.

Digitalne kompetence za namen tega zakona delimo na digitalne kompetence za uporabnike digitalnih tehnologij (osnovne in zahtevnejše) in digitalne kompetence za ustvarjalce digitalnih tehnologij in rešitev (profesionalne).
3. **Osnovne digitalne kompetence** so digitalne kompetence za uporabo digitalnih tehnologij in storitev za vsakodnevne potrebe. Evropski okvir digitalnih kompetenc DigComp jih definira

na petih področjih (informacijska in podatkovna pismenost, komunikacija in sodelovanje, ustvarjanje digitalnih vsebin, varnost in reševanje problemov), in sicer na prvih štirih ravneh kompetenc kot temeljne in vmesne in pojasnjuje, da gre za preproste ali natančno opredeljene rutinske naloge.

Zakon osnovne digitalne kompetence opredeljuje zlasti kot osnovna digitalna podatkovna in informacijska znanja, varna raba računalniške opreme, spletnih brskalnikov in elektronske pošte, osnovno ustvarjanje in upravljanje vsebin in datotek ter njihovo deljenje, osnovna digitalna komunikacija (na primer avdio-video klic), uporaba digitalnega podpisa in elektronske identitete ter digitalna interakcija z zasebnimi in javnimi organizacijami (spletno bančništvo, e-storitve javne uprave in javnega sektorja, spletna trgovina in podobno).

4. **Zahtevnejše digitalne kompetence** so tiste, ki jih evropski okvir digitalnih kompetenc DigComp definira kot napredne in visoko specializirane (ravni od 5-8). Posameznik s temi ravni kompetenc zna na vseh petih vsebinskih področjih (informacijska in podatkovna pismenost, komunikacija in sodelovanje, ustvarjanje digitalnih vsebin, varnost in reševanje problemov) reševati različne, tudi zapletene, probleme, je sposoben predlagati nove ideje in procese ter ustvarja v digitalnem svetu.

Zakon zahtevnejše digitalne kompetence opredeljuje zlasti kot uporabo orodij za urejanje in upravljanje spletnih strani in vsebin, tabelarični in grafični prikaz manj kompleksnih struktur podatkov, vnašanje v baze podatkov in njihova uporaba, digitalno trženje, uporabo analitičnih orodij in orodij za projektno vodenje. Med zahtevnejšimi digitalnimi kompetencami prepozna tudi razvoj enostavnih digitalnih rešitev ter znanja in spretnosti učiteljev, da učni proces izvajajo s pomočjo digitalnih šolskih učnih gradiv.

5. **Profesionalne digitalne kompetence** zakon opredeljuje kot digitalne kompetence razvoja digitalnih tehnologij, rešitev in storitev. Zakon jih prepozna zlasti na področjih računalniškega programiranja, optimizacije uporabniške izkušnje, shranjevanja in obdelave podatkov, umetne inteligence, robotike, interneta stvari, visoko zmogljivega računalništva, kvantnega računalništva, 3D tiskanja, obogatene in navidezne resničnosti, tehnologije veriženja blokov in drugih naprednih digitalnih tehnologij ter kibernetske varnosti.
6. **Indeks digitalnega gospodarstva in družbe** (v nadaljnjem besedilu: indeks DESI) je statistično izveden sestavljeni kazalnik, ki ga je razvila Evropska komisija, da bi ocenila razvoj držav članic Evropske unije v smeri digitalnega gospodarstva in družbe. Združuje niz kazalnikov, ki temeljijo na štirih razsežnostih: človeški kapital, povezljivost, integracija digitalne tehnologije in digitalnih javnih storitev.

II. NAČELA SPODBUJANJA DIGITALNE VKLJUČENOSTI

4. člen

(načelo ciljnih skupin in stopnjevitosti digitalnih kompetenc)

(1) Ukrepi spodbujanja digitalne vključenosti (v nadaljnjem besedilu: ukrepi spodbujanja) so usmerjeni v ciljne skupine prebivalstva, pri katerih obstaja največje odstopanje od ciljne ravni digitalnih kompetenc, in tiste, pri katerih je mogoče pričakovati, da bo dvig ravni digitalnih kompetenc povzročil največji družbeni napredek.

(2) Z ukrepi se spodbuja pridobitev ali dvig razvitosti digitalnih kompetenc na tisto stopnjo, ki je potrebna za pričakovano stopnjo digitalne vključenosti posamezne ciljne skupine v sodobne načine komuniciranja, izobraževanja, preživljanja prostega časa, dela, poslovanja, sodelovanja v družbi in uveljavljanja pravic.

5. člen

(načelo enakopravne dostopnosti)

Ukrepi spodbujanja so dostopni vsem pripadnikom posameznih ciljnih skupin iz 9. člena tega zakona pod enakimi pogoji.

6. člen

(načelo ekonomičnosti)

Spodbujanje digitalne vključenosti se načrtuje in z ukrepi spodbuja tako, da se z razpoložljivimi finančnimi sredstvi doseže čim večji dvig digitalnih kompetenc pripadnikov posamezne ciljne skupine.

7. člen

(načelo mednarodne primerljivosti)

(1) Spodbujanje digitalne vključenosti se načrtuje v odvisnosti od stopnje razvitosti digitalnih kompetenc v Republiki Sloveniji in njene primerljivosti s stopnjo razvitosti v primerljivih državah, zlasti državah članicah Evropske unije.

(2) Za mednarodno primerljivost se uporabljajo indeks DESI in drugi mednarodno priznani kazalniki digitalne vključenosti.

8. člen

(načelo horizontalnosti in medresorskega sodelovanja)

(1) Spodbujanje digitalne vključenosti se izvaja na podlagi tega zakona ter s pomočjo drugih resornih politik in ukrepov. Ministrstva se pri oblikovanju resornih politik posvetujejo in sodelujejo z organom, pristojnim za informacijsko družbo (v nadaljnjem besedilu: pristojni organ).

(2) Pristojni organ se pri načrtovanju spodbujanja digitalne vključenosti in oblikovanju ukrepov, ki jih bo izvajal samostojno, posvetuje z resornimi ministrstvi.

III. CILJNE SKUPINE

9. člen

(ciljne skupine)

Ukrepi spodbujanja so usmerjeni v povečanje digitalne vključenosti vseh prebivalcev Republike Slovenije, ki so opredeljeni po naslednjih ciljnih skupinah:

1. predšolski otroci,
2. šoloobvezni otroci,
3. dijaki srednjih šol,
4. študenti višješolskih študijskih programov,
5. študenti študijskih programov prve, druge in tretje stopnje,
6. strokovni delavci v vzgoji in izobraževanju in visokošolski učitelji, znanstveni delavci in visokošolski sodelavci,
7. delovno aktivni in neaktivni odrasli (v nadaljnjem besedilu: odrasli),
8. osebe, ki prejemajo pokojnino po predpisih o pokojninskem zavarovanju ali od tujega nosilca pokojninskega zavarovanja (v nadaljnjem besedilu: upokojenci) in
9. invalidi.

IV. NAČRT SPODBUJANJA DIGITALNE VKLJUČENOSTI

10. člen

(analiza digitalne vključenosti)

(1) Pristojni organ vsaki dve leti izvede analizo digitalne vključenosti in jo objavi na svoji spletni strani.

(2) Analiza digitalne vključenosti omogoča vpogled v raven digitalne vključenosti celotnega prebivalstva in razvitosti digitalnih kompetenc posameznih ciljnih skupin iz prejšnjega člena ter učinkovitost izvajanja ukrepov spodbujanja. Analiza digitalne vključenosti se izvaja s primerljivimi metodologijami mednarodno priznanih kazalnikov (na primer ustrezni del indeksa DESI).

(3) Podrobnejšo vsebino analize digitalne vključenosti določi Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada).

11. člen

(načrt spodbujanja digitalne vključenosti)

(1) Na podlagi analize digitalne vključenosti pristojni organ pripravi dveletni načrt spodbujanja digitalne vključenosti (v nadaljnjem besedilu: načrt spodbujanja), ki ga najmanj tri mesece pred iztekom obdobja, za katerega je bil sprejet prejšnji načrt spodbujanja, po predhodni uskladitvi z resornimi ministrstvi predloži v sprejetje vladi.

(2) Načrt spodbujanja določa ciljno raven digitalnih kompetenc za naslovljene ciljne skupine iz 9. člena tega zakona in kombinacijo ukrepov spodbujanja, ki naj se v naslednjem dveletnem obdobju izvedejo z namenom, da bo ta raven dosežena, skupaj z ocenjeno višino sredstev, potrebno za vsako skupino ukrepov spodbujanja. Ob določanju ciljne ravni digitalne vključenosti posameznih ciljnih skupin se upošteva zlasti načelo mednarodne primerljivosti, ob določanju kombinacije ukrepov spodbujanja pa zlasti načeli ekonomičnosti ter horizontalnosti in medresorskega sodelovanja.

(3) Sredstva, potrebna za izvajanje načrta spodbujanja, morajo biti upoštevana pri pripravi državnega proračuna. Če v okviru veljavnega državnega proračuna ni mogoče prilagoditi izvajanja načrta spodbujanja, predstojnik pristojnega organa predlaga vladi spremembo načrta spodbujanja.

(4) Podrobnejšo vsebino načrta spodbujanja določi vlada.

V. UKREPI SPODBUJANJA

12. člen

(ukrepi spodbujanja)

(1) Ukrepi spodbujanja so:

- subvencije za dvig digitalnih kompetenc,
- promocija pomembnosti digitalnih kompetenc in ustrezne uporabe digitalnih tehnologij in
- spodbude za nakup računalniške opreme.

(2) Pri določanju vsebine in pogojev posameznih ukrepov spodbujanja ter pri njihovem izvajanju se upoštevajo načela spodbujanja digitalne vključenosti. Ukrepi spodbujanja morajo biti oblikovani tako, da je mogoče spremljati njihovo učinkovitost pri doseganju ciljev iz drugega odstavka 2. člena tega zakona.

13. člen

(viri sredstev za izvajanje ukrepov spodbujanja)

Sredstva za izvajanje ukrepov spodbujanja se zagotavljajo v državnem proračunu in iz sredstev Evropske unije.

14. člen

(subvencije za dvig digitalnih kompetenc)

(1) Pristojni organ lahko dodeli subvencije za izvedbo programov neformalnega izobraževanja, obveznih izbirnih vsebin in interesnih dejavnosti za:

- pridobivanje in krepitev osnovnih digitalnih kompetenc,
- spodbujanje zanimanja za digitalne tehnologije, njihovo razumevanje ter odgovorno in varno uporabo,
- pridobivanje in krepitev naprednih ali specialnih digitalnih kompetenc in
- dvig kompetenc podjetnosti v povezavi z digitalnimi kompetencami in razvoj podjetništva, temelječega na digitalnih kompetencah.

(2) Subvencije za pridobitev pedagoško andragoške izobrazbe lahko pristojni organ podeli pripadnikom ciljne skupine iz 6., 7. in 8. točke 9. člena tega zakona, ki nameravajo izvajati vzgojno-izobraževalno delo na področju digitalnih tehnologij in digitalnih kompetenc.

(3) Subvencije lahko pristojni organ podeli za vzpostavitev in delovanje klicnih in drugih centrov za pomoč uporabnikom ter drugih projektov, katerih namen je pomoč pripadnikom vseh ciljnih skupin iz 9. člena tega zakona pri praktični uporabi osnovnih digitalnih kompetenc.

(4) Subvencije lahko pristojni organ podeli za nakup pravic za uporabo digitalnih šolskih učnih gradiv za ciljne skupine iz 1., 2. in 3. točke 9. člena tega zakona, kar vključuje usposabljanje pripadnikov ciljne skupine iz 6. točke 9. člena tega zakona.

(5) Subvencije lahko pristojni organ podeli za razvoj rešitev in programov, ki izboljšujejo dostopnost digitalnih orodij in digitalnih vsebin za pripadnike ciljne skupine iz 9. točke 9. člena.

(6) Za nakup računalniške opreme lahko pristojni organ podeli subvencije nevladnim organizacijam, namenjenim združevanju starejših, spodbujanju medgeneracijskega sodelovanja in vseživljenjskega učenja, invalidskim organizacijam ter reprezentativnim socialnim partnerjem na ravni države.

15. člen

(podelitev subvencij)

(1) Subvencije iz prejšnjega člena se podelijo v skladu s predpisi o javnih financah. Javni razpisi in pogodbe o dodelitvi sredstev morajo poleg predpisanih sestavin vsebovati tudi pogoje oziroma določila, na podlagi katerih je mogoče spremljati učinkovitost podeljenih subvencij iz prejšnjega člena za doseganje ciljev iz drugega odstavka 2. člena tega zakona.

(2) Za subvencijo lahko kandidirajo pravne osebe, vključno z javnimi in zasebnimi zavodi, društvi, zvezami društev, ustanovami, zadrugami in reprezentativnimi socialnimi partnerji na ravni države.

(3) Za subvencijo ne more kandidirati oseba:

- ki ne izpolnjuje obveznih dajatev in drugih denarnih nedavčnih obveznosti v skladu z zakonom, ki ureja finančno upravo, če vrednost teh neplačanih zapadlih obveznosti na dan preverjanja znaša 50 eurov ali več; šteje se, da izvajalec ali njegov podizvajalec ne izpolnjuje obveznosti iz prejšnjega stavka tudi, če na dan preverjanja ni imel predloženih vseh obračunov davčnih odtegljajev za dohodke iz delovnega razmerja za obdobje zadnjih petih let do dne preverjanja;
- za katero je bilo ugotovljeno, da je v dveh letih pred vložitvijo kandidature nenamensko porabljala sredstva, pridobljena na podlagi tega zakona.

(4) Osnovni pogoji za dodeljevanje subvencij za izvedbo izobraževalnih programov iz prejšnjega člena so:

- usposobljenost kadra za izvedbo izobraževanj,
- prostorski pogoji za izvajanje izobraževanj,
- računalniška oprema za izvajanje izobraževanj.

(5) Osnovna merila za dodeljevanje subvencij za izvedbo izobraževalnih programov iz prejšnjega člena so:

- prispevek k doseganju ciljev iz drugega odstavka 2. člena tega zakona,
- pretekle reference pri izvajanju izobraževanja na področju digitalnih kompetenc,
- vsebinska in izvedbena zasnova izobraževalnih programov.

(6) Podrobnejši pogoji in merila za dodelitev subvencij se določijo v javnem razpisu.

16. člen

(soustvarjanje politik resornih ministrstev)

(1) Pristojni organ zlasti z ministrstvi, pristojnimi za izobraževanje, gospodarstvo, delo, družino in socialne zadeve ter javno upravo sooblikuje politike, ki jih na svojih področjih pripravljajo in izvajajo navedena ministrstva, če je z njimi mogoče izboljšati digitalno vključenost.

(2) Resorna ministrstva iz prejšnjega odstavka morajo o začetku priprave politik iz prejšnjega odstavka obvestiti pristojni organ in ga povabiti k sodelovanju. Pristojni organ te politike sooblikuje z mnenji in priporočili.

(3) Pristojni organ mora o začetku priprave politik s področja spodbujanja digitalne vključenosti obvestiti ministrstva iz prvega odstavka tega člena, če ugotovi, da bo ta politika vplivala na njihovo področje, in jih povabi k sodelovanju. Vključena ministrstva te politike sooblikujejo z mnenji in priporočili.

17. člen

(podpora projektom promocije uporabe in razvoja digitalnih tehnologij ter izobraževalne in promocijske kampanje)

(1) Pristojni organ lahko podeli subvencije za izvedbo projektov, katerih namen je promocija pridobivanja in uporabe digitalnih kompetenc, zmanjševanja razlik med spoloma v IKT poklicih, podjetnosti v povezavi z digitalnimi kompetencami in razvoja podjetništva, temelječega na digitalnih kompetencah.

(2) Pristojni organ lahko v skladu s predpisi o javnem naročanju naroči izvedbo izobraževalnih ali promocijskih kampanj, s katerimi pri posameznih ciljnih skupinah iz 9. člena tega zakona ali pri splošni javnosti spodbuja zaupanje v digitalne tehnologije, zavest o pomembnosti in pomenu digitalnih tehnologij in digitalnih kompetenc, o njihovi varni in odgovorni rabi, o možnostih za razvoj podjetništva, temelječega na digitalnih kompetencah, ali spodbuja k odločanju za poklice s področja digitalnih tehnologij ter zahtevnejših in profesionalnih digitalnih kompetenc.

18. člen

(digitalni bon)

(1) Vlada lahko določi, da se ciljnim skupinam ali delom ciljnih skupin iz 2. do 5. in 7. do 9. točke 9. člena tega zakona podeli finančna spodbuda v obliki dobroimetja – digitalnega bona za nakup računalniške opreme (v nadaljnjem besedilu: digitalni bon).

(2) Upravičenci do digitalnega bona so pripadniki ciljnih skupin iz prejšnjega odstavka, ki imajo stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, če analiza digitalne vključenosti iz 10. člena tega zakona kaže, da pri posamezni ciljni skupini obstaja potreba za izboljšanje digitalne vključenosti, in je z digitalnim bonom mogoče izboljšati digitalno vključenost pripadnikov te ciljne skupine.

(3) Za pridobitev digitalnega bona se lahko predpišejo pogoji, ki zagotavljajo, da bo upravičenec do digitalnega bona računalniško opremo uporabljal v skladu z namenom iz prejšnjega odstavka (na primer udeležba v subvencioniranih programih izobraževanja na podlagi tega zakona). V tem primeru pridobitev digitalnega bona temelji na izjavi upravičenca o sprejemu digitalnega bona, s katero upravičenec v skladu s predpisi o varstvu osebnih podatkov privoli v zbiranje in obdelavo osebnih podatkov iz prvega odstavka 23. člena tega zakona ter podatka o njegovem elektronskem naslovu. Vlada lahko kot pogoj za pridobitev digitalnega bona predpiše tudi, da pripadnik ciljne skupine v preteklem obdobju, ki ga določi, ni bil upravičenec do digitalnega bona, vključno z digitalnim bonom, ki se podeli na podlagi tega zakona (digitalni bon '22).

(4) Vrednost digitalnega bona (višina dobroimetja) se določi v višini 100 do 200 eurov, pri čemer se upošteva višina razpoložljivih sredstev, predvideno število upravičencev in vrednost računalniške opreme, za nakup katere je mogoče digitalni bon unovčiti.

(5) Čas veljavnosti digitalnega bona ni krajši od šest mesecev. Vlada lahko veljavnost digitalnega bona s sklepom, ki ga objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, podaljša največ za dvanajst mesecev.

(6) Digitalni bon se ne deduje. Morebitno združevanje bonov znotraj in med pripadniki ciljnih skupin določi vlada. Upravičenci bone združijo z izjavo o združitvi digitalnih bonov.

(7) Ne glede na zakon, ki ureja dohodnino, se od digitalnega bona ne plača dohodnina. Digitalni bon se ne šteje v dohodek pri uveljavljanju pravic na podlagi predpisov, ki urejajo pravice iz javnih sredstev in ne vpliva na preživitinska razmerja.

(8) Digitalni bon je evidentiran kot dobroimetje v korist upravičenca v informacijskem sistemu, ki ga za ta namen vzpostavi in vodi Finančna uprava Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: FURS).

(9) Z informacijskim sistemom iz prejšnjega odstavka se za potrebe odločanja o upravičenosti do digitalnega bona obdelujejo podatki v zbirki osebnih podatkov iz 23. člena.

(10) Informacijski sistem iz osmega odstavka tega člena se za potrebe evidentiranja upravičencev do digitalnega bona in evidentiranja unovčitve digitalnega bona lahko povezuje z naslednjimi evidencami in registri, ali iz njih drugače pridobiva podatke iz prve alineje prvega odstavka 23. člena tega zakona:

- s centralno evidenco udeležencev vzgoje in izobraževanja, ki jo na podlagi predpisov o organizaciji in financiranju izobraževanja vodi ministrstvo, pristojno za izobraževanje – če je digitalni bon namenjen ciljnim skupinam iz 2. do 4. točke 9. člena tega zakona,
- z evidenco študentov in diplomantov, ki ju na podlagi predpisov o visokem šolstvu vodi ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo – če je digitalni bon namenjen ciljni skupini iz 5. točke 9. člena tega zakona,
- s centralno evidenco zaposlenih na področju vzgoje in izobraževanja, ki jo na podlagi predpisov o organizaciji in financiranju izobraževanja vodi ministrstvo, pristojno za šolstvo, ter evidenco izvajalcev visokošolske dejavnosti, ki jo na podlagi predpisov o visokem šolstvu vodi ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo – če je digitalni bon namenjen ciljni skupini iz 6. točke 9. člena tega zakona,
- z matično evidenco zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki jo na podlagi predpisov o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja vodi Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje – če je digitalni bon namenjen ciljni skupini iz 8. in 9. točke 9. člena tega zakona in
- s Centralnim registrom prebivalstva, ki ga vodi Ministrstvo za notranje zadeve.

19. člen

(blago, za katerega je mogoče unovčiti digitalni bon, in njegovi ponudniki)

(1) Digitalni bon je mogoče unovčiti za nakup nove, obnovljene ali rabljene računalniške opreme, ki jo podrobneje določi vlada.

(2) Digitalni bon je unovčljiv pri ponudniki blaga, ki so poslovni subjekti s sedežem v Republiki Sloveniji. Ponudnike blaga določi vlada z opredelitvijo splošnih pogojev, temelječih na podatkih iz javnih evidenc, na podlagi katerih je mogoče ponudnike blaga nedvoumno identificirati (na primer z navedbo poslovnih dejavnosti, registriranih v Poslovnem registru Republike Slovenije), ali pa določi, da jih pristojni organ izbere na javnem razpisu na podlagi pogojev in meril, ki jih določi vlada. Če se določijo z javnim razpisom, pristojni organ na spletni strani objavi seznam ponudnikov blaga, pri katerih je mogoče unovčiti digitalni bon, njihove podatke iz druge alineje prvega odstavka 23. člena tega zakona pa za potrebe evidentiranja unovčitve digitalnih bonov pošlje FURS.

(3) Za izvajanje evidentiranja unovčitev digitalnega bona FURS uporablja podatke o ponudnikih blaga, ki jih dnevno pridobiva v davčni register iz Poslovnega registra Slovenije.

(4) Ponudnik blaga mora blago v primeru plačila z digitalnim bonom prodati po isti ali nižji ceni, po kateri isto blago v trenutku unovčitve ponuja za plačilo z drugimi plačilnimi sredstvi. Ponudnik blaga za digitalni bon ne sme ponujati blaga, ki ga ne ponuja za plačilo z drugimi plačilnimi sredstvi.

20. člen

(unovčitev digitalnega bona in izplačilo unovčenega zneska dobroimetja)

(1) Upravičenec lahko digitalni bon izkoristi v več manjših zneskih in pri različnih ponudnikih blaga.

(2) Če upravičenec digitalnega bona ne unovči v času njegove veljavnosti ali če ga ne unovči v celotnem znesku dobroimetja, od Republike Slovenije ne more zahtevati izplačila bona v denarju.

(3) Upravičenec blaga, ki ga je kupil z unovčenjem digitalnega bona, ne sme odsvojiti dve leti od dneva nakupa.

(4) Ponudnik blaga od FURS prejme sredstva v višini unovčenega zneska dobroimetja najpozneje v 30 dneh od dneva evidentirane unovčitve.

(5) Sredstva za izplačilo digitalnega bona zagotavlja Republika Slovenija iz proračuna Republike Slovenije.

21. člen

(način unovčitve digitalnega bona)

- (1) Upravičenec digitalni bon unovči osebno v poslovnih prostorih ponudnika blaga (v nadaljnjem besedilu: osebni nakup) ali s spletnim nakupom na podlagi izjave o unovčitvi digitalnega bona.
- (2) Digitalni bon, ki se glasi na osebo, mlajšo od 15 let, unovčijo zanj starši oziroma skrbnik. Digitalni bon, ki se glasi na polnoletnega upravičenca, ki je postavljen pod skrbništvo, unovči zanj skrbnik.
- (3) Unovčitev digitalnih bonov, ki so jih upravičenci združili na podlagi šestega odstavka 18. člena tega zakona, lahko unovči eden od upravičencev, ki je združil svoj digitalni bon, ali njegov zakoniti zastopnik iz prejšnjega odstavka ob predložitvi izjave o združitvi digitalnih bonov iz šestega odstavka 18. člena.
- (4) Izjavi iz prvega odstavka tega člena in šestega odstavka 18. člena tega zakona vsebujeta naslednje osebne podatke: ime, priimek, EMŠO in davčno številko upravičencev do digitalnih bonov ter ime, priimek in EMŠO osebe, ki na podlagi drugega odstavka tega člena za upravičenca unovči digitalni bon. Podrobnejšo vsebino in obliko izjav iz prvega in tretjega odstavka določi vlada.
- (5) Izjavi iz prvega odstavka tega člena in šestega odstavka 18. člena tega zakona morata biti za unovčitev z osebnim nakupom lastnoročno podpisani, za unovčitev s spletnim nakupom pa elektronsko podpisani, vlada pa lahko določi, da se unovčitev s spletnim nakupom lahko izvede tudi na podlagi skenograma ali fotografije lastnoročno podpisanih izjav.
- (6) Unovčitev digitalnega bona je treba pred izročitvijo blaga, za nakup katerega se unovčuje digitalni bon, evidentirati. Evidentiranje unovčitve digitalnega bona izvede ponudnik blaga iz drugega odstavka 19. člena tega zakona z elektronsko vlogo informacijskem sistemu iz osmega odstavka 18. člena tega zakona, ko od kupca prevzame izjavo iz prvega odstavka tega člena in izjavo iz šestega odstavka 18. člena tega zakona.
- (7) Ponudnik blaga blago, za nakup katerega je bil unovčen bon, izroči kupcu, ko s pomočjo informacijskega sistema iz osmega odstavka 18. člena tega zakona ugotovi, da je bila unovčitev digitalnega bona evidentirana. Prejeto izjavo iz prvega odstavka tega člena in izjavo iz šestega odstavka 18. člena tega zakona ponudnik blaga shrani v obliki, v kateri jih je prejel. Dve leti po koncu veljavnosti digitalnega bona '22 mora shranjene izjave trajno izbrisati oziroma uničiti.
- (8) Način unovčitve digitalnega bona podrobneje določi vlada. Ne glede na prejšnje odstavke tega člena lahko vlada določi tudi drugačen način unovčitve digitalnega bona, če s tem omogoči enostavnejšo unovčitev digitalnega bona, zmanjša možnost neupravičenih unovčitev ali poveča raven varstva osebnih podatkov.

22. člen

(vsebina predpisa)

Vlada v primeru iz prvega odstavka 18. člena tega zakona določi:

- ciljno skupino ali del ciljne skupine, pripadnikom katere se podeli digitalni bon (prvi odstavek 18. člena),
- morebitne posebne pogoje za pridobitev digitalnega bona, obrazec in način posredovanja izjave o sprejemu digitalnega bona (tretji odstavek 18. člena),
- vrednost in čas veljavnosti digitalnega bona (četrti in peti odstavek 18. člena),
- vrsto in lastnosti računalniške opreme, za nakup katere je digitalni bon podeljen (prvi odstavek 19. člena),
- splošne pogoje, s katerimi določi ponudnike blaga, ali pogoje in merila za izvedbo javnega razpisa za izbor ponudnikov blaga (drugi odstavek 19. člena),
- obliko in vsebino izjave o unovčitvi digitalnega bona iz prvega odstavka 21. člena tega zakona in izjave o združitvi digitalnih bonov iz šestega odstavka 18. člena (četrti odstavek prejšnjega člena),
- način unovčitve digitalnega bona (peti in osmi odstavek prejšnjega člena).

23. člen

(zbirka osebnih podatkov in analiza učinkovitosti podeljenih digitalnih bonov)

(1) Na osnovi podatkov o evidentiranih upravičencih do digitalnega bona in podatkov o evidentiranih unovčitvah digitalnega bona FURS vzpostavi, vodi in upravlja zbirko osebnih podatkov – evidenco digitalnih bonov, ki vsebuje podatke o:

- upravičencih do digitalnega bona: ime, priimek, EMŠO, datum rojstva, spol, naslov stalnega prebivališča, davčna številka in datum izjave o sprejemu digitalnega bona iz tretjega odstavka 18. člena tega zakona, če je bila v skladu s tretjim odstavkom 18. člena tega zakona določena kot pogoj za pridobitev digitalnega bona;
- ponudnikov blaga iz drugega odstavka 19. člena tega zakona: naziv, matična številka, davčna številka, naslov oziroma sedež in poslovni naslov ponudnika blaga;
- unovčitvi digitalnega bona in izplačilu unovčenega zneska dobroimetja.

(2) Pristojni organ lahko anonimizirane podatke iz prvega odstavka tega člena uporabi za analizo učinkovitosti digitalnega bona pri doseganju ciljev iz drugega odstavka 2. člena tega zakona in analizo digitalne vključenosti iz 10. člena tega zakona. Podatke o imenu in priimku ter naslovu stalnega prebivališča upravičenca do digitalnega bona lahko uporabi samo za pošiljanje vabil k izpolnjevanju anonimnih anketnih vprašalnikov, namenjenih analizi učinkovitosti digitalnega bona.

(3) FURS podatke v evidenci osebnih podatkov iz prvega odstavka tega člena izbriše po petih letih od konca veljavnosti digitalnega bona.

VI. NADZOR

24. člen

(nadzor)

(1) Nadzor nad izvajanjem pogodb o dodelitvi subvencij iz 14. člena tega zakona in nadzor nad namensko porabo subvencij izvaja pristojni organ.

(2) Inšpekcijski nadzor nad ponudniki blaga in upravičenci do digitalnega bona ter digitalnega bona '22 izvaja Tržni inšpektorat Republike Slovenije v skladu s predpisi, ki urejajo inšpekcijski nadzor.

(3) FURS Tržnemu inšpektoratu Republike Slovenije v obdobju veljavnosti digitalnega bona enkrat tedensko zagotavlja potrebne podatke za izvajanje nadzora:

- podatke o ponudniku blaga: matična številka in davčna številka ponudnika blaga;
- podatke o upravičencu do digitalnega bona: ime, priimek, EMŠO in davčna številka;
- podatke o unovčitvi digitalnega bona.

(4) Če Tržni inšpektorat Republike Slovenije z dokončnim aktom ugotovi, da je ponudnik blaga ali tretja oseba neupravičeno evidentirala unovčitev digitalnega bona v škodo upravičenca, ali da je posameznik neupravičeno združil in unovčil digitalne bone dveh ali več tretjih oseb, Tržni inšpektorat Republike Slovenije posreduje podatke o dokončnem aktu FURS, ki v evidenci digitalnih bonov v korist upravičenca do digitalnega bona vzpostavi dobroimetje v višini neupravičene unovčitve in o tem obvesti upravičenca do digitalnega bona. Upravičenec do digitalnega bona lahko tako vzpostavljeno dobroimetje izkoristi do konca veljavnosti digitalnega bona. Če akt Tržnega inšpektorata Republike Slovenije postane dokončen po izteku veljavnosti digitalnega bona, mora upravičencu škodo povrniti ponudnik blaga oziroma oseba, pri katerem je bila ugotovljena neupravičena združitev oziroma unovčitev bona.

VII. KAZENSKÉ DOLOČBE

25. člen

(prekrški)

(1) Z globo od 2.500 do 25.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, če kot ponudnik blaga:

- omogoči unovčitev digitalnega bona v korist osebe, ki ni upravičenec oziroma njegov starš ali zakoniti zastopnik upravičenca, mlajšega od 15 let, ali skrbnik polnoletnega upravičenca, ki je postavljen pod skrbništvo zastopnik (prvi ali drugi odstavek 21. člena, četrti ali peti odstavek 28. člena),
- omogoči unovčitev digitalnega bona za nakup vrste blaga, za nakup katerega digitalnega bona ni mogoče unovčiti ali blaga, ki nima predpisanih lastnosti ali sestavin (prvi odstavek 19. člena, četrti odstavek 27. člena),
- omogoči unovčitev digitalnega bona za blago, ki ga za druga plačilna sredstva ne ponuja, ali za digitalni bon prodaja blago po višji ceni, kot isto blago ponuja za prodajo z drugimi plačilnimi sredstvi (četrti odstavek 19. člena, peti odstavek 27. člena),
- po zaključenem evidentiranju unovčitve digitalnega bona ne izroči blaga – navidezna unovčitev digitalnega bona (sedmi odstavek 21. člena, deseti odstavek 28. člena),
- prejete izjave o unovčitvi digitalnega bona '22 in izjave o združitvi digitalnih bonov '22 ne hrani dve leti (deseti odstavek 28. člena).

(2) Z globo od 1.500 do 15.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik.

(3) Z globo od 1.500 do 15.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(4) Z globo od 1.000 eurov do 6.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje odgovorna oseba pravne osebe.

(5) Z globo od 600 do 2.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika.

(6) Z globo od 400 do 1.800 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

(7) Z globo od 600 do 1.800 eurov se za prekršek kaznuje posameznik, ki:

- blago, ki ga je kupil z digitalnim bonom, odsvoji pred potekom dveh let od nakupa (tretji odstavek 20. člena, šesti odstavek 27. člena),
- omogoči, da ponudnik blaga evidentira unovčitev digitalnega bona in mu ne izroči blaga – navidezna unovčitev digitalnega bona (sedmi odstavek 21. člena, deseti odstavek 28. člena),
- se ob unovčitvi digitalnega bona neupravičeno predstavlja kot starš ali zakoniti zastopnik upravičenca, mlajšega od 15 let, ali kot skrbnik polnoletnega upravičenca, ki je postavljen pod skrbništvo (drugi odstavek 21. člena, peti odstavek 28. člena),
- neupravičeno združi in unovči digitalne bone več oseb (šesti odstavek 18. člena, tretji odstavek 21. člena, sedmi odstavek 27. člena).

26. člen

(višina globe v hitrem prekrškovnem postopku)

Za prekrške iz tega zakona se sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene v prejšnjem členu.

VIII. POSEBNI DOLOČBI

27. člen

(digitalni bon '22)

(1) S tem zakonom se ureja digitalni bon za nakup osnovne računalniške opreme v višini 150 eurov (v nadaljnjem besedilu: digitalni bon '22), ki se evidentira kot dobroimetje v informacijskem sistemu FURS.

(2) Upravičenec do digitalnega bona '22 je oseba, ki ima na dan uveljavitve tega zakona stalno prebivališče v Republiki Sloveniji in je:

- dijak srednje šole,
- študent višješolskega študijskega programa,

- študent študijskega programa 1., 2. ali 3. stopnje, ali
- udeleženec izobraževalnega programa, subvencioniranega iz proračunskih postavk e-vključenost 221016 in digitalna povezljivost 221015 državnega proračuna za leto 2022, ki je odrasel, star 55 let in več, ali upokojenec.

Upravičenci iz prve do tretje alineje, ki se šolajo v tujini, morajo za vpis v evidenco upravičencev do digitalnega bona '22 pristojnemu organu predložiti dokazilo o šolanju na stopnji, sorazmerni stopnjam teh ciljnih skupin.

(3) Digitalni bon '22 se glasi na upravičenca in se unovči od 15. dneva po uveljavitvi tega zakona do 30. 11. 2022 pri poslovnih subjektih s sedežem v Republiki Sloveniji, katerih poslovna dejavnost, registrirana v Poslovnem registru Slovenije na dan unovčitve, je ena od naslednjih dejavnosti iz Uredbe o standardni klasifikaciji dejavnosti (Uradni list RS, št. 69/07 in 17/08) ali njim podrejena dejavnost:

G 46.5	Trgovina na debelo z napravami za informacijsko-komunikacijsko tehnologijo
G 47.4	Trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah z računalniškimi, komunikacijskimi, avdio in video napravami

Vlada lahko obdobje, v katerem je mogoče unovčiti digitalni bon '22 s sklepom, ki ga objavi Uradnem listu Republike Slovenije, podaljša največ za 10 mesecev.

(4) Digitalni bon '22 lahko upravičenci iz drugega odstavka tega člena unovčijo izključno za nakup naslednje vrste nove, obnovljene ali rabljene računalniške opreme:

1. prenosnega, tabličnega ali namiznega računalnika,
2. priklonke postaje za prenosni računalnik,
3. računalniškega zaslona,
4. tipkovnice in miške,
5. digitalnega papirja,
6. digitalnega peresa,
7. čitalnika pametne kartice,
8. spletne kamere,
9. slušalke z mikrofonom,
10. večfunkcijske naprave, optičnega čitalnika (skenerja), tiskalnika,
11. 3D tiskalnika,
12. zunanje pomnilniške enote,
13. specializirane računalniške opreme za digitalno vključenost invalidov in
14. kompleta za učenje programiranja (vključno s kartičnim računalnikom in programsko opremo za razvojna okolja).

(5) Digitalni bon '22 lahko upravičenci unovčijo v več manjših zneskih in pri različnih ponudnikih blaga. Ponudnik blaga mora blago v primeru plačila z digitalnim bonom '22 prodati po isti ali nižji ceni, po kateri isto blago v trenutku unovčitve digitalnega bona '22 ponuja za plačilo z drugimi plačilnimi sredstvi. Ponudnik blaga za digitalni bon '22 ne sme ponujati blaga, ki ga ne ponuja za plačilo z drugimi plačilnimi sredstvi.

(6) Glede dedovanja, posledic za davčne obveznosti upravičenca, njegovo uveljavljanje pravic iz javnih sredstev in posledic za preživetninska razmerja se uporablja šest in sedmi odstavek 18. člena tega zakona. Če upravičenec digitalnega bona '22 ne unovči v času njegove veljavnosti ali če ga ne unovči v celotnem znesku, ne more zahtevati izplačila digitalnega bona '22 v denarju od Republike Slovenije. Upravičenec blaga, ki ga je kupil z unovčenjem digitalnega bona, ne sme odsvojiti dve leti od dneva nakupa.

(7) Upravičenci do digitalnega bona '22 iz prve, druge in tretje alineje drugega odstavka tega člena, ki so v sorodu v stranski vrsti do drugega kolena (bratje, sestre, polbratje, polsestre), lahko digitalni bon '22 združijo z izjavo o združitvi digitalnih bonov '22, določeno v Prilogi 1, ki je sestavni del tega zakona. Izjavo iz prejšnjega stavka predložijo ponudniku blaga ob unovčitvi digitalnega bona '22.

28. člen

(unovčitev digitalnega bona '22)

(1) Za unovčevanje digitalnega bona '22 vzpostavi FURS informacijski sistem in zbirko podatkov iz prvega odstavka 23. člena tega zakona. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport iz javnih evidenc iz prve in druge alineje desetega odstavka 18. člena tega zakona za potrebe evidentiranja upravičencev do digitalnega bona '22 FURS posreduje naslednje podatke o osebah iz prve, druge in tretje alineje prvega odstavka tega člena: ime in priimek, EMŠO, datum rojstva, spol in naslov stalnega prebivališča.

(2) Izvajalci subvencioniranih izobraževalnih programov iz četrte alineje drugega odstavka prejšnjega člena pošljejo na obrazcu iz Priloge 2, ki je sestavni del tega zakona, pristojnemu organu podatke o udeležencih subvencioniranih izobraževalnih programov. Pristojni organ na podlagi prejetih podatkov vzpostavi, vodi in upravlja evidenco upravičencev do digitalnega bona '22, udeležencev subvencioniranih izobraževalnih programov, ki vsebuje naslednje podatke: ime in priimek, EMŠO, naslov stalnega prebivališča, elektronski naslov, podatki o izvajalcu subvencioniranega izobraževanja: naziv, datum začetka in kraj izvajanja subvencioniranega izobraževanja. Podatke o upravičencih do digitalnega bona '22 – udeležencih subvencioniranih izobraževalnih programov pristojni organ najpozneje v sedmih dneh po prejemu pošlje FURS, izbriše pa jih po petih letih od konca veljavnosti digitalnega bona '22.

(3) Podatke o ponudnikih blaga iz druge alineje prvega odstavka 23. člena tega zakona FURS dnevno pridobiva v davčni register iz Poslovnega registra Slovenije.

(4) Upravičenec digitalni bon '22 unovči osebno v poslovnih prostorih ponudnika blaga ali s spletnim nakupom na podlagi izjave o unovčitvi digitalnega bona '22, ki je določena v Prilogi 3, ki je sestavni del tega zakona.

(5) Digitalni bon '22, ki se glasi na osebo, mlajšo od 15 let, unovčijo zanj starši oziroma zakoniti zastopnik. Digitalni bon '22, ki se glasi na polnoletnega upravičenca, ki je postavljen pod skrbništvo, unovči zanj skrbnik.

(6) Unovčitev digitalnih bonov '22, ki so jih upravičenci združili na podlagi sedmega odstavka prejšnjega člena, lahko unovči eden od upravičencev, ki je združil svoj digitalni bon '22, ali njegov zastopnik iz prejšnjega odstavka ob predložitvi izjave o združitvi digitalnih bonov '22 iz sedmega odstavka prejšnjega člena.

(7) Izjavi iz sedmega odstavka prejšnjega člena in četrtega odstavka tega člena morata biti za unovčitev z osebnim nakupom lastnoročno podpisani, za unovčitev s spletnim nakupom pa elektronsko podpisani. Unovčitev s spletnim nakupom je mogoča tudi na podlagi skeniranih ali fotografiranih lastnoročno podpisanih izjav. V primeru unovčitve z osebnim nakupom kupec to izjavo izroči ponudniku blaga, v primeru spletnega nakupa pa jo ponudniku blaga pošlje, s čimer mu sporoči, da želi unovči digitalni bon '22.

(8) Unovčitev digitalnega bona '22 je treba pred izročitvijo blaga, za nakup katerega se unovčuje digitalni bon, evidentirati. Evidentiranje unovčitve digitalnega bona '22 izvede ponudnik blaga iz tretjega odstavka 27. člena tega zakona z elektronsko vlogo v informacijskem sistemu iz prvega odstavka tega člena zakona potem, ko z vpogledom v osebne podatke navedene na osebni izkaznici, potnem listu ali dovoljenju za stalno prebivanje ugotovi, da je kupec na izjavi iz četrtega odstavka tega člena naveden kot upravičenec do digitalnega bona '22 ali njegov zastopnik iz petega odstavka tega člena. Če gre za unovčitev s spletnim nakupom preveritev identitete kupca iz prejšnjega stavka ni potrebna.

(9) Ko ponudnik blaga z vnosom EMŠO in davčne številke osebe, ki je v izjavi iz četrtega odstavka navedena kot upravičenec do digitalnega bona '22, ugotovi, da je v informacijskem sistemu evidentiran kot upravičenec do digitalnega bona '22, vnese znesek, za katerega naj se bremeni razpoložljivo dobroimetje in zaključi elektronsko vlogo. V primeru iz šestega odstavka tega člena (unovčitev združenih digitalnih bonov '22) ponudnik blaga izvede preveritev iz prejšnjega stavka za vsako osebo, ki je v izjavi iz sedmega odstavka prejšnjega člena navedena kot upravičenec, ki je združil digitalni bon '22.

(10) Ponudnik blaga vlogo za evidentiranje unovčitve digitalnega bona '22 zaključi z vnosom številke izstavljenega računa za nakupljeno blago. Ko s pomočjo informacijskega sistema ugotovi, da je bila unovčitev digitalnega bona evidentirana, ponudnik blaga blago, za nakup katerega je bil unovčen bon, izroči kupcu. Prejete izjave iz sedmega odstavka prejšnjega člena in četrtega odstavka tega člena

ponudnik blaga shrani v obliki, v kateri jih je prejel. Dve leti po koncu veljavnosti digitalnega bona '22 mora shranjene izjave trajno izbrisati oziroma uničiti.

(11) Izplačilo sredstev za unovčeni znesek dobroimetja se izvaja v skladu s četrtem odstavkom 20. člena tega zakona.

(12) Glede vzpostavitve, vodenja in upravljanja zbirke osebnih podatkov ter njihove uporabe se uporablja 23. člen tega zakona.

IX. PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

29. člen

(podzakonski akt)

Vlada izda predpis iz tretjega odstavka 10. člena in četrtega odstavka 11. člena tega zakona v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

30. člen

(prvi načrt spodbujanja)

(1) Prvi načrt spodbujanja vlada sprejme do konca junija 2023.

(2) V obdobju do sprejetja prvega načrta spodbujanja lahko pristojni organ izvaja ukrepe iz tega zakona v skladu s sprejetim državnim proračunom in zakonom, s katerim se določa njegovo izvajanje.

31. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Priloga 1: Izjava upravičencev do digitalnega bona '22 o združitvi

Priloga 2: Sporočilo o Udeležencih subvencioniranega izobraževalnega programa

Priloga 3: Izjava zastopnika upravičenca do digitalnega bona '22

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu (vsebina zakona)

1. člen določa vsebino zakona, ki je razdeljena na dva osnovna vsebinska sklop: načrtovanje spodbujanja digitalne vključenosti in ukrepe za spodbujanje digitalne vključenosti. Zakon pa se ne uporablja za zagotavljanje razpoložljivosti in dostopnosti elektronsko komunikacijske infrastrukture, saj to področje ureja Zakon o elektronskih komunikacijah.

K 2. členu (namen in cilji zakona)

V prvem odstavku je izražen namen zakona: povečanje digitalne vključenosti prebivalstva Republike Slovenije in primerjalni napredek digitalne razvitosti njenega gospodarstva in družbe. Digitalna vključenost sloni na štirih stebrih: dostopnost in razpoložljivost informacijsko komunikacijske infrastrukture in digitalnih storitev, aktivno državljanstvo v informacijski družbi, zaupanje (predpostavka tega je občutek varnosti) ter digitalne kompetence. Zakon se usmerja predvsem v pridobivanje in krepitev digitalnih kompetenc ter poznavanje prednosti digitalnih tehnologij ter storitev. Kot posledica dviga digitalnih kompetenc in njihove uporabe se predpostavlja, da se bo povečalo tudi zaupanje ob njihovi uporabi (slednje je lahko prav tako predmet ukrepov spodbujanja). Zakon omogoča, da se ne podlagi pridobljenih digitalnih kompetenc aktivno spodbuja tudi aktivno državljanstvo v informacijski družbi. Na dostopnost in razpoložljivost informacijsko komunikacijske infrastrukture se zakon ne nanaša, saj to področje pokriva Zakon o elektronskih komunikacijah (izvzetje uporabe zakona v drugem odstavku 1. člena).

V drugem odstavku so določeni konkretni cilji na področju digitalne vključenosti, na podlagi katerih se bo dosegel namen zakona:

- krepitev zavesti o prednostih uporabe digitalnih orodij za življenje posameznika in družbo kot celoto ter krepitev zaupanja v digitalne tehnologije,
- spodbujanje zanimanja za tehniška znanja, še posebej na področju digitalnih tehnologij (računalniško programiranje, robotika, umetna inteligenca in podobno),
- krepitev razumevanja o digitalnih tehnologijah in njihovi odgovorni ter varni uporabi,
- pridobivanje in dvig ravni osnovnih digitalnih kompetenc prebivalstva tako, da ima osnovne digitalne kompetence do leta 2028 vsaj 80 % prebivalstva v Republiki Sloveniji, starega med 16 in 74 let,
- dvig usposobljenosti za uporabo digitalnih kompetenc višjih ravni zahtevnosti,
- povečanje števila zaposlenih z digitalnimi kompetencami,
- povečanje zanimanja za srednješolske, višješolske in visokošolske programe, ki vključujejo specialne digitalne kompetence, in zmanjševanje razlik med spoloma na tem področju,
- dvig podjetnosti v povezavi z digitalnimi kompetencami in razvoj na digitalnih kompetencah temelječega podjetništva.

Z doseženim namenom bo zakon prispeval k uresničitvi več strateških ciljev Republike Slovenije. V nadaljevanju so naštet le nekateri.

- Dolgoročna podnebna strategija Slovenije do leta 2050, ki jo je Državni zbor RS sprejel v resoluciji ReDPS50, Uradni list RS, št. 119/21, ter prizadevanjem EU za zeleni in digitalni prehod ter drugim prizadevanjem EU za zeleni in digitalni prehod (več glej v poglavju 6.2).
- Strategija razvoja Slovenije, ki med razvojne cilje Slovenije uvršča znanje in spretnosti za kakovostno življenje in delo ter vključujoč trg dela in kakovostna delovna mesta.
- Strategija dolgožive družbe, ki določa, da se mora družba prilagoditi okolju digitalizacije ter med stebre dolgožive družbe med drugim uvršča prilagoditve na trgu dela, vključno z izobraževanjem in usposabljanjem ter vključenost v družbo in pri tem posebej uporabo IKT.
- Digitalna Slovenija 2020 - Strategija razvoja informacijske družbe do 2020, ki med drugim

naslavlja digitalno podjetništvo, na področju vključujoče digitalne družbe pa kot enega največjih primanjkljajev Slovenije prepoznava usposobljenost prebivalstva za vključitev v informacijsko družbo (digitalno pismenost, e-spretnosti, število in usposobljenost strokovnjakov za IKT, dostopnost in zavedanje o pomenu IKT), govori o potrebi za razvoj kompetenc za izboljšanje zaposljivosti za razvoj podjetnosti in kreativnosti ter izpostavlja skupine, ki so na področju IKT znanj in spretnosti v najbolj depriviligiranem položaju.

- Slovenska strategija pametne specializacije S4 , ki v poglavju o človeških virih prav tako izpostavlja pomen potrebnega znanja in kompetenc zaposlenih ter navaja, da potrebujemo v državi dovolj usposobljenega kadra, ki odgovarja potrebam gospodarstva.
- Slovenska industrijska strategija 2021-2030 , ki v poglavju o pametnem razvoju izpostavlja potrebo po krepitvi digitalizacije in pametnih rešitev in prepoznava potrebo po izboljšanju digitalnih znanj in spretnosti delavcev ter krepitev kompetenc zaposlenih.
- Strategija digitalne transformacije gospodarstva, s katero je naslovljena širša integracijo naprednih digitalnih tehnologij v podjetjih, izzivi dinamike uvajanja naprednih digitalnih tehnologij, zlasti v povezavi s potrebnimi znanji in digitalnimi kompetencami za čim hitrejšo implementacijo teh tehnologij v poslovnih procesih.

K 3. členu (pomen izrazov)

3. člen pojasnjuje pomen izrazov, ki jih uporablja ta zakon. Pomensko so opredeljeni izrazi digitalna vključenost, digitalne kompetence, osnovne digitalne kompetence, zahtevnejše digitalne kompetence, profesionalne digitalne kompetence in indeks digitalnega gospodarstva in družbe (indeks DESI).

Iz določila izhaja tudi členitev digitalnih kompetenc na tri ravni: osnovne, zahtevnejše in profesionalne digitalne kompetence.

Obstajajo različne opredelitve ravni digitalnih znanj in spretnosti. Ta zakon ni ustvarjen z ambicijo izbiranja ene od njih ali poseganja vanje, se pa pri opredelitvi pojma osnovnih in zahtevnejših ravni digitalnih kompetenc naslanja na evropski okvir digitalnih kompetenc za državljane DigComp⁴⁹, pri definiranju profesionalnih digitalnih kompetenc pa obsega tiste kompetence, ki so potrebne za razvoj digitalnih tehnologij, rešitev in storitev ter za njihovo prilagajanje. Zakonska členitev digitalnih kompetenc v 3. členu predmetnega zakona torej služi izključno izvajanju zakona, to je zakonskemu opredeljevanju in izvedbenemu oblikovanju posameznih vrst ukrepov, s katerimi se bodo dosegale ciljne ravni digitalnih kompetenc pri različnih ciljnih skupinah.

Digitalne kompetence za namen tega zakona delimo na digitalne kompetence za uporabnike digitalnih tehnologij (osnovne in zahtevnejše) in digitalne kompetence za razvijalce digitalnih tehnologij in rešitev (profesionalne).

Za razumevanje tega zakona so osnovne in zahtevnejše digitalne kompetence potrebne za uporabo digitalnih tehnologij, rešitev in storitev, profesionalne pa za njihov razvoj oziroma prilagajanje. Osnovne in zahtevnejše digitalne kompetence se med seboj razlikujejo po zahtevnosti nalog in sposobnosti njihovega reševanja; medtem ko gre pri osnovnih digitalnih kompetencah predvsem za preproste in natančno opredeljene rutinske naloge, vključujejo zahtevnejše digitalne kompetence tudi sposobnost reševanja različnih, tudi zapletenih, problemov, sposobnost prilagajanja novim idejam in procesom ter ustvarjanje v digitalnem svetu.

K 4. členu (načelo ciljnih skupin in stopnjevitosti digitalnih kompetenc)

Pristojne državne organe bodo tako pri načrtovanju (vlado) kot pri izvajanju ukrepov spodbujanja (državni organ, pristojen za informacijsko družbo) vodila načela spodbujanja digitalne vključenosti. Med njimi je tudi **načelo ciljnih skupin in stopnjevitosti digitalnih kompetenc**, ki usmerja k temu, da se ukrepe spodbujanja namenja posameznim ciljnim skupinam (9. člen), pri katerih se želi doseči želeno raven (stopnjo) digitalnih kompetenc. V zvezi z želeno ravno digitalnih kompetenc posamezne

⁴⁹ <https://www.zrss.si/pdf/digcomp-2-1-okvir-digitalnih-kompetenc.pdf>

ciljne skupine je pomembno tudi načelo mednarodne primerljivosti (7. člen), pri čemer pa že načelo ciljnih skupin in stopnjevitosti digitalnih kompetenc napeljuje k temu, da je treba ukrepe spodbujanja usmerjati k ciljnim skupinam, pri katerih obstaja največje odstopanje od želene ravni, ali ciljnim skupinam, pri katerih je z njihovo večjo digitalno vključenostjo mogoče pričakovati največji družbeni napredek.

Stopnjevitost digitalnih kompetenc se navezuje na v 3. členu opredeljene stopnje digitalnih kompetenc. V skladu z načelom stopnjevitosti digitalnih kompetenc se tako pri posameznih ciljnih skupinah spodbuja pridobivanje tiste ravni digitalnih kompetenc, ki je potrebna za pričakovano stopnjo digitalne vključenosti te ciljne skupine v sodobne načine komuniciranja, izobraževanja, preživljanja prostega časa, dela, poslovanja, sodelovanja v družbi in uveljavljanja pravic

K 5. in 6. členu (načelo enakopravne dostopnosti in načelo ekonomičnosti)

Načelo enakopravne dostopnosti in načelo ekonomičnosti usmerjata k takemu načrtovanju in izvajanju ukrepov spodbujanja digitalne vključenosti, da so dostopni vsem pod enakimi pogoji, in tako, da se z razpoložljivimi sredstvi doseže največji možni učinek. Učinek ukrepa je dvig digitalnih kompetenc pripadnikov posamezne ciljne skupine, merjen na način, določen z 10. členom (analiza digitalne vključenosti) in na njem temelječega podzakonskega predpisa.

K 7. členu (načelo mednarodne primerljivosti)

Načelo mednarodne primerljivosti predstavlja osnovno vodilo pri načrtovanju spodbujanja digitalne vključenosti. Stopnja razvitosti digitalnih kompetenc v primerljivih državah, zlasti članicah EU (prikazana na primer z ustreznim delom indeksa DESI), je tista najnižja ciljna stopnja, ki zagotavlja, da bodo ukrepi spodbujanja digitalne vključenosti dosegli namen iz prvega odstavka 2. člena zakona. Načelo primerljivosti je posebej močno izraženo v 10. in 11. členu.

K 8. členu (načelo horizontalnosti in medresorskega sodelovanja)

Načelo horizontalnosti in medresorskega sodelovanja temelji na spoznanju, da je spodbujanje digitalne vključenosti učinkovitejše, če je integrirano v ostale resorne politike in ukrepe, zlasti s področja izobraževanja, dela, družine in socialnih zadev ter gospodarstva in javne uprave. Omenjeni resorji namreč že načrtujejo in izvajajo politike, katerih cilj je med drugim tudi dvig digitalnih kompetenc, zaradi česar je treba te politike medsebojno povezati, jih okrepiti ali jih preoblikovati, da bi bil njihov učinek lahko še večji. To načelo se najbolj odraža v 16. členu.

8. člen ob opredelitvi načela horizontalnosti in medresorskega sodelovanja določa tudi osrednji državni organ, ki je pristojen za izvajanje tega zakona. Gre za organ, pristojen za informacijsko družbo, ki je Služba Vlade Republike Slovenije za digitalno preobrazbo, kar določa 2. člen Zakona o spremembah Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 189/21) v povezavi z Odlokom o ustanovitvi in nalogah Službe Vlade Republike Slovenije za digitalno preobrazbo (Uradni list RS, št. 121/21).

K 9. členu (ciljne skupine)

Ukrepi spodbujanja so usmerjeni v povečanje digitalne vključenosti celotnega prebivalstva Republike Slovenije. Zakon tako naslavlja družbeno komponento digitalne preobrazbe, celotno prebivalstvo pa razdeli na posamezne ciljne skupine, saj različne ukrepe spodbujanja opredeljuje ne le s stopnjo digitalnih kompetenc, pridobitev katerih naj povzroči, pač pa zlasti s ciljno skupino, ki jim je namenjen. Določilo opredeli naslednje ciljne skupine:

1. predšolski otroci,
2. šoloobvezni otroci – otroci, za katere velja obveznost osnovnošolskega izobraževanja, ne glede na obliko ali vrsto tega izobraževanja,
3. dijaki srednjih šol – udeleženci programov formalnega izobraževanja za pridobitev ravni 3, 4 ali 5 po Slovenskem ogrodju kvalifikacij (SOK),

4. študenti višješolskih študijskih programov (raven 6 po SOK),
5. študenti visokošolskih študijskih programov (raven 7, 8, 9 in 10 po SOK),
6. strokovni delavci v vzgoji in izobraževanju in visokošolski učitelji, znanstveni delavci in visokošolski sodelavci,
7. delovno aktivni in neaktivni odrasli (v nadaljnjem besedilu: odrasli) – vse osebe, ki ne sodijo v katero od ostalih ciljnih skupin,
8. upokojenci – prejemniki pokojnin po predpisih pokojninskem zavarovanju ali od tujega nosilca pokojninskega zavarovanja in
9. invalidi, kot jih opredeljuje drugi odstavek 1. člena Konvencije ZN o pravicah invalidov, ki navaja, da so invalidi osebe z dolgotrajnimi telesnimi, duševnimi, intelektualnimi ali senzornimi okvarami, ki v povezavi z različnimi ovirami lahko onemogočajo njihovo polno in učinkovito sodelovanje v družbi.

K 10. členu (analiza digitalne vključenosti)

Zakon določa, da pristojni organ vsaki dve leti izvede in objavi analizo digitalne vključenosti. Določena je osnovna vsebina analize, in sicer:

- vpogled v raven digitalne vključenosti in razvitosti digitalnih kompetenc po ciljnih skupinah,
- učinkovitost izvajanja ukrepov spodbujanja,

ter metodološki pristop za izvedbo analize, ki mora slediti metodologijam mednarodno priznanih kazalnikov.

Podrobnejšo vsebino analize vključenosti določi vlada z uredbo.

K 11. členu (načrt spodbujanja digitalne vključenosti)

Na podlagi vsakokratne analize iz prejšnjega člena je pristojni organ dolžan pripraviti tudi načrt spodbujanja digitalne vključenosti, ki ga sprejme vlada. Določena je osnovna vsebina načrta, in sicer:

- ciljna raven razvitosti digitalnih kompetenc pri posameznih ciljnih skupinah,
- kombinacija ukrepov spodbujanja, ki naj se v naslednjem dveletnem obdobju izvajajo in
- ocenjena višina sredstev, potrebna za vsako skupino teh ukrepov.

Za določanje ciljne ravni digitalnih kompetenc posameznih ciljnih skupin je izpostavljeno načelo mednarodne primerljivosti, za določanje kombinacije ukrepov spodbujanja pa načeli ekonomičnosti ter horizontalnosti in medresorskega sodelovanja.

Tudi vsebino vsakokratnega načrta spodbujanja podrobneje določi vlada z uredbo.

K 12. členu (ukrepi spodbujanja) in 13. členu (viri sredstev za izvajanje ukrepov spodbujanja)

V prvem odstavku so navedeni ukrepi spodbujanja digitalne vključenosti (ukrepi spodbujanja), in sicer so to spodbude za dvig digitalnih kompetenc, promocija pomembnosti digitalnih kompetenc in ustrezne uporabe digitalnih tehnologij ter spodbude za nakup računalniške opreme. V drugem odstavku pa je poudarjeno, da je treba pri izvajanju ukrepov spoštovati načela spodbujanja, ter jih oblikovati tako, da je mogoče spremljati njihovo učinkovitost pri doseganju zakonskih ciljev, navedenih v 2. členu.

Ukrepi spodbujanja se financirajo iz javnih sredstev – iz državnega proračuna in sredstev EU.

K 14. členu (subvencije za dvig digitalnih kompetenc)

14. člen določa za kaj je na podlagi tega zakona mogoče podeliti subvencije. Gre za programe neformalnega izobraževanja, obveznih izbirnih vsebin in interesnih dejavnosti (slednji dve obliki se izvajata v okviru formalnih izobraževalnih programov).

Ukrepi subvencioniranja, navedeni v alinejah prvega odstavka, so usmerjeni k dvigu posameznih ravni

digitalnih kompetenc in z njimi povezane podjetnosti ali splošnem zanimanju, razumevanju oziroma varni rabi digitalnih tehnologij.

Drugi odstavek je posvečen ustvarjanju predpogojev za to, da se v formalne izobraževalne programe vključi predmet računalništvo in informatika, saj je bazen potencialnega pedagoškega kadra za izvajanje tega predmeta dokaj plitek. Subvencije na podlagi tega odstavka so namenjene osebam, ki želijo oziroma nameravajo v formalnih izobraževalnih programih izvajati vzgojno izobraževalno delo na področju digitalnih tehnologij in kompetenc, pa zanj ne izpolnjujejo pogoja pedagoško andragoške izobrazbe. Subvencije bodo tem osebam omogočile lažjo izpolnitev tega pogoja.

Sofinanciranje na podlagi tretjega odstavka je namenjeno izvajanju tistih projektov, ki so namenjeni vzdrževanju že pridobljene ravni digitalne vključenosti na način praktične pomoči uporabnikom pri rabi zlasti osnovnih digitalnih kompetenc. Gre zlasti za klicne centre za premagovanje težav, možne pa so tudi druge inovativne oblike uporabniške pomoči (npr. mobilne enote in učni laboratoriji).

Četrty odstavek omogoča, da se odpravljajo ovire pri zagotavljanju široke uporabe digitalnih gradiv v šolah (elektronski učbeniki, elektronski delovni zvezki, digitalne učilnice ipd.). Zaznani oviri pri tem sta nizka usposobljenost pedagogov za uvajanje tovrstnih gradiv v učni proces ter cena pravic uporabe teh gradiv.

Peti odstavek naslavlja subvencije za razvoj rešitev in programov, ki izboljšujejo dostopnost digitalnih orodij in digitalnih vsebin za invalide.

Eno od pomembnejših točk, na katerih je mogoče zlasti pri odraslih in upokojencih vzpodbuditi zanimanje za digitalne tehnologije, njihovo razumevanje in varno rabo, ter omogočati osnovne digitalne kompetence, so nevladne organizacije, namenjene združevanju starejših, spodbujanju medgeneracijskega sodelovanja in vseživljenjskega učenja, invalidske organizacije ter reprezentativni socialni partnerji na ravni države. S subvencijami za nakup računalniške opreme se tem organizacijam omogoča, da to vlogo res prevzamejo oziroma okrepijo.

K 15. členu (podelitev subvencij)

Podelitev subvencij poteka v skladu s splošnimi postopkovnimi in vsebinskimi pravili, določenimi v predpisih o javnih finanah (Uredba o postopku, merilih in načinih dodeljevanja sredstev za spodbujanje razvojnih programov in prednostnih nalog (Uradni list RS, št. 56/11)). V 15. členu so določeni osnovni pogoji za pridobitev subvencij. Zanje lahko kandidirajo pravne osebe, ki ne smejo imeti neporavnanih obveznosti do Republike Slovenije iz davkov in prispevkov, in za katere ni bilo ugotovljeno, da so v preteklih dveh letih prejela sredstva porabljala nenamensko. Vsebinski pogoj za pridobitev subvencij za izvedbo iz izvajalce izobraževalnih programov pa so še usposobljenost kadra, prostorski pogoji in računalniška oprema za izvedbo izobraževanj. Merila, po katerih se bodo presojale kandidature za subvencije za izvedbo izobraževalnih programov, so vsaj naslednja: prispevek k doseganju ciljev iz 2. člena zakona, pretekle reference ter vsebinska in izvedbena zasnova programa.

Zakon določa, da se pogoji in merila podrobneje določijo v javnem razpisu.

K 16. členu (soustvarjanje politik in sodelovanje pri ukrepih resornih ministrstev)

Načelo horizontalnosti in medresorskega sodelovanja temelji na spoznanju, da je spodbujanje digitalne vključenosti učinkovitejše, če je integrirano v ostale resorne politike (gre za strategije, programe, akcijske načrte ipd.), zlasti s področja izobraževanja, dela, družine in socialnih zadev ter gospodarstva in javne uprave. Omenjeni resorji namreč že načrtujejo ali izvajajo politike, katerih cilj je med drugim tudi dvig digitalnih kompetenc ali digitalne vključenosti na splošno, zaradi česar je treba te politike medsebojno povezati, jih okrepiti ali jih preoblikovati, da bi bil njihov učinek lahko še večji. 16. člen določa način, na katerega je to mogoče storiti. Ministrstva, zlasti tista, ki so pristojna za omenjena področja, morajo na podlagi tega zakona sodelovati z organom, pristojnim za informacijsko družbo. O

začetku priprave resornih politik in na njih temelječih ukrepov ga morajo obvestiti in povabiti k sodelovanju, organ, pristojen za informacijsko družbo, pa lahko nanje vpliva z mnenji in priporočili. Ta prispevek organa, pristojnega za informacijsko družbo, je za resorna ministrstva neobvezujoč, upoštevanje v nastajajočih politikah pa je odvisno od vrste dejavnikov, med katerimi se izpostavlja vsebinska tehtnost.

Prvi smoter tega določila je, da se sodelovanje med resornim ministrstvom in organom, pristojnim za informacijsko družbo, začne v čim zgodnejši fazi – v začetku priprave resornih politik – in ne šele v fazi medresorskega usklajevanja, ko je za večje vsebinske spremembe praviloma že prepozno. Drugi smoter tega določila pa je, da se pri pristojnem organu centralizirano zbirajo informacije o naporih, ki jih resorna ministrstva vlagajo v digitalno vključenost prebivalstva vsako na svojem področju. Centralizirano spremljanje informacij o njih je predpogoj za to, da se doseže njihovo usklajevanje, izogibanje podvajanj in njihova učinkovitost.

Tretji odstavek določa, da ima enako obveznost kot resorna ministrstva, tudi pristojni organ, ko začne s pripravo politik, za katere je pristojen sam.

K 17. členu (podpora projektom promocije uporabe in razvoja digitalnih tehnologij ter izobraževalne in promocijske kampanje)

Prvi odstavek vzpostavlja možnost pristojnega organa, da subvencionira projekte, namenjene promociji pridobivanja in uporabe digitalnih kompetenc, podjetnosti v povezavi z digitalnimi kompetencami in razvoju na digitalnih kompetencah temelječega podjetništva. Gre za najrazličnejše možne projekte, ki lahko dopolnjujejo ostale ukrepe spodbujanja, vključno s projekti vsebinskih mrež nevladnih organizacij s področja uporabe in razvoja digitalnih tehnologij in digitalnih kompetenc, ki posredno ali neposredno pomenijo projekte, namenjene dvigovanju digitalne vključenosti ciljnih skupin na področjih, ki jih z ostalimi ukrepi ni mogoče spodbujati.

Drugi odstavek pa vzpostavlja možnost, da pristojni organ naroči izvedbo izobraževalnih kampanj ali promocijskih kampanj, ki so namenjene doseganju večjega dela ciljev zakona (promocija pridobivanja in uporabe digitalnih kompetenc, promocija podjetnosti v povezavi z digitalnimi kompetencami in razvoju na digitalnih kompetencah temelječega podjetništva).

K 18. členu (digitalni bon)

18. do 23. člen določajo pravila digitalnega bona. Digitalni bon je finančna spodbuda v obliki dobroimetja, evidentiranega v informacijskem sistemu Finančne uprave Republike Slovenije (v nadaljevanju: FURS) v korist fizične osebe, namenjenega nakupu računalniške opreme. 18. člen opredeljuje temeljna pravila tega ukrepa spodbujanja in pravice njegovega upravičenca. Prvi je, da se vsakokratni digitalni bon izdaja na podlagi uredbe vlade. Digitalni bon je ugodnost, finančni privilegij, ki ga po odločitvi vlade v uredbi prejmejo pripadniki posamezne ciljne skupine, če za to izpolnjujejo za vse enake, v uredbi določene pogoje. Ker gre za ugodnost, ki poleg tega vsebinsko ne temelji na ustavnih pravicah, ustavno načelo zakonitosti ne zahteva, da se v celoti uredi z zakonom, pač pa je mogoče podzakonsko urejanje, če je obenem z zakonom urejen celoten okvir, katerega urejanje ni mogoče prepustiti zakonu podrejenim predpisom. Meje ustavnega načela zakonitosti uprave (120. člen Ustave), ki je s 147. členom Ustave posebej poudarjeno na področju javnih dajatev (v primeru digitalnega bona pa gre, nasprotno, za javno finančno spodbudo), je Ustavno sodišče že opredelilo, na primer v zadevi št. U-I-215/11-10, Up-1128/11-4 z dne 10. 1. 2013, v kateri je presodilo, da *zakonodajalcu ni treba odločiti o vsakem posameznem vprašanju, za kar ob upoštevanju zapletenosti postopkov niti ni usposobljen. Če je podrobnejša določitev posameznih elementov, ki opredelijo posamezno zakonsko merilo za določitev višine javne dajatve, odvisna od dognanj različnih strok, mora zakonodajalec že zaradi narave stvari prepustiti izvršilni veji večje možnosti za lastno presojo. Zato je presoja Ustavnega sodišča, ko presoja ustavnost in zakonitost podzakonskega akta, ki ureja takšno vsebino, zadržana.* Ustavno sodišče za urejanje področja javnih dajatev zakonodajalcu omogoča, da urejanje posameznih elementov prepusti podzakonskemu urejanju. Če to velja za

urejanje področja javnih dajatev (davkov), to toliko bolj velja v primerih ureditev, ki so podlaga za (javno finančne) spodbude, kakršen je digitalni bon, ki, kot navedeno, ni na Ustavi temelječa pravica, pač pa ugodnost, s katero želi država na točno določenem področju spodbuditi družbeni napredek.

Na tem izhodišču tako zakon določa le okvir, ki ga glede na ustavno sodno prakso ni mogoče prepustiti urejanju presoji izvršilne veje oblasti. Ta okvir določa:

- potencialne prejemnike digitalnega bona: pripadniki vseh ciljnih skupin iz 9. člena, ki imajo stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, razen predšolskih otrok in učiteljev, višješolskih predavateljev in visokošolskih učiteljev; prvi so izzeti, ker pri njih ni smiselno spodbujati imetništva računalniške opreme, pač pa predvsem zanimanje za naravoslovna in tehniška znanja, še posebej na področju digitalnih tehnologij; drugih se s to spodbudo ne opremlja kot poklicne skupine, pač pa kot pripadnike drugih ciljnih skupin (večinoma gre za ciljno skupino odrasli); kolikor bi bili deležni te spodbude kot poklicna skupina, bi s tem digitalni bon prevzel breme opremljanja zaposlenih z delovnimi sredstvi, ki ga mora nositi delodajalec (npr. vzgojno izobraževalni zavod);
- kriterij za odločitev, da vlada z uredbo podeli digitalni bon, če analiza digitalne vključenosti iz 10. člena tega zakona kaže, da pri posamezni ciljni skupini obstaja potreba za izboljšanje digitalne vključenosti, in je z digitalnim bonom mogoče izboljšati digitalno vključenost pripadnikov te ciljne skupine;
- vrednost digitalnega bona: med 100 in 200 eurov;
- merilo, po katerem vlada določi vrednost digitalnega bona: višina razpoložljivih sredstev, predvideno število upravičencev in vrednost računalniške opreme, za nakup katere je mogoče unovčiti digitalni bon;
- čas veljavnosti digitalnega bona: 6 mesecev ali več z možnostjo, da vlada ta čas podaljša;
- podedljivost: digitalni bon ni del zapuščine, pač pa s smrtjo upravičenca, ki ga ni unovčil, ugasne;
- združljivost: digitalni bon lahko upravičenci, ki so digitalni bon prejeli na podlagi posamezne uredbe (če gre za brate, sestre, polbrata in polsestre, s katerimi so v pravnem smislu izenačeni tudi posvojenci, ki pripadajo ciljnim skupinam iz 2. do 5. točke 9. člena), združijo s posebno izjavo; na ta način se vrednosti združenih digitalnih bonov seštejejo, upravičencem, ki so člani iste družine, pa se omogoči nakup predvidoma dražje ali številčnejše opreme, ki bo koristila vsem;
- vpliv na davčni položaj upravičenca do digitalnega bona: od njega se ne plača dohodnina (ta ukrep spodbujanja digitalne vključenosti ne povečuje dohodninske osnove, saj bi to lahko vplivalo na njegovo učinkovitost, obenem pa bi to povzročilo nesorazmeren poseg v enostavnost izvršljivosti ukrepa ter davčno obravnavo posameznikov);
- vpliv na položaj upravičenca v odnosu do pravic iz javnih sredstev: digitalni bon ne šteje v dohodek, ki se upošteva pri uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (enako kot so pravice iz javnih sredstev namenjene socialni vključenosti v najširšem pomenu, je tudi digitalni bon namenjen digitalni vključenosti, zaradi česar ne bi smel imeti negativnih posledic za pravice iz javnih sredstev);
- vpliv na preživitinska razmerja, v katerih so udeleženi upravičenci do digitalnega bona: digitalni bon ne vpliva na preživitinska razmerja;
- evidentiranje digitalnega bona v korist upravičencev: digitalni bon se v obliki dobroimetja evidentira v korist upravičencev v informacijskem sistemu, ki ga vzpostavi in vodi FURS; evidentiranje upravičencev v informacijskem sistemu se zagotavlja zaradi čim enostavnejšega unovčevanja in posledičnega izplačevanja njegove vrednosti ponudnikom blaga; ker se za izplačila zagotavljajo sredstva državnega proračuna, je FURS prepoznan kot najustreznejši organ, pristojen za vzpostavitev in upravljanje tega informacijskega sistema, obenem pa je bil podoben informacijski sistem razvit tudi za turistični bon (Zakon o dodatnih ukrepih za preprečevanje širjenja, omilitev, obvladovanje, okrevanje in odpravo posledic COVID-19 (Uradni list RS, št. 206/21)) in bon 21 (Zakon o interventnih ukrepih za pomoč gospodarstvu in turizmu pri omilitvi posledic pandemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 112/21 in 187/21 –

ZIPRS2223));

- opredelitev, da se za potrebe odločanja o upravičenosti do digitalnega bona obdelujejo osebni podatki, opredeljeni v zbirki osebnih podatkov v 23. členu;
- opredelitev možnosti, da se informacijski sistem lahko povezuje z izvornimi javnimi evidencami ali iz njih drugače pridobiva podatke o upravičencih do bona; gre za naslednje evidence:
 - centralna evidenca udeležencev formalnega izobraževanja na osnovnošolski, srednješolski in višješolski stopnji in centralna evidenca zaposlenih na področju vzgoje in izobraževanja, ki se vodita na podlagi Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08, 58/09, 64/09 – popr., 65/09 – popr., 20/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 47/15, 46/16, 49/16 – popr., 25/17 – ZVaj, 123/21 in 172/21) – za upravičence iz ciljnih skupin iz 2. do 4. točke 9. člena,
 - evidenca študentov in diplomantov ter evidenca izvajalcev visokošolske dejavnosti, ki se vodita na podlagi Zakona o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 109/12, 85/14, 75/16, 61/17 – ZUPŠ, 65/17, 175/20 – ZIUOPDVE in 57/21 – odl. US) – za upravičence iz ciljne skupine iz 5. točke 9. člena,
 - centralna evidenca zaposlenih na področju vzgoje in izobraževanja, ki se vodi na podlagi Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, ter evidenco izvajalcev visokošolske dejavnosti, ki se vodi na podlagi Zakona o visokem šolstvu – za upravičence iz ciljne skupine iz 6. točke 9. člena,
 - matična evidenca zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki se vodi na podlagi o Zakona matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja (Uradni list RS, št. 111/13 in 97/14) – za upravičence iz ciljnih skupin iz 8. in 9. točke 9. člena,
 - centralni register prebivalstva – za upravičence iz ciljne skupine iz 7. točke 9. člena ali kot dopolnilna izvorna evidenca za upravičence iz preostalih ciljnih skupin.

V tretjem odstavku se vlado pooblašča, da za pridobitev digitalnega bona pripadniki ciljne skupine, ki ji je digitalni bon namenjen, izpolnijo dodatne pogoje, ki naj zagotavljajo, da bodo upravičenci računalniško opremo, ki jo bodo z digitalnim bonom pridobili, uporabljali v skladu z namenom tega instituta, in sicer za svojo večjo digitalno vključenost. Kot primer takega pogoja je navedena udeležba v subvencioniranih izobraževalnih programih, za katero se domneva, da bi odvrnila upravičence, da bi računalniško opremo uporabljali za namene, ki ni v skladu s cilji tega zakona, ali pa jo celo prodali. Če se vlada odloči na ta način pogojevati pridobitev digitalnega bona, mora v uredbi določiti izjavo, s katero pripadnik ciljne skupine digitalni bon sprejme, in s katero v skladu s predpisi o varstvu osebnih podatkov poleg privolitve v zbiranje in obdelavo osebnih podatkov, navedenih zgoraj, privoli tudi v zbiranje in obdelavo svojega elektronskega naslova. Ta podatek je posebej izpostavljen, ker gre za kontaktni podatek, s pomočjo katerega lahko organ, pristojen za informacijsko družbo, stopi v stik z vsakim od prejemnikov digitalnega bona, in izvede ustrezne raziskavo učinkovitosti izvedenega ukrepa. Ker je izjava o sprejemu digitalnega bona konstitutivni element upravičenj, ki iz digitalnega bona izhajajo, je podatek o datumu te izjave prav tako podatek, ki se v teh primerih vodi o upravičencih v informacijskem sistemu iz osmega odstavka (zadnja alineja devetega odstavka). Med možnimi pogoji je tudi, da oseba v preteklem obdobju, ki ga določi vlada, ni prejela digitalnega bona.

K 19. členu (blago, za katerega je mogoče unovčiti digitalni bon, in njegovi ponudniki)

19. člen podobno kot 18. člen vzpostavlja zakonski okvir bodočemu podzakonskemu urejanju digitalnega bona, vendar na strani ponudbe blaga, za katerega je digitalni bon mogoče unovčiti. Opredeljeno je, da ga je mogoče unovčiti le za računalniško opremo, ki je bodisi nova bodisi rabljena ali obnovljena. Obnovljena računalniška oprema je nova, nerabljena oprema iz neprodanih zalog, predstavitvenih modelov, razstavnih eksponatov ali pa tovarniško obnovljena rabljena oprema.

Obnovljena računalniška oprema vključuje proizvajalčevo garancijo. Slednje se poudarja, da se omili morebitna nezadostnost ponudbe nove računalniške opreme, in zlasti, da se omogoči okrepitev trga obnovljene rabljene računalniške opreme, s čimer se v smislu naporov za krožno gospodarstvo delujoči opremi podaljšuje življenjska doba in zmanjšanje količina odpadkov. Blago, za katerega je mogoče unovčiti digitalni bon, se določi v vsakokratni uredbi, unovčitev bona pa je mogoča le pri ponudnikih blaga, ki so poslovni subjekti.

Podzakonskemu urejanju je prepuščena tudi določitev ponudnikov blaga, ki morajo imeti sedež v Republiki Sloveniji. Vlada lahko v uredbi določi ponudnike blaga na dva načina:

- a) z opredelitvijo splošnih pogojev, temelječih na podatkih iz javnih evidenc, na podlagi katerih je mogoče ponudnike blaga nedvoumno identificirati in ni potrebna odločitev katerega koli organa (na primer z navedbo poslovnih dejavnosti, registriranih v Poslovnem registru Republike Slovenije);
- b) določi, da se za izbor ponudnikov izvede javni razpis, zanj pa v uredbi določi tudi pogoje in merila za izbor; ta način določanja ponudnikov blaga, pri katerih je mogoče unovčiti digitalni bon, je primeren v posebnih primerih, če bi se digitalni bon namenil za nakup specialne računalniške opreme ali v primerih, če bi bilo potrebno zagotoviti njeno ustrezno kakovost in podobno; ob takem načinu izbora ponudnikov blaga je obveznost pristojnega organa, da na svoji spletni strani objavi izbrane ponudnike, s čimer se upravičencem zagotavlja centralizirana verodostojna informacija o tem, pri katerih ponudnikih lahko digitalni bon unovčijo.

Ne glede na to, ali evidenco ponudnikov blaga FURS vzpostavi na podlagi splošnih pogojev iz uredbe ali na podlagi podatkov o na javnem razpisu izbranih ponudnikih, ki mu jih je sporočil pristojni organ, je FURS upravičen, da uporablja vsakodnevno osvežene podatke o teh poslovnih osebah, ki jih v davčni register prejme iz Poslovnega registra Slovenije.

Da ponudniki blaga digitalnega bona kot plačilnega sredstva ne bi diskriminirali in vzpostavljali ločenih ponudb, dosegljivih le za digitalne bone, je prepovedano, da bi za blago zaračunavali višjo ceno istega blaga, ali da bi za plačilo z digitalnim bonom ponujali blago, ki ga sicer ne ponujajo za plačilo z drugimi plačilnimi sredstvi.

K 20. členu (unovčitev digitalnega bona in izplačilo dobroimetja)

V 20. členu opredeljen zakonski okvir, s katerim je omejeno polje vsakokratnega podzakonskega urejanja digitalnega bona, se nanaša na možnosti upravičenčevega razpolaganja z vrednostjo digitalnega bona. Upravičenci lahko vrednost digitalnega bona razdelijo na več manjših zneskov, ki jih unovčijo pri istem ali različnih ponudnikih blaga. Zneska dobroimetja, ki ga do izteka veljavnosti ni izkoristil, upravičenec od Republike Slovenije ne more zahtevati kot izplačilo v denarju. Dve leti po unovčitvi digitalnega bona blaga, ki ga je kupil z unovčitvijo, ne sme odsvojiti. S to prepovedjo in predpisano sankcijo za prekršek se preprečuje špekulativno preprodajanje.

Čas, v katerem mora biti ponudnikom blaga iz državnega proračuna izplačan znesek unovčenega bona je največ 30 dni od dneva unovčite.

K 21. členu (način unovčitve digitalnega bona)

Zakon določa okvir načina unovčitve digitalnega bona. Unovčitev se izvede osebno v poslovnih prostorih ponudnika blaga ali s spletnim nakupom, pri čemer je ponudnikom blaga prepuščeno, ali bodo tak način unovčitve tudi omogočili. Upravičenec mora predložiti izjavo o unovčitvi, ki mora biti bodisi lastnoročno bodisi elektronsko podpisana, vsebuje pa najmanj ime, priimek upravičenca ter njegovo EMŠO in davčno številko. Ponudnik blaga mora na podlagi podatkov, ki mu jih posreduje upravičenec, z elektronsko vlogo v informacijskem sistemu FURS izvesti evidentiranje unovčitve digitalnega bona. Blago lahko ponudnik blaga izroči šele, ko s pomočjo informacijske sistema ugotovi, da je bila unovčitev evidentirana.

Upravičenci do digitalnega bona so lahko tudi mladoletne osebe ali osebe, ki so postavljene pod skrbništvo. Mladoletnim osebam, starejšim od 15 let, je priznana sposobnost sklepanja pravnih poslov, ki so jim namenjeni digitalni boni, saj ne vplivajo bistveno na otrokovo življenje pred polnoletnostjo. Zaradi česar je treba zagotoviti varnost pravnega prometa, v katerem so udeleženi le mlajši mladoletniki in polnoletne osebe, ki so postavljeni pod skrbništvo. Unovčitev digitalnega bona v imenu mladoletnega upravičenca, mlajšega od 15 let, izvrši starš oziroma zakoniti zastopnik. Unovčitev digitalnega bona v imenu polnoletnega upravičenca, ki je postavljen pod skrbništvo, pa zanj izvrši skrbnik. Zakon določa, da zastopnik predloži izjavo o unovčitvi, ki vsebuje tudi njegovo ime, priimek in EMŠO.

Za unovčitev združenih digitalnih bonov zakon zahteva predložitev izjave o združitvi digitalnih bonov, za katero je prav tako določeno, da je lastnoročno ali elektronsko podpisana. Tudi ta izjava vsebuje ime, priimek, EMŠO in davčno številko upravičencev, ki so združili bon. Unovčitev združenih digitalnih bonov lahko izvede eden izmed upravičencev, ki so združili bone, ali njegov zastopnik.

Vlada določi podrobnejšo vsebino in obliko izjave o unovčitvi digitalnega bona in izjave o združitvi digitalnih bonov. Podrobneje določi tudi način unovčitve. Vlada lahko določi tudi drugačen način unovčitve digitalnega bona. To bo na primer storila, če bo na podlagi izkušenj z unovčitvami preteklih digitalnih bonov ugotovila, da je mogoče proces unovčitve poenostaviti, da je treba vanj umestiti dodatne mehanizme za preprečevanje zlorab, ali povečati raven varstva osebnih podatkov.

K 22. členu (vsebina uredbe)

22. člen določa vsebino vsakokratne uredbe iz prvega odstavka 18. člena, kakor izhaja iz predhodnih členov.

K 23. členu (zbirka osebnih podatkov in analiza učinkovitosti podeljenih digitalnih bonov)

23. člen predstavlja pravni temelj za vzpostavitev zbirke osebnih podatkov – evidence digitalnih bonov, ki je sestavljena iz naslednjih kategorij podatkov:

- podatkov o upravičencih do digitalnega bona,
- podatkov o ponudnikih blaga, pri katerih so upravičenci unovčili digitalni bon in
- podatkov o unovčitvi in izplačilu digitalnega bona.

Zbirko vzpostavi, vodi in upravlja FURS, informacijski sistem FURS pa je orodje, s katerim se podatki v tej zbirki obdelujejo. Izmed vseh navedenih vrst podatkov se zbirajo in obdelujejo nujno potrebni podatki, ki se nanašajo na fizične osebe: ime in priimek, EMŠO, datum rojstva, spol, naslov stalnega prebivališča, davčna številka upravičencev do digitalnega bona ter datum in znesek unovčitve digitalnega bona. Če je bil določena kot pogoj za pridobitev digitalnega bona, se v tej zbirki podatkov vodi tudi datum izjave o sprejemu digitalnega bona. Te podatke je mogoče uporabiti:

- za izvajanje inšpekcijskega nadzora (pristojnost Tržnega inšpektorata Republike Slovenije),
- za pošiljanje vabil k izpolnjevanju anonimnih anketnih vprašalnikov, namenjenih analizi učinkovitosti vsakokratnega digitalnega bona (organ, pristojen za informacijsko družbo),
- za analizo učinkovitosti digitalnega bona pri doseganju ciljev zakona in za analizo digitalne vključenosti iz 10. člena zakona, vendar le v anonimizirani obliki (organ, pristojen za informacijsko družbo).

Ostali podatki v tej zbirki (naziv, matična številka, davčna številka, naslov oziroma sedež in poslovni naslov ponudnika blaga ter podatki o unovčitvi in izplačilu digitalnega bona) niso osebni podatki, a so prav tako potrebni za analizo učinkovitosti vsakokratnega digitalnega bona.

Po petih letih se podatke iz evidence izbriše. Gre za obdobje, v katerem lahko organ, pristojen za informacijsko družbo, izvede vse potrebne analize učinkovitosti digitalnega bona ter analizo digitalne vključenosti.

K 24. členu (nadzor)

Pristojnost za nadzor nad izvajanjem pogodb o dodelitvi subvencij in namensko porabo subvencij ima pristojni organ, torej organ, ki je pristojen za informacijsko družbo. Inšpekcijski nadzor nad ponudniki blaga in upravičenci do digitalnega bona ter Digitalnega bona '22 pa izvaja Tržni inšpektorat Republike Slovenije v skladu s predpisi, ki urejajo inšpekcijski nadzor. Slednji je obenem tudi organ, pristojen za prekrške, določene v 25. členu zakona. Zakon določa, da FURS Tržnemu inšpektoratu Republike Slovenije enkrat tedensko zagotavlja podatke iz zbirke osebnih podatkov, ki so potrebni za izvajanje nadzora.

V četrtem odstavku tega člena je urejena tudi situacija, ko pristojni inšpektor z dokončnim aktom ugotovi, da je ponudnik blaga ali tretja oseba neupravičeno evidentirala unovčitev digitalnega bona v škodo upravičenca, ali če ugotovi, da je posameznik neupravičeno združil in unovčil bone dveh ali več oseb. FURS v teh primerih upravičencu vzpostavi dobroimetje v višini neupravičene unovčitve, ki ga upravičenec lahko unovči do konca veljavnosti digitalnega bona. Če pa akt inšpektorja postane dokončen po izteku veljavnosti digitalnega bona, pa je vzpostavljena odškodninska odgovornost ponudnika blaga oziroma osebe, pri kateri je bila ugotovljena neupravičena unovčitev oziroma združitev.

K 25. členu (prekrški)

Zakon določa prekrške, ki jih lahko stori ponudnik blaga (kot pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik, posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika in odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost), in prekrške, ki jih lahko storijo posamezniki (praviloma upravičenci do digitalnega bona ali osebe, ki se predstavljajo kot njihovi zastopniki). Med prekrške iz prve skupine spadajo:

- omogočanje unovčitve digitalnega bona v korist osebi, ki ni upravičenec ali njegov zastopnik
- omogočanje unovčitve digitalnega bona za nakup vrste blaga, za nakup katerega digitalnega bona ni mogoče unovčiti ali blaga, ki nima predpisanih lastnosti ali sestavin,
- omogočanje unovčitev digitalnega bona za blago, ki ga za druga plačilna sredstva ne ponuja, ali za blago po višji ceni, kot isto blago ponuja za prodajo z drugimi plačilnimi sredstvi,
- omogočanje navidezne unovčitve digitalnega bona – evidentiranje unovčitve brez izročanja blaga,
- dokumentacije, potrebne za unovčitev, ne hrani dve leti.

Med prekrške, ki jih storijo posamezniki, pa spadajo:

- odsvojitve blaga, za nakup katerega je bil unovčen digitalni bon, pred iztekom dveh let,
- omogočanje navidezne unovčitve digitalnega bona,
- neupravičeno predstavljanje kot zastopnik upravičenca,
- neupravičeno združevanje in unovčenje digitalnih bonov več oseb.

Za prekrške je pristojen izključno Tržni inšpektorat Republike Slovenije.

K 26. členu (višina globe v hitrem prekrškovnem postopku)

Določba omogoča, da se v hitrem prekrškovnem postopku izrečejo globe, ki so višje od najnižjih glob, predpisanih v razponu, s čimer se daje prekrškovnemu organu možnost, da tudi v hitrem prekrškovnem postopku izreče globo, ki je sorazmerna z ugotovljeno kršitvijo.

K 27. členu (digitalni bon '22)

Zaradi izjemnega povečanja potrebe po digitalni vključenosti, ki ga narekujejo zaostrene razmere pandemije COVID-19, se prvi digitalni bon – digitalni bon '22 – izda na podlagi tega zakona. Pravno podlago te spodbude za dvig digitalne vključenosti predstavljata 27. in 28. člen.

Zakon v teh dveh členih in z njima povezanih prilogah ureja vse vidike izdaje, pridobitve in unovčevanja digitalnega bona '22. Njegovo vrednost postavlja na 150 eurov. Pridobijo ga naslednje

kategorije oseb: dijaki srednjih šol, študenti višješolskih študijskih programov, študenti študijskih programov 1., 2. ali 3. stopnje in udeleženci izobraževalnega programa, subvencioniranega iz proračunskih postavk e-vključenost 221016 in digitalna povezljivost 221015 državnega proračuna za leto 2022, ki so odrasli, stari 55 let in več, ali upokojenci. Dijake srednjih šol se z digitalnim bonom '22 dodatno spodbuja k uporabi e-gradiv v šolah, študentom višješolskih in visokošolskih izobraževalnih programov pa se s tem olajšuje dostop do lastne računalniške opreme in pouk oz študij od doma v času epidemije. Šolajoči, ki ima na dan uveljavitve tega zakona stalno prebivališče v Republiki Sloveniji in ki se šolajo v tujini, morajo za pridobitev pravice do digitalnega bona '22 organu, pristojnem za informacijsko družbo, predložiti dokazilo o šolanju na stopnji, sorazmerni stopnjam ciljnih skupin iz prvih treh alinej drugega odstavka 27. člena. Odrasli, stari 55 let in več, ter upokojenci, so skupina prebivalstva, ki glede osnovnih digitalnih kompetenc močno zaostaja tako v primerjavi z ostalimi skupinami prebivalstva kot v primerjavi z isto skupino prebivalstva v primerljivih državah. Le 32% te skupine ima osnovne digitalne kompetence, kar je daleč pod EU povprečjem (vir: indeks DESI) in srednjeročno predstavlja tudi nevarnost z vidika njihove splošne družbene izključenosti. Tudi delež neuporabnikov interneta je največji v starostni skupini med 65 in 74 let. Podatki kažejo na nujnost, da se s pomočjo spodbud raven digitalne vključenosti te skupine prebivalstva čim prej začne dvigati, digitalni bon '22 pa predstavlja enega prvih ukrepov v to smer, gotovo pa je prvi, ki bo imel tako močan simbolni pomen za celotno skupino. Ker sredstva, ki so na voljo, ne omogočajo podelitve digitalnega bona vsem pripadnikom te skupine prebivalstva, hkrati pa to ne bi imelo želenega učinka, je pridobitev te spodbude vezana na udeležbo v izobraževalnem programu, namenjenem pridobivanju osnovnih digitalnih kompetenc. Ta pogoj je namenjen izogibanju primerom, v katerih upravičenec računalniške opreme, nabavljene z unovčitvijo bona, ne bi uporabljal sam in za rabo svojih pridobljenih digitalnih kompetenc.

Obdobje, v katerem je digitalni bon '22 unovčljiv, se začne 15. dan po uveljavitvi zakona, konča pa 30. 11. 2022, kar je zadnji dan, do katerega se smejo izstavljeti dokazila o realizaciji bremen ustrezne proračunske postavke, iz katerega se pokrivajo stroški unovčevanja tega digitalnega bona. Kljub tej omejitvi zakon omogoča, da vlada njegovo veljavnost s sklepom podaljša za največ 10 mesecev. Blago, za katerega je mogoče unovčiti digitalni bon '22, je taksativno opredeljeno po vrstah osnovne računalniške in periferne računalniške opreme, ki je lahko nova, obnovljena ali rabljena (za opredelitev glej obrazložitev 19. člena). Spodbujamo nakup večfunkcijskih naprav, ki omogočajo skeniranje in digitalizacijo dokumentov, ker pa se zavedamo, da nekateri posamezniki potrebujejo samo tiskalnik, je tudi ta vključen v nabor opreme. Poleg običajne računalniške opreme je za unovčitev z digitalnim bonom mogoče kupiti komplet za učenje programiranja, vključno z enoploščnim računalnikom in programsko opremo za razvojna okolja. Gre predvsem za kartične računalnike in razvojno programsko opremo, ki omogočajo vse od učenja osnov delovanja in principov programiranja pa vse do razvoja konkretnih aplikacij na profesionalnem nivoju, s tem pa spodbujanje razvoja profesionalnih digitalnih kompetenc. Pojem specializirana računalniška oprema za digitalno vključenost invalidov pa predstavlja digitalne pripomočke, vmesnike in aplikacije, ki invalidom omogočajo digitalno vključenost. V tej zvezi so s splošnimi opredelitvami določeni tudi ponudniki blaga, pri katerih je unovčitev mogoča. Gre za poslovne subjekte, katerih registrirana poslovna dejavnost po standardni klasifikaciji dejavnosti je 46.5 (trgovina na debelo z napravami za informacijsko-komunikacijsko tehnologijo) in 47.4 (trgovina na drobno v specializiranih prodajalnah z računalniškimi, komunikacijskimi, avdio in video napravami), ali tem poslovnim dejavnostim podrejene dejavnosti. Podatki o ponudnikih blaga se v informacijskem sistemu dnevno posodablja oziroma pridobivajo iz Poslovnega registra Slovenije.

Enako kot pri splošnem zakonskem okviru za digitalne bone, ki se bodo izdajali na podlagi uredb iz 18. člena, je tudi za digitalni bon '22 določeno, da ga upravičenec lahko unovči v več manjših zneskih in pri več različnih ponudnikih blaga. Slednji blaga ne mejo ponujati po višji ceni, če se za plačilo uporabi digitalni bon '22, niti zanj ne smejo ponujati blaga, ki ga sicer ne ponujajo. Tudi digitalni bon '22 nima posledic za davčni (dohodninski) položaj upravičenca, ne šteje se v dohodek pri uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, ni del zapuščine, neizkoriščen digitalni bon ali njegov del pa upravičenca ne upravičuje, da bi neunovčeni znesek dobroimetja zahteval kot izplačilo v denarju.

Svoje digitalne bone '22 lahko dijaki, višješolci in študenti združijo, če so v sorodu v stranski vrsti do drugega kolena (bratje, sestre, polbratje, polsestre). Na ta način se vrednosti združenih digitalnih bonov seštejejo, upravičencem, ki so člani iste družine, pa se omogoči nakup predvidoma dražje ali številčnejše opreme, ki bo koristila vsem. V Prilogi 1 zakona je določen obrazec izjave, s katerim upravičenci združijo svoje digitalne bone '22.

K 28. členu (unovčitev digitalnega bona '22)

V 28. členu je natančno določen način unovčitve digitalnega bona '22, saj zakon določa, da se izda na podlagi zakona samega. Iz tega razloga zakon v prilogah določa tudi listine, ki so potrebne za unovčitev (Priloga 3) in združitev digitalnih bonov '22 (Priloga 1). Ker je pridobitev digitalnega bona '22 za odrasle, stare 55 let ali več, ter upokoјence, pogoјena z njihovo udeležbo na subvencioniranem izobraževalnem programu, je v Prilogi 2 določen tudi obrazec sporočila izvajalca takega programa, s katerim pristojnemu organu sporoči podatke o njegovih udeležencih.

Unovčitev digitalnega bona '22 temelji na izjavi njegovega upravičenca, da ga želi unovčiti. Če gre za unovčenje združenih digitalnih bonov '22, je potrebna tudi izjava upravičencev, ki so združili svoje digitalne bone. Izjavi sta bodisi lastnoročno podpisani (za unovčitev z osebnim nakupom) bodisi elektronsko podpisani (za unovčitev s spletnim nakupom), za spletni nakupa pa se omogočata tudi lastnoročno podpisani izjavi, ki ju kupec skenirano pošlje ponudniku blaga. Pri osebnem nakupu se od kupca zahteva, da pred ponudnikom blaga s svojih osebnim dokumentom izkaže da je na izjavi o unovčitvi naveden kot upravičenec ali njegov zastopnik.

Na podlagi EMŠO in davčne številke osebe, ki je na izjavi o unovčitvi navedena kot upravičenec, ponudnik blaga v informacijskem sistemu FURS preveri, ali gre res za upravičenca in kolikšen znesek dobroimetja lahko izkoristi. Z elektronsko vlogo evidentira unovčitev, del česar je tudi vnos številke izdanega računa za kupljeno blago. Ko s pomočjo informacijskega sistema ugotovi, da je bila unovčitev evidentirana, kupcu izroči blago, prejeto izjavo o unovčitvi digitalnega bona '22 in morebitno izjavo o združitvi digitalnih bonov '22 pa za obdobje dveh let shrani v obliki, v kateri ju je prejel. To omogoča naknadni inšpekcijski nadzor. Po dveh letih, ko izteče zastaralni rok za pregon za prekršek, mora to dokumentacijo uničiti ali trajno izbrisati.

Glede izplačila unovčenega zneska dobroimetja in glede vzpostavitev, vodenja in upravljanja zbirke osebnih podatkov ter njihove uporabe, se 28. člen sklicuje na določbe iz splošne ureditve digitalnega bona.

K 29. členu (sprejem podzakonskih aktov)

Določba predvideva, da bo vlada uredbo, s katero bo določila podrobnejšo vsebino analize digitalne vključenosti in podrobnejšo vsebino načrta spodbujanja, sprejela v šestih mesecih po uveljavitvi zakona.

K 30. členu (prvi načrt spodbujanja)

Določba določa konec junija 2023 kot rok za sprejem prvega načrta spodbujanja. Dotlej sme pristojni organ izvajati ukrepe spodbujanja v skladu s sprejetim državnim proračunom in predpisi za njegovo izvajanje.

K 31. členu (začetek veljavnosti)

Dan po objavi zakona v Uradnem listu Republike Slovenije je določen kot dan njegove uveljavitve. Skrajšanje običajnega *vacatio legis* se utemeljuje z istimi razlogi, zaradi katerih je bil predlagan sprejem zakona po nujnem zakonodajnem postopku. Poleg tega zakon z izjemo 27. in 28. člena nima neposrednih posledic na pravice in obveznosti pravnih ali fizičnih oseb, s čimer se prav tako utemeljuje odstop od običajnega, z Ustavo predvidenega *vacatio legis*. Pravne posledice za

upravičence do digitalnega bona '22 (začetek obdobja unovčevanja) pa nastopijo 15. dan po uveljavitvi (torej 16. dan po objavi zakona v Uradnem listu Republike Slovenije), kar določa sam 27. člen.

V **Prilogi 1** je določen obrazec, s katerim upravičenci pod pogoji iz sedmega odstavka 24. člena združijo digitalne bone.

V **Prilogi 2** je določen obrazec, s katerim izvajalci subvencioniranih izobraževalnih programov pristojnemu organu sporočijo podatke udeležencev teh programov, ki so na podlagi četrte alineje drugega odstavka 27. člena upravičeni do digitalnega bona '22 (odrasle, stare 55 let ali več, ter upokoјence). Ko preveri upravičenost do digitalnega bona '22, pristojni organ te podatke sporoči FURS za vpis v evidenco upravičencev, na podlagi česar lahko te osebe digitalni bon unovčijo.

V **Prilogi 3** je določen obrazec izjave upravičenca, s katerim izrazi voljo unovčitve digitalnega bona '22. Če gre za upravičenca, v imenu katerega unovčitev izvede njegov zastopnik (mlajši od 15 let, odrasle osebe, postavljene pod skrbništvo), izjavo izpolni njegov zastopnik.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

/

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

Zakon je namenjen pridobivanju in krepitvi digitalne vključenosti prebivalstva. Digitalna vključenost ima med drugim za posledico, da je prebivalstvu prihranjen marsikateri nepotreben osebni stik (zlasti stiki z institucijami in organi javnega sektorja), obenem pa omogoča navezovanje medosebnih stikov na daljavo, ki jih sicer ne bi bilo.

V razmerah pandemije COVID-19 je zmanjševanje množine fizičnih stikov ključnega pomena za njeno obvladovanje. S povečano digitalno vključenostjo je torej mogoče, da se število nepotrebnih fizičnih stikov pomembno zmanjša, hkrati pa se ne ogroža poslovanja, pravne varnosti in učinkovitosti, kar vse prispeva k obvladovanju pandemije ob hkratnem ohranjanju poklicnih in gospodarskih aktivnosti in vzdrževanje potrebne ravni poslovanja prebivalstva z institucijami javnega sektorja in gospodarskimi subjekti. S povečano digitalno vključenostjo se tudi omogoča, da se kljub pandemiji ohranjajo in krepijo medosebni socialni stiki brez fizične bližine, kar prispeva k socialni vključenosti in duševnemu zdravju.

Za obvladovanje pandemije je treba vložiti vse legitimne napore in Zakon o spodbujanju digitalne vključenosti je eden od njih. Ker pandemija še traja in je njen nadaljnji razvoj nepredvidljiv, se predlaga, da se predlog zakona obravnava po nujnem postopku, da bi se preprečile težko popravljive posledice za delovanje države. Ta predlog zakona je podobno kot nekateri drugi zakoni, ki so že bili sprejeti po nujnem postopku, usmerjen tudi k preprečevanju širjenja okužb in omilitvi posledic bolezni COVID-19. Zakon bo z zmanjševanjem fizičnih stikov pomembno pripomogel k obvladovanju širjenja virusa SARS-COV-2 in omilitvi negativnih posledic nefarmakoloških ukrepov (zlasti omejitve zasebnih druženj) na duševno zdravje, ter omilil negativne posledice na delovanje gospodarstva in celotne družbe, ki bi nastale zaradi možnih nadaljnjih omejitev poslovanja in siceršnjih interakcij prebivalstva. Če se zaradi potencialnih novih epidemioloških valov in njihove nevarnosti zgodi, da se šolanje začasno spet preseli v virtualno okolje (bodisi splošno za vse šole bodisi za posamezne razrede), je Digitalni bon '22, ki se izdaja na podlagi tega zakona, ukrep, ki bo učencem in dijakom ter njihovim družinam omogočil normalno udeležbo v izobraževalnem procesu.

VI. PRILOGE

- Priloga A: osnutek Uredbe o podrobnejši vsebini analize digitalne vključenosti in načrta spodbujanja digitalne vključenosti,
- Priloga B: presoja učinkov na gospodarstvo (MSP-test),
- Priloga C: Raziskava javnega mnenja o digitalnih kompetencah, Fakulteta za upravne družbene študije (FUDŠ), januar 2022,
- Povezave na analize in študije:
 - All digital annual report 2020. Dostopno na: <https://all-digital.org/resources/all-digital-annual-report-2020/>
 - Charity digital skills report 2021. Dostopno na: https://www.skillsplatform.org/uploads/charity_digital_skills_report_2021.pdf
 - Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: Digital Education action Plan 2021-2027, Resetting education and training for the digital age. Dostopno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A52012DC0673>
 - Delež oseb z digitalnimi veščinami narašča, SURS, 2020. Dostopno na: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/8818>
 - DESI 2021, thematic chapters. Dostopno na: https://media.hotnews.ro/media_server1/document-2021-11-12-25176419-0-raport-desi-2021.pdf
 - Digital economy and society statistics - households and individuals, Eurostat, 2020. Dostopno na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Digital_economy_and_society_statistics_-_households_and_individuals#Internet_usage
 - Digital Education Action Plan. 2021. Dostopno na: https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/digital-education-action-plan_en
 - Digital Government Review of Slovenia, OECD, 2020. Dostopno na: <https://www.oecd.org/gov/digital-government/digital-government-review-slovenia-highlights.pdf>
 - Digital Skills Insight, ITU, 2021. Dostopno na: <https://digital-skills-jobs.europa.eu/en/inspiration/research/digital-skills-insights-2020>
 - Digitalna pismenost in veščine varne rabe interneta. Dostopno na: https://safe.si/sites/default/files/digitalskillsreport-eukidsonlineprevod_0.pdf
 - Digital trends in Europe 2021. ITU. Dostopno na: https://www.itu.int/en/ITU-D/Regional-Presence/Europe/Documents/Publications/Digital-Trends_Europe-E.pdf
 - Digitalna pismenost za odrasle, Andragoški center Slovenije, 2017. Dostopno na: <https://pismenost.acs.si/wp-content/uploads/2018/06/Strokovne-podlage-za-pripravo-programa-DP.pdf>
 - EU actions to address low digital skills. 2021. Dostopno na: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/RW21_02/RW_Digital_skills_EN.pdf
 - Evropski okvir digitalnih kompetenc izobraževalcev. 2017. Dostopno na: <https://www.zrssi.si/digitalnknjiznica/DigCopEdu/>
 - Germovšek, Anja: Digitalni razkorak in starejši odrasli. 2020. Dostopno na: <https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?id=122392>
 - ICT accessibility assessment for the Europe region, ITU, 2021. Dostopno na: https://www.itu.int/pub/D-PHCB-ICT_ACCESS_EUR.01-2021
 - Lešnik Štefotič, Vesna: Digitalne kompetence – stanje in prihodnost. 2021. Dostopno na: https://journal.doba.si/repec/pdf/13_2021_1_Digital.pdf
 - Obvladovanje digitalnih spretnosti med osebami v posamezni starostni skupini na splošno, SURS, 2019. Dostopno na: <https://www.stat.si/statweb/news/index/8818>
 - Okvir digitalnih kompetenc za državljane, Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 2017. Dostopno na: <https://www.zrssi.si/digitalnknjiznica/digcomp-2-1-okvir-digitalnih-kompetenc/files/assets/basic-html/index.html#1>

- Poročilo o razvoju 2021, UMAR. Dostopno na: https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/razvoj_slovenije/2021/slovenski/POR2021_skupaj.pdf
 - Poročilo pregleda študijskih programov ter pregled dostopnih analiz in poročila napovedovanja kadrov na področju digitalnih profilov: <https://dihslovenia.si/assets/images/OBLIKOVANJE-PREDLOGOV-VSEBIN-ZA-%C5%A0TUDIJSKE-PROGRAME-Poro%C4%8Dilo-priloga.pdf>
 - Razvitost digitalne družbe v Sloveniji v času pandemije. Statistični urad Republike Slovenije. Dostopno na: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/9136>
 - Soočanje z dvomljivimi informacijami na novičarskih spletnih straneh ali družbenih medijih, SURS, 2021. Dostopno na: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/9704>
 - Stanojev, Sašo in Florjančič, Viktorija: Digitalna pismenost srednješolcev. 2018. Dostopno na: <https://www.hippocampus.si/ISBN/978-961-7023-78-7.pdf>
 - The European Digital Strategy, Evropska komisija, 2020. Dostopno na: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-shaping-europes-digital-future-feb2020_en_3.pdf
 - Volčjak, Diana in Žveglič, Mihaela: Digitalna pismenost za odrasle, Andragoški center Slovenije, 2017. Dostopno na: <https://pismenost.acs.si/wp-content/uploads/2018/06/Strokovne-podlage-za-pripravo-programa-DP.pdf>
 - Women in digital scoreboard 2021. Dostopno na: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/women-digital-scoreboard-2021>
 - 2020 OECD Economic survey of Slovenia, 2020. Dostopno na: <https://www.oecd.org/economy/slovenia-economic-snapshot/>
- Pobude in predlogi, ki so neposredno vplivali na odločitev za predlog zakona:
- Zakon je nastal kot posledica predloga 24. ukrepa Strateškega sveta za digitalizacijo iz prvega paketa ukrepov. Predlog ukrepa se glasi: *»Uvede se digitalni bon, ki je namenjen spodbujanju vseživljenjskega učenja na področju digitalnih veščin. V prvi fazi bodo do digitalnih bonov upravičeni upokojeanci. Digitalni bon bodo upravičenci lahko unovčili pri ponudnikih izobraževanj oz. tečajev, ki bodo izbrani s pomočjo javnega razpisa. Pri izvajanju le-teh bo poseben poudarek namenjen uporabi spletnih storitev javne uprave«.*